

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEĐNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257

BROJ
529

Subotica, 24. svibnja 2013. Cijena 50 dinara

BRIJUNI - NACIONALNE MANJINE
U DEMOKRATSKIM DRUŠTVIMA

DESETLJEĆE OBRAZOVANJA
NA HRVATSKOM JEZIKU

110 GODINA
»GUPCA« IZ RUME

POLJOPRIVREDNI SAJAM
U NOVOM SADU

INTERVJU
VLADAN ČUTURA

SRIJEMCI SRIJEMU

Javno komunalno preduzeće „SuboticaGas“ - Subotica
Szabadkai Gázművek Kommunális Kőzvéallalat - Szabadka
Javno komunalno poduzeće „Suboticaplin“ - Subotica

Za Vaš topli dom

24000 Subotica, Jovana Mikića 58
tel: 024/641-200, fax: 024/641-220
Dežurna služba : 024/641-211

Svaštara ONLINE *Informativne novine u Svaštari*

[illegible]

www.svastara.rs

VOJVODANSKA Svaštara

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

Izaberite Internet kakav zaslužujete!

Izaberite TippNet!

www.tippnet.rs

Posjetite nas ili pozovite:
Karadorđev put 2, Subotica
024/555-765

50 je
apsolutni
HIT!

3 Mbit/s
samo
1.299
rsd

Popularni
ADSL max 5
paket sada
samo
1.549
rsd

MILENIJUM OSIGURANJE

- Registracija i osiguranje motornih vozila,
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete

POSTANITE I VI ČLAN VELIKE PORODICE »CROATIA OSIGURANJA« D.D. IZ ZAGREBA

»Milenijum osiguranje« A.D.O. Beograd-Filijala Subotica
24000 Subotica, Karadorđev put 38, telefon +381(24) 555-867 i 552-406
e-mail: mios@tippnet.rs
www.milenijum-osiguranje.rs
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

Vojvodina brend Srbije

Nakon višesatnog oštrog sučeljavanja argumenata u Skupštini Vojvodine, u ponedjeljak je usvojena Deklaracija o zaštiti ustavnih i zakonskih prava Vojvodine. U Deklaraciji se, među ostalim, konstatira »pojava višestruke povrede ustavnih načela i zakonskih regulativa u odnosu na prava i nadležnosti tijela i institucija u AP Vojvodini«, a predsjednik vojvođanske Vlade Bojan Pajtić je rekao kako »oni koji misle da će Vojvodina šutjeti, jako griješe«. Deklaracija je politička poruka kojom pokrajinska administracija jasno zahtijeva od republičke da se poštuju zakoni i Ustav. Pitanje je hoće li republička vlast čuti tu poruku.

Stavimo sad na loptu. Nisu u pitanju suhoparni »birokratski« zahtjevi i pravne akrobacije, nego, jednostavno rečeno, Deklaracija prije svega ukazuje na to da oni koji žive u Vojvodini imaju pravo na gospodarski razvoj, kao i pravo da im se vrati ono što su zaradili. Inzistira se na poštovanju obveza prema pokrajini. Predsjednik Skupštine Vojvodine István Pásztor je rekao kako postoje otvorena pitanja o kojima se više ne može šutjeti, jer »leđima smo dodirnuli zid«.

Usvajanje Deklaracije pratila je i priča o navodnom separatizmu, koja je stizala i bila podgrijavana od oporbenih stranaka u Vojvodini – SNS-a, SPS-a i DSS-a, što jest besmislica, jer građani i građanke Vojvodine, kako to već ponavljaju i vrapci na grani, ne žele drugu, nego drugačiju državu.

Pričom o separatizmu skreće se pozornost s bitnoga, a to je da u Srbiji treba doći do redistribucije korištenja resursa, ali i odgovornosti, na relaciji republika-pokrajina.

Posljedice usvajanja Deklaracije mogu biti različite. Povoljna bi bila kada bi republička vlast počela rješavati otvorena pitanja nespornih obveza prema pokrajini, a nepovoljna bi bila u slučaju da se pitanje Kosova, kao negativan efekt, amortizira kod onog dijela srbijanske desno okrenute javnosti, usmjeravanjem prema vojvođanskoj vlasti, koju taj dio javnog mnijenja ionako doživljava kao izdajničku.

Položaj i autonomija Vojvodine još će dugo ostati u fokusu interesa, pred Ustavnim sudom je počela rasprava o Statutu Vojvodine, a prisjetimo se da je ova najviša sudska instancija prije godinu dana proglasila neustavnim veći dio Zakona o nadležnosti Vojvodine, čime je ukinula više od dvadeset nadležnosti pokrajine.

A moglo bi biti jednostavno, jer mi nije jasno zašto se Vojvodina ne promovira kao kulturni i politički brend Srbije? Tako lako, a oni koji su sada na vlasti da su ovako govorili i radili prije dvadeset godina, ne bi nas stigle strahote i nevolje. Valjda nećemo morati čekati toliko godina pa da kažemo kako se i o Vojvodini moralo pričati drugačije, još onda.

Z. S.

24. svibnja 2013.

SADRŽAJ

AKTUALNO

Održana 17. redovita sjednica Skupštine APV

USVOJENA DEKLARACIJA.....7

TEMA

Održan skup »Nacionalne manjine u demokratskim društvima« na Brijunima

OD ZNANOSTI KA JAVNIM POLITIKAMA.....14-15

INTERVJU

Vladan Čutura, profesor hrvatskog jezika i književnosti

NEKA BUDE ŽIVOST!.....12-13

SUBOTICA

Desetljeće obrazovanja na hrvatskom jeziku

O KVALITETI SVJEDOČE NAGRADE.....18-19

DOPISNICI

Prvi sastanak Unije poslodavaca Vojvodine i Hrvatskog poslovnog kluba

UPOZNAVANJE I RAZGOVORI O POSLU.....27

KULTURA

Svečani koncert Velikog tamburaškog orkestra HKPD-a »Matija Gubec« iz Rume

110 GODINA NEPREKIDNOG RADA.....32-33

SPORT

I. memorijal Jovana Kukarasa

EUROPSKE NADE U DUDOVOJ ŠUMI.....49

Quo vadis Vojvodino?

Što se to dešava s Vojvodinom? Ne pitam za ove političke stvari, to je prežvakano. Nije stvar s mitinzima, deklaracijom, naivnim optužbama, primitivnim objedama, zavaravanjem puka. Pogotovo se ne radi o kontrabalastu Kosovu. Stvar je prizemne, ljudske stvari.

Oluja je prije gotovo dva tjedna prohujala sjevernom pokrajinom. Bačka je devastirana, Despotovo je razoreno, Bačka Palanka pregažena, Kula, Ruski Krstur, Horgoš, Čantavir i Kulpin su osjetili i po pola sata tuče veličine jaja. Na nekim mjestima je izgledalo kao da je pao snijeg.

OK, to se uvijek može desiti, reći će netko. Kakve veze ima to s bilo čime? Ima veze. Ne samo s time da nisu pripremljene protugradne rakete, barem ne u dostatnoj količini. Ali, ima i veze s time. Naravno, važno je kažnjavati traktoriste jer nemaju žutu rotaciju, ali sredstva usmjeravati na obranu od prirodnih nepogoda baš izgleda i nije toliki prioritet. Seljaci jedini nešto veliko i korisno rade u ovoj zemlji o svom riziku, a kada dođemo do ovih tehničkih pitanja, sve se pretvara u problem.

Nebitno je tko je kriv. Ne bih kritizirao ni pokrajinsku ni republičku vlast. Samo je činjenica da neke stvari ne funkcioniraju. Čak ni to ne bi bilo najgore kada bi se neke lekcije naučile. E, to je najgore u svemu.

Nakon pustošenja ove naše poljoprivredne regije koja hrani pola države, informativni program beogradskih postaja bio je hladan kao gemišt. Javljali su mediji o šteti na usjevima u Republici Srpskoj, evakuaciji od klizišta u Tuzli, snijegu na Bjelašnici, čak i o nevremenu u Osijeku, uz naglasak da je jedna protugradna raketa eksplodirala u jednoj kući u Leskovcu. A Bačka i Šabac kao da su na kraj svijeta, nebitni.

Kada se desio taj problem zimus sa snijegom i neočišćenom autocestom na kojoj su bile blokirane stotine ljudi danima, vidjelo se da nešto nije normalno. Nije bilo logično zašto se iz glavnog grada ne učini nešto, jer se vidjelo da pokrajina ipak nema vojsku, tenkove i tehniku za takve izvanredne okolnosti. Beograd je tek nakon duge šutnje reagirao.

Sada se na tuču nitko nije ni osvrnuo. Važnije je bilo kopirati vijesti iz BiH i Republike Srpske od toga što se dešava ovdašnjim platišama poreza. Za ne povjerovati.

Teoretičari urota bi se zamislili nad time da netko doista priziva probleme. Kako ostati hladnokrvan na ovakve stvari? »Kupovati« pšenicu uz zabranjen izvoz po spornim cijenama, davanje zemlje šaicima, uništenje velikih tvornica i kupnja istih od strane beogradskih »poslovnih ljudi« može ići još neko vrijeme, ali se stvara gorak okus, gubi se vjera u sustav. Najviše me zanima tko će za Skupštinom malo otvoriti ovu temu, hoće li to učiniti, ako nitko drugi, onaj oporbeni lider koji ima veze s vodećom poljoprivrednom tvrtkom, nazvanom po Fidelu Kastru? Ili smo doista totalno nebitni, puki predizborni tamburaški dekor?

Nikola Perušić

SEMINAR ZA NASTAVNIKE U SUBOTICI

Stručno usavršavanje iz hrvatskog jezika

Pravopis i povijest hrvatskog jezika bile su teme seminara namijenjenog nastavnicima osnovnih i srednjih škola koji predaju u nastavi na hrvatskom jeziku, a koji je održan u ponedjeljak, 20. svibnja, u hotelu Galleria u Subotici. Seminaru se odazvalo pedesetak nastavnika iz 5 osnovnih i dvije srednje škole koje imaju nastavu na hrvatskom jeziku. Predavanje je započela prof. *Marina Balažev* a tema je predavanja bila približiti pravila pisanja (i)je/e/i. Nakon nje je profesor *Vladan Čutura* govorio o najučestalijim učeničkim pogreškama, dok je prof. *Ivana Cvitanović* govorila o povijesti i razvoju hrvatskoga jezika. Seminar je zatvorio prof. dr. sc. *Tomislav Čužić* predavanjem o razlikovnoj terminologiji stručnih predmeta.

Seminar je organiziralo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske u suradnji s Hrvatskim nacionalnim vijećem, a u produkciji nastave hrvatskoga jezika u Vojvodini.

H. R.

VEČERAS U SUBOTIČKOJ GRADSKOJ KUĆI

Predstavljanje zbornika »Srpsko-hrvatski odnosi – rešavanje otvorenih pitanja«

Predstavljanje zbornika »Croatian-Serbian Relations – Resolving Outstanding Issues : Srpsko-hrvatski odnosi – rešavanje otvorenih pitanja« bit će održano večeras (petak, 24. svibnja), s početkom u 19,30 sati u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici.

Zbornik će predstaviti narodni zastupnik prof. dr. sc. *Janko Veselinović* iz Beograda, urednik prof. dr. sc. *Darko Gavrilović* iz Novog Sada i dr. sc. *Slaven Bačić* iz Subotice.

Zbornik sadrži radove znanstvenika iz Hrvatske, Srbije, Sjedinjenih Američkih Država i Francuske koji se bave tematikom hrvatsko-srpskih odnosa, a koji su o njoj govorili na petom jubilarnom međunarodnom znanstvenom skupu »Srpskohrvatski odnosi: rešavanje aktualnih pitanja« održanom u Golubiću (obrovačkom) u kolovozu 2012. godine.

24. svibnja 2013.

ODRŽANA 17. REDOVITA SJEDNICA SKUPŠTINE APV

Usvojena Deklaracija

Skupština Autonomne Pokrajine Vojvodine održala je u ponedjeljak, 20. svibnja, 17. redovitu sjednicu na čijem dnevnom redu je bila Deklaracija o zaštiti ustavnih i zakonitih prava Vojvodine. Sjednici, kojom je predsjedavao *István Pásztor*, nazočilo je 108 pokrajinskih zastupnika. Uvodno obrazloženje u povodu Deklaracije u ime predlagача podnio je

vanju obveza prema pokrajini. Aludirajući na skorašnja događanja on je naglasio kako se diže galama da se ne bi čuo glas Vojvodine, kao i to da smo jedina regija gdje se raspravlja trebaju li se poštovati Ustav i zakoni. On je naglasio da nema slobodnije države od one koja robuje zakonima, kao i da zakoni nisu katalog iz kojeg se bira što se kome dopada

BOLJI ŽIVOT!?

»Kada danas kroz Deklaraciju apeliramo na vladavinu prava, na poštovanje obveza prema Vojvodini, mi apeliramo na poštovanje obveza prema svim građanima ove zemlje. Deklaracija se tiče svih građana Vojvodine, jer kada bismo dobivali onoliko sredstava koliko nam po Ustavu sleduje, mogli bismo pet puta više ljudi zapošljavati, i imali bismo mnogo više investicija. Ali kada smo danas u situaciji da nam se, kada izuzmemo transferna i namjenska sredstva, za razvoj vraća manje od 100 dinara mjesečno po Vojvođaninu, o kakvom boljem životu možemo govoriti? Srbija je siromašna zemlja i u njoj većina stanovnika ne živi dobro. Ali to još uvijek ne znači da građani Vojvodine nemaju pravo da im se vrati ono što su zaradili, ako im je to već Ustavom garantirano, da biraju one koji će im služiti i raspolažu onim što je njihovo vlasništvo«, kazao je predsjednik Vlade APV Bojan Pajtić.

dr. *Bojan Pajtić*, predsjednik Vlade AP Vojvodine, koji je između ostalog rekao da se Deklaracijom o zaštiti ustavnih i zakonitih prava AP Vojvodine inzistira na vladavini prava i na pošto-

a što ne. Pokrajinska Vlada prihvatila je pet amandmana Saveza vojvođanskih Mađara na prijedlog Deklaracije, kao i amandman Lige socijaldemokrata Vojvodine kojim je promijenjen drugi stavak

iz prijedloga, tako da glasi: »Autonomija Vojvodine je povijesno i prirodno pravo njenih građana, jer je nastala i potvrđena voljom njenih naroda na Skupštini izaslanika naroda Vojvodine u Novom Sadu 30.-31. srpnja 1945. godine, kada su oni jedinstveno odlučili da se Vojvodina, kao autonomna pokrajina, priključi Srbiji«.

U raspravi povodom amandmana i prijedloga Deklaracije sudjelovali su predsjednik Skupštine, šefovi svih zastupničkih skupina, kao i veliki broj pokrajinskih zastupnika. Čuli su se brojni argumenti za i protiv

Deklaracije. Predstavnici vladajuće većine govorili su u prilog Deklaracije, ocjenjujući da je ona neophodna kao legitimni način zaštite prava pokrajine, dok su zastupnici oporbe bili protiv Deklaracije, ocjenjujući da ona nije u interesu Vojvodine i da neće dovesti do boljeg života građana. Za Deklaraciju je glasovalo 75 zastupnika vladajuće koalicije, a protiv 21 zastupnik iz redova Srpske napredne stranke, Srpske radikalne stranke i Demokratske stranke Srbije. Troje nije glasovalo od nazočnih 99 zastupnika.

Ankica Jukić-Mandić

SEMINAR »POLITIKA OTVORENIH VRATA – VIZIJA NOVE GENERACIJE«

Jačanje povjerenja u vrijednosti euroatlantske zajednice

Centar za politiku i euroatlantsko partnerstvo organizirao je prošlog četvrtka, 16. svibnja u Skupštini AP Vojvodine seminar »Politika otvorenih vrata – vizija nove generacije«. Seminar je dio projekta »Što Europa tebi znači« koji podržava NATO Odjel za javnu diplomaciju. Cilj projekta jeste osnaživanje socio-političkih i kulturnih kompetencija mladih, sa svrhom jačanja povjerenja budućih elita u politike, norme, vrijednosti i standarde euroatlantske zajednice. Ispitivanje javnog mnjenja pokazuje da samo 14 posto ispitanika podržava članstvo Srbije u NATO-u a 47 posto ispitanika podržava ulazak Srbije u EU. Ovakvi rezultati vode k zaključku da su stajališta današnje generacije mladeži od ključnog značaja kao pokazatelji koju socijalnu, političku i kulturnu strategiju će ova generacija donositelja ključnih političkih odluka kandidirati kao dominantnu za 21. stoljeće.

Tijekom seminara predstavljena su iskustva Češke i Slovačke na putu euroatlantskih integracija. U uvodnom dijelu nazočnima se, između ostalih, obratio generalni konzul Republike Hrvatske *Dragan Đurić*. On je naglasio kako je Hrvatska prošla jedan od najzahtjevnijih pregovaračkih procesa u povijesti zajednice i da ulazak u EU nije nagrada samo za Hrvatsku nego poruka cijeloj regiji da se to isplati.

A. J. M.

NA POČETKU TRADICIJE – MANIFESTACIJA U SRIJEMSKOJ MITROVICI

Srijemci Srijemu

Sudjelovalo je osam srijemskih udruga

s više od 150 izvođača

Srijemci Srijemu, centralna manifestacija hrvatskih srijemskih udruga održana je u srijemskomitrovačkom kazalištu »Dobrica Milutinović« u nedjelju, 19. svibnja. Inicijativa za održavanje ovakve manifestacije postoji već nekoliko godina, a svrha je povezivanje srijemskih udruga te prezentiranje hrvatske kulturne baštine. Ovom je manifestacijom prikazan značaj hrvatskog kulturnog naslijeđa i njegove utkanosti u Srijem. Širokom spektru publike prezentirano je bogatstvo hrvatske kulturne nematerijalne baštine. Srijemskomitrovačko kazalište bilo je ispunjeno do posljednjeg mjesta, a mnogi su gledatelji ostali stajati u predvorju gledajući manifestaciju preko video bima. Svi oni su skoro dva sata uživali u izvedbi programa u kojem je sudjelovalo osam srijemskih udruga s više od 150 izvođača, te gosti iz Bačkog

Monoštora. Društva su nastupala s različitim sekcijama upravo da bi se izbjegla jednoličnost programa. Neka su se društva predstavila folklornim nastupom, neka tamburaškim, bilo je recitatora, a i prikaza običaja srijemskih Hrvata.

OSTVARILA SE ŽELJA DUGA 10 GODINA

Manifestaciju je otvorilo Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo »Sveta Barbara« iz Vrdnika klavirskom izvedbom pijanistice *Ane Vujović*, poslije čega se nazočnima obratio predsjednik HKC-a »Srijem - Hrvatski dom« *Krunoslav Đaković*.

»Više od deset godina hrvatske udruge u Srijemu imaju želju organizirati jednu zajedničku manifestaciju koja bi postala tradicija u Srijemu. Radi brojnih razloga, nekad materijalnih, nekad organizacijskih, to nismo uspjeli do ove godine. Danas zapo-

činjemo novu tradiciju, a Hrvatskom kulturnom centru 'Srijem - Hrvatski dom' dopala je čast da bude prvi domaćin. Ovom manifestacijom najprije se želimo bolje povezati i prikazati kako čuvamo i razvijamo hrvatsku baštinu – mi srijemski Hrvati, a zatim, želimo još čvršće povezati Srijem s ostatkom hrvatskog korpusa u Vojvodini.

Svaka se udruga bavi svojom lokalnom tradicijom i trudi se predstaviti je na što više mjesta i u što boljem svjetlu. Tako se dogodi da često zaboravimo pokazati svoj rad onima koji su nam zemljopisno najbliži. Znam da puno Mitrovčana nije vidjelo ni čulo rumske tamburaše, ili golubinačke folklorne, da puno Rumljana nije čulo petrovaradinski zbor, niti puno Slankamenaca vidjelo šidske običaje, iako su sve srijemske udruge nastupale na puno mjesta po Vojvodini, Hrvatskoj i dalje. Radi toga želimo jednom godišnje, svake godine u drugom mjestu u Srijemu, bolje upoznati jedni druge, proširiti svoje vidike i obogatiti svoje srce.

Iskreno se nadam i vjerujem da će 'Srijemci Srijemu' od ove godine, pa nadalje, srijemskim Hrvatima, a i drugima, biti primjer kako se

čuva svoje hrvatsko ime i identitet.«

Predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *Slaven Bačić*, koji se obratio nazočnima, rekao je da će na jednoj od narednih sjednica Vijeća biti predloženo da se manifestacija »Srijemci Srijemu« proglasi za manifestaciju od posebnog značaja za hrvatsku zajednicu u Srbiji. Podsjetio je da je jedna od prvih sjednica HNV-a u novom sazivu, na prijedlog Srijemaca, održana u Hrtkovcima i da je HNV i ovoga puta pomogao, kao i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, udrugama koje su najviše pridonijele uspješnoj organizaciji manifestacije, a osim Veleposlanstva Republike Hrvatske financijsku je potporu dao i HNV. Značaj manifestacije prepoznali su i RTV i NIU »Hrvatska riječ« koji su bili medijski pokrovitelji. Suradnja pokazana u organizaciji i realizaciji manifestacije pokazala je da hrvatske institucije, ustanove i udruge u Vojvodini, odnosno Srbiji, mogu zajednički uspješno djelovati.

RAZNOVRSNSI PROGRAM

U programu su prvi nastupili članovi HKC-a »Srijem

- Hrvatski dom« s koreografijom »Velebit«. Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo »Matija Gubec« iz Rume predstavilo se spletom tamburaških pjesama, Zajednica Hrvata Zemuna »Ilija Okrugić« publici se predstavila recitacijom »Posveta Zemunu«, koju je napisao Ilija Okrugić, drugo zemunsko društvo koje je nastupalo na manifestaciji je bilo Društvo hrvatske mladeži Zemun, a članovi društva odsvirali su pjesmu »Pričaj mi sveti Josipe«, folklor-na sekcija Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Tomislav« iz Golubinaca predstavila je »Pokladne običaje«, Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo »Jelačić« iz Petrovaradina sa svojim mješovitim pjevačkim zborom otpjevalo je tri pjesme »U našem lijepo ti je Srijemu« (*Ilije Okrugića*), »Jasna k'o sunčev trak« (*Stanislava Prepreka*), Vijenac pjesama (Franje Štefanovića). Gošće iz Bačkog Monoštora »Kraljice Bodroga«, koje djeluju pri Kulturno-umjetničkom društvu Hrvata »Bodrog«, otpjevale su tri pjesme - »Pivaju zvizdice danice«, »Vrani konji« i »Dukatići«. Najmlađe hrvatsko kulturno društvo u Srijemu - Hrvatsko kulturno društvo »Šid« prikazalo je svatovske običaje iz Gibarca,

Šida i okoline »Dolazak mlade kod mladoženje kući«.

Na završetku manifestacije ponovno je nasupio HKC »Srijem - Hrvatski Dom« s koreografijom »Banat« koreografa *Vjekoslava Tajma* i umjetničkog voditelja *Bojana Kadra*.

Osim brojnog gledateljstva manifestaciji su nazočili predsjednik i članovi Hrvatskog nacionalnog vijeća, gradski čelnici Grada Srijemske Mitrovice, predstavnici Katoličke crkve, predstavnici Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i NIU »Hrvatska riječ«, ravnatelji srijemsko-mitrovačkih osnovnih škola i predstavnici pokrajinske Vlade.

Ovom prigodom uručena je zahvalnica Hrvatskog nacionalnog vijeća dr. sc. *Nenadu Lemajiću* za afirmaciji hrvatske zajednice. Nenad Lemajić, doktor povijesti, u mnogo je navrata pomogao afirmiranju hrvatske zajednice u Srijemskoj Mitrovici, počevši objavljivanjem Spomenice hrvatskih društava u Sunčanom satu, preko povezivanja i integriranja predstavnika hrvatske zajednice s gradskim institucijama, do pomoći u brojnim pojedinačnim potrebama hrvatske zajednice.

Dario Španović

O MANIFESTACIJI

Andrej Španović, član izvršnog odbora HNV-a zadužen za kulturu

»Manifestacija Srijemci Srijemu je od velikog značaja za hrvatsku zajednicu u Srijemu. Ovom manifestacijom iskazujemo jedinstvo našeg naroda na ovom prostoru i pokazujemo da ma koliko nas je ostalo, uvijek će nas biti dovoljno da naša kultura i običaji na ovim prostorima ne padnu u zaborav. Ovo je bila prva prilika da publika na jednom mjestu vidi sva hrvatska kulturna društva iz Srijema, koja su se predstavila s raznim točkama koje prikazuju bogatstvo hrvatskog kulturnog naslijeđa u Srijemu. Drago mi je što je jedna ideja koja postoji 12-13 godina konačno provedena i ostvarena.«

Zlatko Načev, dopredsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća

»Drago mi je da je napokon nakon više godina i više pokušaja organizirana zajednička manifestacija srijemskih hrvatskih udruga. Manifestaciju programski i organizacijski ocjenjujem kao vrlo uspješnu. Svakako da je to rezultat predanog rada članova naših udruga, i najveće zasluge pripadaju njima. Uspostavljanjem ove manifestacije obogatili smo našu manjinsku kulturnu scenu, i smatram je jednim od većih uspjeha koji je postignut u sadašnjem sazivu HNV-a na kulturnom planu. Nadam se da će svake sljedeće godine manifestacija dobivati na masovnosti i kvaliteti, te da će biti u kategoriji kulturnih manifestacija od značaja za hrvatsku zajednicu u Srbiji.«

Manifestacija je održana u kazalištu »Dobrica Milutinović«

JUBILARNI 80. MEĐUNARODNI POLJOPRIVREDNI SAJAM U NOVOM SADU

Partnerstvo ima poseban značaj

Okupilo se preko 1.600 izlagača iz 60 zemalja svijeta

Kapije jubilarnog 80. međunarodnog poljoprivrednog sajma u Novom Sadu, koji važi za najveći agrobiznis događaj u Srbiji, otvorene su u subotu, 18. svibnja. Novosadski sajam, kao jedan od pet vodećih sajmova u Europi i 10 u svijetu, ove godine je pri-

Jakovina, ministri poljoprivrede Srbije i Hrvatske. Na ovom forumu razgovaralo se o tome što nakon ulaska Hrvatske u EU, investicijama u oba smjera, kako skupa na treća tržišta, kako prilagoditi zakonodavstvo, kako potaknuti investicije srpskih tvrtki u Hrvatsku i što to donosi EU.

zemalja. On je naglasio da zajedničko otvaranje foruma o proizvodnji hrane od strane hrvatskog i srpskog ministra simbolično pokazuje kako bi dvije zemlje trebale surađivati u budućnosti. »Smatram ovo simboličnim činom koji će pokazati kako i na koji način Hrvatska i Srbija treba-

šavanje svih problema. Ovo partnerstvo će pokazati kako će i na koji način politika između dviju zemalja funkcionirati u bliskoj budućnosti. Ulazak Hrvatske u EU je velika šansa, kako za Hrvatsku tako i za zemlje regije, osobito za susjedne zemlje i one najvažnije partnere Hrvatske, kako u političkim tako i u ekonomskim odnosima. Spremni smo, kao što smo pokazali i do sada, pomoći svim zemljama okruženja na njihovom putu prema EU, jer stabilizirana, ekonomski prosperitetna regija je i naš interes«, kazao je Kuprešak.

Hrvatski izlagači izlagali su svoje proizvode na štandu Hrvatske gospodarske komore – Županijske komore Osijek, u Hali 1. Na površini od 216 m² predstavili su se: Poljoprivredni institut Osijek, Credo d.o.o., Županijska komora Pula, Euclid, Eurovoće, Tehnotrade, Starco, Jaškapack, Maco agrar, MGK-pack, BC institut, Stražaplastika, Vagabudno, Pinova, Županijska komora Otočac, GIS IMPRO, Fanon, Fragaria, Hermes international, OPG VINIA, Saponia, Kandid, Karolina, Tvornica ulja Čepin, Tvornica šećera Osijek. Radi se o raznim tvrtkama koje se bave proizvodnjom i prodajom pasteriziranog voća i povrća, poljoprivredne mehanizacije, sušara, limenki, plastičnih masa, plastenika, deterdženata, piva, keksa, vafila, šećera, ulja itd. U ime Hrvatske gospodarske komore *Jelena Radić* nam je predložila očekivanja od ovo-

vukao preko 1.600 izlagača iz 60 zemalja svijeta. Zemlja partner ovogodišnjeg jubilarnog sajma je Hrvatska, koja je građanima Novoga Sada i svim uzvanicima sajma darovala svečani koncert *Danija Stipaničeva* i klape »More« u sinagogi noć uoči otvaranja sajma. Ministarstva poljoprivrede Srbije i Hrvatske organizirala su i poslovni forum naziva »Hrana – što nas spaja to nas i povezuje«, na kome su pozdravne govore održali *Goran Knežević* i *Tihomir*

PREMIJER DAČIĆ OTVORIO SAJAM

»Poljoprivreda je velika šansa Srbije, jer je naša zemlja zeleni vrt Europe i to moramo iskoristiti za razvoj poljoprivrede, jer razvojem te grane razvit ćemo cijelo gospodarstvo«, kazao je premijer.

HRVATSKA – ZEMLJA PARTNER

Veleposlanik Hrvatske u Srbiji *Željko Kuprešak* istaknuo je da to partnerstvo ima poseban značaj u širem svjetlu odnosa između dviju

ju surađivati u bliskoj budućnosti, bez obzira na ulazak Hrvatske u Europsku Uniju. Stalno ponavljamo da je strateški interes Hrvatske početak pregovora Srbije s EU i smatram da je ovakav jedan pristup, partnerski odnos dviju zemalja, jedini način za rje-

KVALITETA I VAŽNOST

Na svečanosti povodom devet desetljeća Novosadskog sajma predsjednik Srbije Tomislav Nikolić, koji je primio Zlatnu plaketu Novosadskog sajma, rekao je: »Devedeset godina postojanja jedne institucije, Novosadskog sajma, na ovim prostorima punim izazova, zaista mnogo govori o njenoj kvaliteti i njenoj važnosti. Govori i o nama. O vitalnom i sposobnom narodu koji je u stanju da, rame uz rame s drugim europskim narodima, razvija i njeguje prave, trajne vrednosti.«

godišnjeg sajma. »Hrvatska gospodarska komora u organizaciji Županijske komore Osijek već 13 godina zaredom izlaže na Novosadskom sajmu. Ovaj sajam naši ljudi vole, cijene i posjećuju. Ove godine imamo 37 izlagača, a kako smo zemlja partner, tu je pokraj organiziranog štanda izlagača i štand regija gdje se predstavljaju četiri hrvatske regije - središnja, Istra, Dalmacija i Slavonija. To što smo zemlja partner puno nam znači, ali su i prijašnjih godina naši ljudi sklapali dobre poslove i nadamo se tome i ubuduće. Nakon sajma nadamo se dobrim rezultatima. Zaista imamo raznih ponuda. Granice za gospodarstvo ne bi trebale postojati i nadamo se da sve ide prema tome. Iako kažu da sajamska aktivnost gubi na rezultatima, što se

nas tiče to nije istina – uvijek je bolji nekakav izravan kontakt«, kazala je Jelena Radić.

STROJEVI I OPREMA

Posjetitelji su na sajmu mogli vidjeti strojeve i opremu za poljoprivredu, strojeve i uređaje za klaonice, strojeve za pakiranje, poljoprivredno-prehrambene proizvode, sjemensku robu i sadni materijal, izložbu životinja, organske proizvode i genetsku proizvodnju goveda, izložbu organske hrane i izložbu agroinovacija u poljoprivredi. Uz domaće proizvođače, Industriju motora Rakovica – IMR i Industriju strojeva i traktora IMT, Beograd, atraktivan nastup, novitete i specijalne pogodnosti za kupovinu tijekom sajma najavili su i članovi Poslovne udruge

uvoznika i izvoznika poljoprivredne mehanizacije u Novom Sadu.

Suvremena poljoprivredna mehanizacija, rezervni dijelovi i oprema predstavljeni su i na štandovima brojnih izlagača iz Italije, Turske, Austrije i drugih zemalja. BC Hibridi ove godine nude sjeme visokorodne ozime

23,5 cm. Svi ovi modeli imaju viši klirens, mali su potrošači goriva a rukovanje njima je jednostavno. Osim toga, kupcima je na raspolaganju i besplatan servis na adresi kupca. Sajamski popust na kupovinu traktora kretao se od 500-1000 eura. Cijene za traktore su : primjerice traktor MTZ 82.1 19.350 eura,

pšenice - Bc Anica koja bi trebala roditi iznad 10 tona po hektaru, koja je otporna na bolesti i poleganje. Tvrtka Euclid d.o.o iz Vinkovaca

traktor 1025 Eu je 25.490 eura ili traktor 475 DI bez kabine 11.190 eura. Banke nude razne kredite za sve koji imaju namjeru upustiti se u

ATRAKCIJE

Među eksponatima su najveće atrakcije bik težak 1.963 kg i kombajn čija cijena prelazi pola milijuna eura.

IZLAGAČI

Na ovogodišnjem su sajmu svoje poljoprivredno-prehrambene proizvode predstavile i kompanije iz: Mađarske, Letonije, Bugarske, Češke, Italije, Turske, Njemačke, Austrije, Rumunjske, Nizozemske, Ukrajine, Bjelorusije, Kine, Poljske, Indije, Cipra, Irske, Grčke, Francuske, Norveške.

nudi sušare za voće, povrće i ljekovito bilje, kao i linije za proizvodnju sokova od povrća i voća. Agropanonka MTZ Finke nudi traktore iz linije Mahindra i to 475 DI s 42 ks i dubinom oranja od 22 cm, 575 DI s 45 ks i dubinom oranja 21,5 cm i 595 DI s 52 ks i dubinom oranja od

ovaj način otplate i ulaganja u mehanizaciju. Što se tiče sitne mehanizacije, posjetitelji su po sajamskim cijenama mogli vidjeti i kupiti plugove obrtače, šasijske plugove, vinogradarsko-voćarske plugove, strojeve za gnojenje, podriivače, kultivatore, tanjirače...

Ankica Jukić-Mandić

VLADAN ČUTURA, PROFESOR HRVATSKOG JEZIKA I KNJIŽEVNOSTI

Neka bude život!

Razgovarao: Davor Bašić Palković

*Opće je poznato da obrazovanje na hrvatskome jeziku ima nedostataka, ali to se, ne samo ja nego i ostale kolege, trudimo kompenzirati dodatnim aktivnostima i izvan nastave * Književna scena vojvođanskih Hrvata je prilično nedefinirana i institucionalno nesređena, te zaostaje u ozbiljnijoj znanstvenoj obradi * U pisanju većine književnih tekstova uvijek me je zanimalo eksperiment s formom*

Rođeni Somborac, Vladan Čutura je prije dvije godine diplomirao komparativnu književnost i hrvatski jezik na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, gdje trenutačno pohađa poslijediplomski studij književnosti. Od školske 2012./13. godine, u okviru programa hrvatske nastave u inozemstvu Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske, predaje hrvatski jezik i književnost u OŠ »Matija Gubec« u Tavankutu i srednjoj Politehničkoj školi u Subotici.

HR: Kako ste se opredijeli za studiranje hrvatskoga jezika i književnosti?

Uvijek na to pitanje ponudim jednostavan odgovor – nisam se ja opredijelio, nego su me »zadužile« knjige koje

sam oduvijek čitao. Interes za knjigom kod mene je bio prisutan od najranije dobi – još kao djetetu najdraži dar bila mi je knjiga, nakon injekcije ili, na primjer, vađenja zuba bez plaća i histerije. Prvo ozbiljnije štivo koje me je oduševilo bio je roman *Julesa Verna* »Put oko svijeta za osamdeset dana«, u četvrtom razredu osnovne škole, i otada ne prestajem čitati, a da ću studirati književnost znao sam od trenutka kada sam, kao srednjoškolac, dovršio čitanje *Kafkine* pripovijetke »Preobražaj«. Ipak, studij mi je pokazao da književnost nije nimalo »naivna« stvar, tako da mi je danas pomalo žao što ni jednom književnom tekstu ne prilazim kao razbibrizi i zabavi. Ako pročitate »Banket u Blitvi« *Miroslava Krlež*e ili, npr., *Sebalдове*

»Saturnove prstene« razumjet ćete o čemu govorim.

HR: Predajete hrvatski jezik i književnost u ovdašnjim školama. Kakva su Vaša iskustva glede redovite nastave na hrvatskom jeziku u Subotici i okoliči? Koliko ste zadovoljni poznavanjem hrvatskoga jezika od strane učenika?

Iskustva i dojmovi su odlični. Ostvario sam dobar kontakt s kolegama učiteljima, nastavnicima i profesorima, ali i sa svojim učenicima koji su zbilja jako vrijedni i pametni. Opće je poznato da obrazovanje na hrvatskome jeziku ima nedostataka, kada je riječ o udžbenicima, nastavnim pomagalicama i sl., ali to se, ne samo ja nego i ostali kolege koji predaju predmet Hrvatski jezik, trudimo kompenzirati dodatnim

aktivnostima i izvan nastave. S učenicima u tavankutskoj osnovnoj školi pokrenuli smo časopis »Gupčevi školarci«, gdje se zbilja trudim dati im maksimalnu slobodu u kreativnom smislu i izboru tema o kojima žele pisati. Tu moram zahvaliti ravnateljici tavankutske škole, *Stanislavi Stantić Prčić*, koja nam je dala veliku potporu i odriježene ruke za sve što želimo raditi, ali i ostalim kolegama u kolektivu koji mi pomažu. Prošli vikend smo za učenike srednjih škola organizirali dvodnevnu ekskurziju u Zagreb. Veliku potporu u tome dala nam je Politehnička škola te subotička Gimnazija, ali i sve druge institucije ovdje i u Republici Hrvatskoj kojima smo se obratili kako bismo priredili ovo putovanje našim učenicima. Osobito moram zahvaliti

Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske i gospodinu *Milanu Bošnjaku*, Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Beogradu, Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici, Zagrebačkoj županiji, zagrebačkom gradonačelniku *Milanu Bandiću*, Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata, Hrvatskoj matici iseljenika i gđi *Mariji Hećimović*, te Hrvatskom nacionalnom vijeću u Subotici na nesebičnoj pomoći. Nadam se da ćemo i dogodine imati prostora nastaviti s ovakvim aktivnostima.

HR: Vodili ste pripreme za državnu maturu iz hrvatskoga jezika, čije polaganje počinje idućeg tjedna. Koliko će učenika polagati maturu u Hrvatskoj i koliko je ova vrsta mature zahtjevana za njih?

Ove godine za studij na hrvatskim sveučilištima odlučilo se 9 maturanata, uglavnom subotičke Gimnazije i uglavnom u Zagreb. Učenici iz Vojvodine, s jedne strane, imaju pred sobom jednako izazovan zadatak polaganja prilično obimnoga gradiva za maturu kao i bilo koji maturant iz bilo koje škole u Hrvatskoj. S druge strane, nešto im je teže jer polažu dvije mature, ali ih pokušavam motivirati i poduprijeti na način da im, svaki put kada malo pokleknu, kažem kako nisu prvi koji polažu maturu i da je svakome od nas upis na željeni fakultet bio jednako izazovan. Također, veliki motiv za upis na hrvatska sveučilišta bi im trebali biti i praktični razlozi, a jedan od važnijih je skoro pridruženje Republike Hrvatske Europskoj Uniji što će definitivno omogućiti bolji i lakši pristup stipendijama koje nude mnoga europska

sveučilišta, te šanse i iskustva koje im se na taj način nude. Za to im je bitno dobro ovladati i engleskim jezikom. Zaključak svega jest da će njihovi rezultati biti plod njihova rada i truda, bez obzira na eventualne poteškoće s kojima se susreću.

HR: U ponedjeljak je u Subotici održan seminar za učitelje i nastavnike koji predaju u hrvatskim odjelima. Kako ocjenjujete stručnost spomenutih pedagoških radnika kada je u pitanju hrvatski jezik?

Temu svojega izlaganja na spomenutom seminaru, kojega je sponzoriralo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske, započeo sam pričom o stavu kojega smatram najvažnijim i inače u životu, ali i pred izazovima na koje prosvjetni djelatnici nailaze u svom poslu, pa i u nastavi na hrvatskome jeziku. Bitno je da se trude i pokažu stav da im je ono što rade bitno, a stručnost valjda dolazi s iskustvom, barem tako kažu pametniji od mene. Kolegice i kolege koji su prisustvovali seminaru bili su vrlo zainteresirani i došli su u priličnom broju, što dovoljno govori o njihovom zalaganju u nastavi na hrvatskome jeziku. Teme naših izlaganja doticale su se praktičnih savjeta u ovladavanju hrvatskim pravopisom i stručnom terminologijom. Sretni smo što možemo pomoći u realizaciji nastave na hrvatskome jeziku i što ima kolega koji prihvaćaju našu pomoć. Početkom lipnja čeka nas još jedan sličan seminar, također pod pokroviteljstvom Ministarstva, no o tome nešto više uskoro.

HR: Pripremate doktorat iz hrvatskoga jezika i književnosti na Filozofskom

fakultetu u Zagrebu. Kažite nam nešto više o temi kojom ćete se baviti u doktorskoj dizertaciji?

Budući da mi je zbilja ostalo malo vremena da prijavim temu svojega dokorskog rada, moram priznati da mi je teško odlučiti se za temu. Puno je toga što me zanima, ali će ona pratiti put mojih interesa u znanstvenom polju suvremene humanistike, koja je vrlo pluralno i interdisciplinarno znanstveno područje. Ono što me zanima jest književnost, kulturna antropologija, popularna kultura, poststrukturalistička filozofija i povijest kulture, tako da planiram prijaviti temu koja bi na najbolji način mogla objediniti sva spomenuta područja.

HR: Uključeni ste i u književni život vojvođanskih Hrvata. Naime, izlagali ste na više stručnih skupova koji su tematizirali ovo područje, objavljivali tekstove u više publikacija, a nedavno ste sačinili i izbor iz kratke priče vojvođanskih Hrvata koji je objavljen u časopisu »Nova Istra«. Kako biste ocijenili aktualnu književnu scenu vojvođanskih Hrvata?

Što se ovdašnje scene tiče ona je prilično nedefinirana i institucionalno nesređena, te zaostaje u ozbiljnijoj znanstvenoj obradi. Također, dosadašnji pristupi više su »getoizirali« tu scenu nego što su je otvarali prema širem čitateljstvu. Nemoguće je dobar književni tekst zatvoriti u bilo kakve okvire. S druge strane, nije moguće niti loš tekst proglašavati vrsnim književnim uratkom, a da ne ispunjava minimum kvalitativnih zahtjeva. Sve ovo poslovi su koji nas čekaju u budućnosti. U tom smi-

slu računam i na pomake koje bi trebao donijeti jedan novi književni časopis, čiji se prvi broj upravo sprema. Izbor, odnosno prikaz suvremene »kratkopričaške« produkcije, koji sam sastavio i o kojemu sam pisao za »Novu Istru« sačinjen je od pet najperspektivnijih autora koji stvaraju na ovom području. Kada je književnost u pitanju uvijek se trudim djelovati u skladu s krilaticom akademika *Vlatka Pavletića* – »Neka bude živost!«.

HR: Prošle ste godine u časopisu »Klasje naših ravni« objavili nekoliko pjesama. Možemo li očekivati Vaš daljnji angažman u vodama književnosti?

Prvi put sam se »usudio« pisati još početkom studija kada sam poslao jednu priču na natječaj za najbolju priču strave, zagrebačkog kluba »Močvara«, i osvojio treće mjesto. To mi je dalo poticaja da nastavim pisati pa su mi, osim u spomenutom časopisu, objavljeni različiti književni tekstovi, istina ne tako brojni, u hrvatskim, ali i u jednom srpskom književnom časopisu. Poslao sam i lani na isti natječaj, za najbolju priču strave, jedan tekst, ali priznanju ni traga. U pisanju većine tekstova uvijek me je zanimalo eksperiment s formom, danas sam, valjda, sazio pa me više zanima suvremeni dramski tekst, a imam i neke planove okušati se u pisanju drame. Ipak, u posljednje vrijeme posao i doktorski studij zahtijevaju dosta angažmana pa ne stignem pisati, ali, tko zna, možda jednoga dana nastavim s pisanjem i posthumno dobijem Nobelovu nagradu za književnost. Naravno, našalih se na kraju intervjua, ali kao što rekoh – »Neka bude živost!«.

ODRŽAN SKUP »NACIONALNE MANJINE U DEMOKRATSKIM DRUŠTVIMA« NA BRIJUNIMA

Od znanosti prema javnim politikama

Potencijal konflikata na nacionalnim osnovama i dalje je prisutan i upravo i zbog toga je izuzetno važno istraživati ovu problematiku, kako bi se konflikti mogli predvidjeti i prevenirati

U organizaciji Centra za međunarodne i sigurnosne studije Fakulteta političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu na Brijunima je održan međunarodni znanstveni skup »Nacionalne manjine u demokratskim društvima«. Ovaj, šesnaesti po redu, znanstveni skup održao se pod visokim pokroviteljstvom predsjednika Republike Hrvatske Ive Josipovića, koji ga je i otvorio. Na skupu, koji se održao uz financijsku pomoć Zaklade Friedrich Ebert i Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske, od 17. do 19. svibnja, bilo je održano 18 referata koje su prezentirali sudionici iz: Slovenije, Hrvatske, BiH, Srbije i Crne Gore. O političko-ideološkim orijentacijama i političkoj kulturi bačkih Hrvata u usporedbi s drugim nacionalnim skupinama na skupu su izlagali dr. sc. Jasminka Dulić i dr. sc. Zlatko Šram.

RECIPROCITET NIJE RJEŠENJE

Predsjednik Josipović rekao je otvarajući skup kako je pitanje manjina i manjinske politike te manjinskih prava jedno od iznimno važnih i temeljnih pitanja demokratskog uređenja svake države.

»Činjenica je da, kao što u Hrvatskoj postoje brojne manjine, tako i u drugim zemljama nastalim na području bivše Jugoslavije postoje ili

hrvatska manjina ili hrvatski narod kao konstitutivni u BiH. Postoji pitanje treba li ići ka standardizaciji manjinskih prava ili bi pojedine zemlje trebale uvjetovati razinu manjinskih prava reciprocitetom. Inzistiranje na reciprocitetu bez uvažavanja vrlo specifičnih povijesnih i društvenih uvjeta svake poje-

»Mi prava nacionalnih manjina imamo ustrojena za naše građane koji moraju svi biti jednaki, naravno sa specifičnim manjinskim pravima neovisno o tome kakvu će odluku, dobru ili lošu, donijeti neka druga zemlja. Ali s druge strane, naravno da u političkom smislu moramo raditi na tome da hrvatska

nacionalne manjine u nekim drugim zemljama«, rekao je predsjednik Josipović.

Dijalog o pravima manjina, dobra volja i želja da se manjinska prava u regiji podignu na višu razinu jedno je od ključnih pitanja regionalne politike koju zagovara i provodi predsjednik Josipović, a prema njegovoj ocjeni »o

Dr.sc. Ružica Jakešević, dr.sc. Jasminka Dulić, Jakov Žižić, dr.sc. Dragutin Babić i dr.sc. Dragana Zaharijević

dine države bila bi velika pogreška. Hrvatska svojim ustavnim zakonom ne daje prava nacionalnim manjinama referirajući se na stanje u nekoj drugoj zemlji i tražeći reciprocitet«, istaknuo je predsjednik Josipović.

PONOVNO U SUBOTICI

»Odnosi u regiji u određenoj mjeri ovise i o suradnji akademskih zajednica. Mi smo u vrijeme rata imali prekide suradnje, no moram reći da ja nisam prekidao suradnju, kad nitko nije išao u Suboticu, ja sam išao, i htio sam pokazati i solidarnost s hrvatskom zajednicom 90-tih godina i kasnije. Jednu svoju knjigu sam promovirao tamo, ali to nisam mogao činiti bez podrške mojih kolega iz Beograda koji su dolazili zajedno sa mnom i veseli me što ću sljedećeg petka u Subotici s kolegom Čedomirom Čupićem promovirati knjigu koju je izdao Institut za migracije i narodnosti iz Zagreba i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata o Hrvatima u Vojvodini« kaže Tatalović.

manjina u drugim zemljama ima visoku razinu prava i drago mi je da se o tome, mogu reći i iz osobnog iskustva, vodi dijalog. Situacija nije uvijek najsretnija svugdje, postoje, kao i kod nas, određena nezadovoljstva hrvatske

tome se sve više razgovara i ima sve više dobre volje na tim razgovorima«.

Otvorenju je nazočio i dugogodišnji župan Istre Ivan Jakovčić, koji je, kako sam kaže za HR, pridonio uvođenju hrvatskog jezika kao službenog u Vojvodini. »S ponosom mogu reći da kada je gospodin Nenad Čanak bio predsjednik Skupštine AP Vojvodine i kad smo započeli 2001.-2002. godine veliku suradnju Istre i Vojvodine jedna od tema bila je i način funkcioniranja vojvođanskog parlamenta, odnosno stanje prava manjina u Vojvodini. Zamolio sam tada gospodina Čanka da vidi mogućnost da se hrvatski uvede kao službeni jezik i ta inicijativa je urodi-

Predsjednik RH Ivo Josipović, dekan Fakulteta političkih znanosti u Zagrebu prof.dr.sc. Nenad Zakošek, savjetnik predsjednika RH za nacionalnu sigurnost Saša Perković i ravnatelj Instituta za migracije i narodnosti u Zagrebu dr.sc. Zlatko Šram

la plodom i hrvatski jezik je postao službeni jezik u vojvođanskom parlamentu. Naravno da nitko ne može pobjeći od sličnosti srpskog i hrvatskog jezika, međutim, kada govorimo o pravima nacionalnih manjina jezik je jedan od osnovnih elemenata identiteta nacionalne manjine».

ISTRAŽIVATI I PREVENIRATI KONFLIKTE

Inicijator i glavni organizator regionalnih znanstvenih skupova koji već šenaest godina okupljaju znanstvenike, stručnjake, političare, a od ove godine i studente, a koji za temu imaju položaj

Prof. dr. sc. Siniša Tatalović

i zaštitu prava nacionalnih manjina je redoviti profesor Fakulteta političkih znanosti u Zagrebu dr.sc. *Siniša Tatalović*. Do ove godine skupovi su se redovito održavali u Begovom Razdolju u Gorskom kotaru.

»Prvih godina smo se bavili problemima postkonfliktnih društava, početkom 2000-tih smo se intenzivno bavili analizom zakonskih prijedloga koji su ulazili u proceduru, zadnjih godina analiza je bila usmjerena na implementaciju zakona, a na ovom skupu smo najavili istraživanja novih pitanja koja će biti vezana s hrvatskim članstvom u EU, kao što je primjerice pitanje migranata«, kaže profesor Tatalović.

Skupovi okupljaju znanstvenike i stručnjake iz cijele regije i većine zemalja sljednica bivše Jugoslavije. »Ako je Hrvatska u nekim procesima ispred ostalih zemalja, dobro je da oni čuju što je Hrvatska napravila da ne moraju ponavljati iste pogreške, kao što je nama važno čuti što se događa u susjednim zemljama, a posebno u BiH, gdje živi hrvatski narod, i u Srbiji i Crnoj Gori, gdje žive pripadnici hrvatske manjine«,

objašnjava profesor Tatalović.

Po mišljenju profesora Tatalovića, koji je i savjetnik predsjednika Josipovića za unutarnju politiku, potencijal konflikata na nacionalnim osnovama i dalje je prisutan i upravo i zbog toga je izuzetno važno istraživati ovu problematiku, kako bi se konflikti mogli predvidjeti i prevenirati.

»Mi znamo da i Zapadna Europa, koja već dugo razvija koncept liberalne demokracije, nije uspjela trajno razriješiti neke etničke konflikte, i ti konflikti se neće trajno riješiti niti na ovim prostorima.

Ali ono što možemo učiniti je kroz različita znanstvena istraživanja doći do indikatora o konfliktnom potencijalu, a onda kroz javne politike kroz institucije možemo prevenirati te konflikte«, kaže profesor Tatalović. Tako će se i ove godine, nakon što se napravi analiza sadržaja svih referata koji su prezentirani na skupu, napraviti jedan sažetak s preporukama koje se mogu izvući i koji će se uputiti političkim institucijama, uključujući i predsjednike država u regiji.

J.D.

Predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović O POLOŽAJU HRVATSKE MANJINE SE RAZGOVARA

Hrvatski predsjednik Ivo Josipović je u kraćem razgovoru za HR rekao kako se na svim značajnijim sastancima u regiji razgovaralo i o položaju Hrvata u Srbiji, a da se o tome malo zna, jer mediji nisu zainteresirani za tu temu. »Očito da main stream medijima ove teme nisu osobito zanimljive. Nije bilo niti jednog sastanka s predsjednicima ili visokim dužnosnicima drugih zemalja u regiji s kojima se nije razgovaralo o položaju manjina u Hrvatskoj, ali i o položaju hrvatske manjine u drugim zemljama. Zadnji razgovor je bio s gospodinom Vučićem, isto tako je bilo riječi i o manjinskim pitanjima i u Hrvatskoj i u Srbiji i gospodin Vučić je rekao nekoliko vrlo ohrabrujućih teza, posebice kada je riječ o obrazovanju na materinskom jeziku i ostalim pravima hrvatske nacionalne manjine«. Predsjednik Josipović nije želio komentirati neispunjeno obećanje od strane ministra vanjskih poslova Srbije *Ivana Mrkića* da će se omogućiti susret predstavnika DSHV-a s predsjednikom Republike Srbije *Tomislavom Nikolićem*, ali je izrazio uvjerenje da će do tog susreta doći. »Ne vidim razloga da ne dođe, posebice nakon svih ovih izjava koje smo čuli od strane visokih dužnosnika u Srbiji«.

Na pitanje hoće li uskoro biti susreta s predsjednikom Nikolićem na predsjedničkoj razini, Josipović je odgovorio da su predsjednik Nikolić i premijer Dačić pozvani u Zagreb na svečanost ulaska Hrvatske u Europsku Uniju i da će se i tom prilikom razgovarati. »A kad govorimo o klasičnom državnom susretu radimo na tome. Bit će toga susreta, ali moja je teza da taj susret mora zaista biti odlično pripremljen i kad budemo spremni ponuditi i hrvatskoj i srpskoj javnosti nešto dobro, onda ćemo i taj zadnji korak učiniti«.

SLAVEN BAČIĆ, PREDSEDNIK HNV-A

Teško možemo očekivati nešto dobro

*Bojim se da će vlasti raditi na smanjenju prava **

Retrogradnim snagama najviše smeta sudjelovanje

manjina u političkom životu cijele društvene

*zajednice * Bojim se da je ishodište*

ovih promjena zapravo u nerazumijevanju

Predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća dr. sc. Slaven Bačić dao je proteklog tjedna intervju za Pannon RTV, u kojem se osvrnuo na najaktualnija pitanja koja dotiču manjinske zajednice, poglavito Hrvate. Donosimo najbitnije točke:

Voditelj N. P.: Nedavno ste sudjelovali u radu konferencije koja je bila posvećena prijedlozima za izmjene i dopune Zakona o nacionalnim vijećima. Što se očekuje, smanjenje ili povećanje nadležnosti nacionalnih vijeća?

Ono što u svakom slučaju manjine očekuju, odnosno da kažem želje su da budu razriješene neke dileme, na primjer Zakon o nacionalnim vijećima, nacionalnim manjinama je predvidio sudjelovanje manjinskih vijeća, predstavljanje manjina u upravnim odborima, ali odgovarajući zakoni u kulturi, u obrazovanju itd. u lokalnoj samoupravi nisu te odredbe konkretizirali. Međutim, ja se bojim da će vlasti raditi suprotno, da će raditi na smanjenju ovih prava, prije svega

»ne pačaju«, da se ne petljaju u ono što su državne stvari, politički poslovi, osnivačka prava u muzejima, u ustanovama, u školama itd.

Voditelj N. P.: Paralelno s ovim procesom imamo istodobno i proces donošenja novog medijskog zakona, on će jako utjecati na manjinske zajednice, vi to pretpostavljam pratite detaljno?

Naravno, Hrvatsko nacionalno vijeće jednako je kao i Mađarsko nacionalno vijeće, kao i sva druga manjinska vijeća, jer su snažna negodovanja čak i na najavljene promjene medijskih zakona, koje bi utjecale na ukidanje osnivačkih prava manjinskih vijeća u odnosu na medije na manjinskim jezicima s jedne strane. A, s druge strane je praktički ukidanje mogućnosti da lokalne samouprave budu osnivači lokalnih medija. Kažem, čini mi se da je na djelu isti model, kao što sam maloprije pričao, s tim da se malo prije govorilo o protuustavnosti nekih odredaba, pa ih moramo promijeniti, a sada ovdje govorim o europskim standardima, za koje se ispostavilo da ne postoje. Ono što smo mi čuli neslužbeno, na ovih nekoliko skupova koji su održani, to je da se u stvari ne bi išlo na promjene osnivačkih prava, nego bi se samo ta stvar drugačije zvala. Formirale bi se određene fundacije, čiji bi osnivači bili manjinska vijeća i na taj način bi se one financirale. Kada pričamo o manjinskim medijima, to su mediji na manjinskim jezicima, na primjer oni koji se financiraju iz pokrajinskog proračuna. To se naravno ne odnosi na lokalne medije, medije lokalne samouprave, o čemu naravno nije

bilo riječi, znači ova ideja je neprimjenljiva.

Voditelj N. P.: Ako se priča o medijima, na koje mislite, jer ljudi obično misle na elektroničke medije – radio, TV, lokalne postaje?

Ja mislim da se tu u prvom redu misli na pisane medije, prije svega na one koji se financiraju iz pokrajinskog proračuna. Ima više od dvije godine otkada su osnivačka prava s pokrajinske Skupštine prenesena na manjinska vijeća. Recimo, imamo na primjer sudbinu kakvu su doživjeli mediji na bugarskom jeziku kada im je ukinuto financiranje, prebačeni su na nekakvo projektno financiranje i pisani mediji su praktički ugašeni. Znači, kod medija imamo dvije situacije, s jedne strane su to pisani mediji, koji se financiraju iz pokrajinskog proračuna, tjednici su rjeđi slučaj, kao što su »Hrvatska riječ«, »Magyar Szó«, »Dnevnik«, i s druge strane su lokalni mediji. Naravno, sasvim je posebno pitanje javnog servisa, odnosno RTV Vojvodine. Ja kažem opet kako je čitav taj problem, ne samo medija na manjinskim jezicima, ali najprije njihova privatizacija, već je u dobroj mjeri to pitanje cijelog korpusa manjinskih prava. Bojim se da je ishodište ovih promjena zapravo u nerazumijevanju, bojim se da sve ove promjene, inicijative dolaze iz Beograda. Dakle, nerazumijevanja korpusa manjinskih prava, budući da u onome što nazivamo užom ili središnjom, centralnom Srbijom, ta tradicija ne postoji, naspram Vojvodine gdje su ta prava izuzetno razvijena. Ja se bojim da su praktički sve te ideje zapravo usmjerene k tome da se određeni stupanj ostva-

renosti manjinskih prava, da tako kažem tradicije manjinskih prava, suobrazu s onim nižim stupnjem koji postoji u središnjoj Srbiji. Zbog toga opet govorim o političkom, općenito kulturalnom nerazumijevanju, ne samo manjinskih pitanja u Vojvodini, nego uopće Vojvodine. Znači, opet naglašavam, ono što se želi

ili u Hrvatskoj. Ali, ne postoje samo tamo manjinski mediji, postoje manjinski mediji praktički u većini europskih zemalja, pa čak i u zapadnoeuropskim zemljama. Na temelju toga može se sastaviti sasvim novi, drugačiji prijedlog, ali to je potpuno izostalo, kao što sam već i rekao, iz određenih političkih razloga.

đuju sredstva Savjeta za nacionalne manjine u Hrvatskoj. Znači, u pitanju je jedna doista ogromna suma, gdje je manjinama kao političkim subjektima doista prepušteno da ta sredstva usmjeravaju na svoje projekte. Ne kao kod nas, da manjine imaju jedino pravo predlaganja raspodjele sredstava, a poslije se njihovo

ovih iskustava u posljednjih godinu dana, nakon održanih izbora, ponajprije potaknuto pitanjem financiranja manjinskih vijeća. Naime, poslije izbora, znači sada je to već godinu dana, postoje veliki problemi u financiranju Hrvatskog nacionalnog vijeća. Dakle, ono što bih htio možda naglasiti vašim gledateljima, da Hrvatsko nacionalno vijeće svega trećinu proračuna koristi za ono što se zove hladni pogon, to su plaće, putni troškovi itd. S dvije trećine pomažemo različite projekte, počevši od naobrazbe na hrvatskom jeziku, manjih medija na hrvatskom, izlazak medija na hrvatskom, izlaženje pojedinih listova, pa sve do kulturnih udruga. Sada mi imamo velikih problema, znači novac izuzetno kasni, što nama predstavlja problem u ostvarivanju određenih prava. Upravo zbog toga, eto mogu reći vašim gledateljima da je u rujnu prošle godine, kada je održavan sastanak interparlamentarne skupštine, Međuparlamentarne skupštine Europskog parlamenta i Skupštine Srbije, bilo postavljeno ovo pitanje o problemu financiranja rada nacionalnih vijeća. Isti dan kada smo to spomenuli, nakon nekoliko sati su bila isplaćena sva zaostala sredstva. Hoću reći kako sada, ove godine također imamo otprilike ponovno jednu trećinu sredstava iz republičkog proračuna koja kasni. Mi imamo teškoću s ostvarivanjem onoga što smo započeli. Iz tog razloga me više ispunjava strah nego nada. Postoji želja vlasti da mijenjaju zakon, a budući da manjine nikada o tome nisu službeno obavještavali, službeno ne znamo o tome i onda teško možemo očekivati nešto dobro.

Nikola Perušić

uraditi samom privatizacijom, očito postoje i nekakvi drugi povodi, a nisu u pitanju usuglašavanja s nekakvim europskim standardima. Prije svega bih rekao da kada bi to bilo tako, onda bi oni koji su pripremali medijske zakone, počevši od strategije, pa do promjene zakona, ono što je najmanje što su mogli uraditi, kada je riječ o manjinama, odnosno manjinskim medijima, da je trebalo napraviti jedan usporedni pregled kako se to pitanje rješava u drugim državama. Znači ne izmišljati toplu vodu, ne paušalno pričati, nego vidjeti kako ta pitanja rješavaju, ako hoćete iz najbližeg okruženja u Mađarskoj

Želi se praktički ograničiti utjecaj medija na manjinskim jezicima.

Voditelj N. P.: Koji su ti pozitivni primjeri, koji bi možda bili dobri i za našu situaciju iz europske perspektive?

Ono što ja znam to su primjeri iz Hrvatske i Mađarske, gdje s jedne strane imate, recimo u Mađarskoj, na radiju i emisije na hrvatskom jeziku, a također na Mađarskoj televiziji postoji emisija na hrvatskom. U Hrvatskoj je to nešto drugačije riješeno, ali slično kao i u Mađarskoj postoji jedan veliki fond za nacionalne manjine iz kojeg same nacionalne manjine raspore-

mišljenje čak ni u tom slučaju ne uvažava. U Mađarskoj na primjer imate Hrvatski glasnik iz Budimpešte koji dobije jedan dio fiksnih sredstava svake godine proračunski, a drugi dio je iz tog ogromnog, kako bih rekao »kolača novca« za koji se konkuriра.

Voditelj N. P.: Kako vas kao čelnika Hrvatskog nacionalnog vijeća, kad pogledamo ova dva paralelna procesa, proces izmjene Zakona o nacionalnim vijećima i proces donošenja novog medijskog zakona, čime vas ispunjavaju ti procesi: nadom ili strahom?

Više me ispunjava strahom, prije svega na temelju

UDRUGA »NAŠA DJECA« PRIGODNIM PROGRAMOM OBILJEŽILA DESETLJEĆE OBRAZOVANJA NA

O kvaliteti svjedoče nagrade

Zelimo biti oni koji, čuvajući kulturnu baštinu svoga naroda, svojim stvaralaštvom udahnujemo duh vremena u kom živimo, riječi su kojima je otvorena svečanost povodom obilježavanja desetljeća obrazovanja na hrvatskom jeziku naslovljena »Hrvatska, bunjevačko-šokačka priča«. U skoro dvosatnom programu u Velikoj vijećnici Gradske kuće u petak, 17. svibnja, prikazano je dječje stvaralaštvo kroz pjesme, igrokaze i filmove, kroz koje su organizatori, udruga »Naša djeca«, željeli ukazati na pogodnosti koje se nude djeci koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku, te s porukom da za svoju djecu biraju najbolju mogućnost, potaknuti i ohrabriti roditelje da u što većem broju upišu djecu u hrvatske odjele.

HNV PODUPIRE NASTAVU

Obraćajući se prisutnima, kako je rekao, ne samo kao predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća, nego i kao roditelj djeteta koje pohađa nastavu na hrvatskom jeziku, dr. *Slaven Bačić* je istaknuo da i danas, poslije 11 godina

od kako je pokrenuta nastava na hrvatskom jeziku, oni koji žele tražiti razloge zbog kojih djecu ne treba upisati na hrvatske odjele, mogu ih puno naći. Međutim, desetljeće prakse pokazuje da je mnogo više prednosti i pogodnosti.

»Prve godine kada je pokrenuta nastava to je bilo zaista nešto čudno i iznenađujuće za sve, počev od roditelja, do djece i nastavnika. Danas, poslije 11 godina, to je sasvim normalno, na koncu i sva ova djeca jesu dokaz da nastava na hrvatskom jeziku živi među nama. Navest ću samo nekoliko razloga koji su za mene kao roditelja najvažniji. Prije desetak godina, kada je počela demokratizacija društva, nama je ovo pravo zaista omogućeno i od nas

Prije desetak godina, kada je počela demokratizacija društva, nama je pravo na obrazovanje na materinjem jeziku zaista omogućeno i od nas zavisi hoćemo li ga koristiti, kazao je dr. Slaven Bačić

zavisi hoćemo li ga koristiti. Ukoliko upišete svoje dijete na nastavu na hrvatskom jeziku imate kadar koji je, po mom mišljenju, doista iskusen. S druge strane, HNV na različite načine pomaže nastavu na hrvatskom jeziku počev od poticaja za upis u škole, kroz pomoć u školovanju, itd. Gledajući i novčano daleko je najveći iznos sredstava kojima HNV na različite načine pomaže, primjerice prošle

godine za prijevoz učenika. Ukoliko upišete dijete na nastavu na hrvatskom jeziku ostvaruju se uvjeti da ono izraste u cjelovitu ličnost, i u nacionalnom i u duhovnom pogledu. Još jedanput vas pozivam da hrabro i slobodno svjedočite svoju pripadnost hrvatskom narodu«, poručio je dr. Bačić.

RAZNOVRSNOST I ZABAVA

Govoreći o kvaliteti nastave na hrvatskom jeziku, predsjednica udruge »Naša djeca« *Nevenka Tumbas* istaknula je da o tome najbolje svjedoče uspjesi i brojne nagrade koje osvajaju učenici na natjecanjima. Ona je iznijela da trenutno 286 učenika pohađa nastavu u pet subotičkih škola i, premda malobrojni, ove godine su ostvarili vidljive rezultate na svim razi-

UDŽBENICI STRATEŠKI CILJ

Boraveći u Subotici prošloga petka ministar obrazovanja *Žarko Obradović* istaknuo je kako je strateški cilj države da osigura udžbenike svim pripadnicima manjinskih zajednica. »Koliko je meni poznato, taj problem smo riješili. Naš je strateški cilj da svim pripadnicima manjinskih zajednica osiguramo sve udžbenike. Iz godine u godinu se broj udžbenika povećava. Potrebno je da imamo prijedlog manjinskog nacionalnog vijeća i suglasnost za sadržaj udžbenika Pedagoškog zavoda Vojvodine. Ministar samo potpisuje stručno izrečenu suglasnost«, prenosi Hrvatsko uredništvo Radio Subotice.

NA HRVATSKOM JEZIKU

nama predmetnih natjecanja. Poredeći s prošlogodišnjim rezultatima, ona je iznijela kako je primjerice na okružno natjecanje iz hrvatskog jezika prošle godine nagrade osvojilo troje učenika, a ove godine šesnaestero njih, dok je na republičkom nagrađeno osmero. »Ove godine je 13 učenika nagrađeno na natjecanju iz matematike na gradskoj razini, a četvero njih na okružnoj. U Subotici ima 22 osnovne škole, u svakoj od 300 do 800 učenika, a nas je svega 286, i biti prvi u odjelu, prvi u školi, da ne kažem prvi u gradu – zaista je ogroman uspjeh«, kazala je Nevenka Tumbas.

Prva mjesta iz biologije osvojilo je desetero učenika na gradskoj razini, a devetero njih na okružnoj, iz tehničkog obrazovanja osvojene su dvije nagrade na gradskom natjecanju, jedna na okruž-

nom i jedan plasman na republičkom, učenici su se iz predmeta povijest također plasirali do republičkog natjecanja, iz kemije su osvojili 1. mjesto na gradskoj razini, a uspješni su bili i učenici koji paralelno pohađaju glazbenu školu – osvojili su po jedno prvo mjesto na okružnom i republičkom natjecanju, a dvoje učenika na klaviru i trubi osvojili su druga mjesta na republičkoj razini. Osim ovoga, učenici hrvatskih odjela osvajali su brojne nagrade i priznanja iz prve pomoći, likovnog stvaralaštva, te odbojke, rukometa, streljaštva. Ističući da su rezultati na natjecanju iz predmeta srpski kao nematerinji najbolja poruka roditeljima koji se plaše hoće li njihovo dijete poslije 8. razreda moći upisati nastavu na srpskom. Nevenka Tumbas je iznijela podatke prema kojima je osvojeno 6

nagrada na općinskoj razini, 4 na okružnoj i drugo, te šesto mjesto na republičkoj.

»Svi ovi podaci govore o kvaliteti nastave na hrvatskom jeziku. Roditelji – hvala vam što dajete potporu, što podupirete djecu, šaljete ih na dodatni rad. Vjerujte mi, to će im se isplatiti jednoga dana. Oni su buduća inteligencija našeg grada, oni su tračak nade za opstanak našeg naroda tu, i zato vam se od srca zahvaljujem«, kazala je Nevenka Tumbas poručivši roditeljima koji ove godine imaju prvašice da su rezultati natjecanja, kao i predstavljeni program, pokazatelj raznovrsnog i zabavnog života u hrvatskim odjelima.

i pokušavamo riješavati taj problem, i uglavnom ga riješimo. Tako da stojimo neka-ko između roditelja i drugih organizacija, a s druge strane pomažemo nastavnicima i učiteljima koji rade s djecom«, kaže Nevenka Tumbas u izjavi za »Hrvatsku riječ«, te dodaje da unatoč problemima s kojima se sureću oni ih nisu pokolebali jer, kako kaže, »naši su planovi bili veliki i u startu, a drži nas entuzijazam i ljubav prema svom rodu«.

»Jesmo li zadovoljni brojem upisane djece – nismo. S obzirom na postotak našeg naroda u gradu moglo bi biti daleko više, i zaista mislim da svi trebamo poraditi na

PRIJEVOZ OD KUĆE DO ŠKOLE

Članica Izvršnog vijeća HNV-a *Anđela Horvat* ponovila je da se intenzivno radi na tome da u Srbiji budu tiskani svi udžbenici po ovdašnjem planu i programu, te da roditelji prvašića mogu očekivati bonove u vrijednosti deset tisuća dinara za kupnju školskog pribora. Ona je istaknula da je nastavljena suradnja s Gradom Zagrebom i Crvenim križom iz Novog Vinodolskog, gdje će i ove godine oko stotinu djece boraviti u ljetnoj školi hrvatskog jezika. »I ove godine ćemo organizirati prijevoz za učenike koji su teritorijalno udaljeni od škola u kojima ima nastave na hrvatskom. Znači, za sve koji se opredijele za nastavu na hrvatskom, a plaše se da će im dijete morati putovati autobusom, osiguravamo taxi prijevoz od kuće do škole. To ove godine jako lijepo funkcionira, imamo 30-ak djece koju svakodnevno prevozimo. Roditelji mogu očekivati da će se to nastaviti i sljedeće godine«, kazala je Horvat.

Inače, »Naša djeca« je udruga roditelja čija djeca pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku, što je jedini uvjet za one koji žele postati članovima. »Naša udruga se bori za prava djece koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku, i ako roditelji naiđu na neki problem tijekom školovanja, mi urgiramo višim instancijama

razvijanju nacionalne svijesti našeg naroda, jer mislim da je to glavni nedostatak ili problem zbog kojega se relativno mali broj djece upisuje u hrvatske odjele«, kazala je Tumbas, te dodala da osim vrhunskih rezultata na brojnim natjecanjima, ovi učenici su i među najboljima u gradu na završnim maturama.

Vaćanje droplji

Droplja je živila učoporana, mogla se lako uvatit, a za vaćanje nije tribo uočan sersam koji bi odavo nakanu

O kad je svita i vika u čoviku tinja makar sakriven nagon za lovom, pa ne triba Bogzna kaki povod da se taj nagon uzbuni. Kadgod je taj nagon u našim starima znala probuditi blagodat divije živine (divljači), u našoj ravni bez kraja (Kokić). Od divljači takoreć prid nosom njim se motala (vrtila) droplja: ima je (teška je, mesnata), živila je učoporana, mogla se lako uvatit, a za vaćanje nije tribo uočan sersam koji bi odavo nakanu.

Kad su moćnici počeli svojat zemlju oni su svojim podanicima branili vaćanje divljači. Zabranom su potakli ljude na jesap (razmišljanje) kako kradom uvatit divljač koja njim se motala prid nosom. Kad je 1863. kod nas osnovano prvo lovaško društvo »Dijana«, onda je zvanično uređeno ko, kad, kako i koliko divije živine smi ulovit. Ta pasija (strast) se plaćala.

Ni danas nije lako uloviti diviju živinu (životinju) sa priborom za lov, a kako je bilo kadgod ne drišit buđelar, a droplju kradom uvatit i ne bit uvaćen, ispriповido mi moj dida Ilija (1864.) koji je očito o tom nauk steko još ko čavrgan (momčić).

Od pamtivika nije uputno dražiti vlast, u ono vrime tolaše (žandarme). Najlakše njim bilo ić u lov kad su kuruzi narasli visoko. Izvrebali su strniku di ide čopor droplji

sladiti se natrunjenim zrnima žita posli risa (ručne žetve), da se to misto ne vidi iz dola i sa salaša, a da je što bliže kuruzištu. Tamo su ovlaš rasutim zrnima kuruzi namrsili droplje.

Kad su za nekoliko dana namrsili čopor, na izabranom mistu utukli su u zemlju više vigova, kočica sa omčom od vrbice (deblje i jake uzice). Droplje su se vrtile po mistu dok se jedna nije nogom uple-

Vig sa tri omče tankog drota

la u vigov, a kad se prva uvala, počela se otimat, ćurlikat, na čeg su se druge droplje razbižale, pa se i od bižanja podikoja uplela u omču. Lovasi su brže-bolje uvaćenu droplju strpali u džak da se ne koprea, učuti i vratili se na salaš kroz kuruze zavaranim tragom. Kako su znalački izabrali misto i zavaravali trag, još i danas njim skidam šešir. Dida mi je vaćanje droplji ispriповido s takim užitkom ko da je to juče radio, a ja još i danas žalim što tako štogod nisam doživio.

U sumraku su droplju očupali, perje zavalili u đubre

(stajnjak) da odozgor ne ostane uzburlano, iskomadan drob dali vaškama, a meso poili u slast. Koji su imali ledenicu meso su ostavili za nedilju. Odjedared njim toliko mesa ne bi doteklo ni od pučka simenjaka. U to vrime dropljini pilići su bili dobrim lakši od stariji droplji, ali i taki su bili veliki približno odranjenoj pučki. Stariji su reda radi, onako ispod brka, ružili dicu: to nije slobodno radit, teško nama ako vas ukebaje tolaši itd.

NAMAGARČENO VAĆANJE DROPLJE

U nadmudrivanju sa varošćanima, salašari su uzvratili podbadanja tako što su neu-

pućenog varošćanina natenatali da dođe s njima vaćati droplje. Bilo je huncuta koji su med salašarima našli baleka (lakovirno, lako iskoristivo čeljade) da s njiima pođe u vaćanje droplji. Pripovitka: droplje su glupave i noćom se dadu lako uvatit. Neupućen (pacer) će dobit zapaljen fenjer malo dalje od dola, a vođa vaćanja će otić okolo u rit i izvijati droplje u ravan. Kako te tice srljaje na svitlo, potrčace do fenjera, a on (pacer) će lako moć ščepat barem jednu droplju, nek je oma metne u džak i nek vikne uvatit sam je.

Čim su se razišli huncut se vratio na salaš, a pacer je čeko, čeko... ko zna koliko vrimena dok mu nije dosadilo ili dok mu nije puklo prid očima. Kad je svatio da je namagarčen tj. po ondašnjem balek, pokunjen je očo kući. Osramoćen, balek je ćutio ko zaliven o tom kako je prošo.

Ovako vaćanje droplje mi je ispriповido i Stipan Romoda iz Male Bosne. Njeg su ko čavrgana krajem četrdeseti godina prošlog vika u Mirgešu, na Badnje večer s još dva čavrgana natentali da idu vaćati droplje. Na to ih je nagovorio bać Vranje Rudić. Na soncama ih je odno na gredu ispid dola Hanbrokovog (Hajlbrohrovog) majura i uputio nek svaki od nji redom zapali po jednu stabaljiku suve kuruzne, a kako ona bude gorila droplje će doć na vatru i onda nek je oni ščepaje. Čavrgani su časkom spalili stabaljike kuruzne, ali droplje nikako da dođu. Oskudno obučeni dobro su se smrzli, al njim se bać Vranje smilovo, došo je rad nji i sa soncama ih odno kući u vruću sobu i naranio.

Posli nekoliko godina Stipan je priповido ovu zgodu u društvu više mladića. Posli jedno tri-četiri dana nji dvojca su ga zvali da njim pokaže di triba vaćati droplje, pa će i oni to probat, iako nisu ni znali a ni raspitivali se šta je droplja. (Očito su u sebi uzbunili nagon – vaćati, loviti). Ovo se zbito krajem pedeseti godina XX. vika.

Godinama se nigovalo ovako vaćanje droplje i tim se dokaziva da se uvik iznova rađaju novi lakovirni ljudi. Zato i danas mož ćut: Kad jedan balek umre, rodi se sto novi.

UDRUŽENJE POSLOVNIH ŽENA SUBOTICA

Od rada se može pristojno živjeti

Danica Drakulić

Smanjenje tražnje proizvoda i usluga uslijed ekonomske krize, niskog životnog standarda, tj. malih plaća, kao i sve veća konkurencija u nekim segmentima, ključne su prepreke s kojima se suočavaju poduzetnice. S namjerom da ukažu na ono što je potrebno za bolji rad poduzetnica, ali i da ukažu kreatorima ekonomske politike na potrebu za posebnim mjerama potpore ženskom poduzetništvu, prije dva mjeseca u Subotici je osnovano Udruženje poslovnih žena. Realizira se u okviru projekta »Razvoj mreže udruženja poslovnih žena u Sjeveroistočnoj Srbiji i javno zagovaranje«, a nositelj ovog pothvata je Udruženje poslovnih žena Srbije, uz financijsku potporu Veleposlanstva Sjedinjenih Američkih Država u Beogradu.

POLITIKA »SKUPOG NOVCA«

Kroz kratko vrijeme Udruženju je pristupilo 58 poduzetnica, vlasnica i suvlasnica tvrtki, menadžerica i potencijalnih poduzetnica, koje su iz različitih sfera: pro-

izvodnje, vlasnice poljoprivrednih gazdinstava, pružanja usluga – osiguranja, zdravstva, financija, knjigovodstvene agencije, špedicije, kozmetičkih salona, iz područja kulture, nevladinih organizacija i sl. Također imaju različita razdoblja sudjelovanja u privatnom biznisu, različite su dobi, obrazovne strukture i nacionalnosti, i s područja su Subotice i okolice.

»Budući da je tranzicijsko razdoblje u državi teklo kroz različite diskontinuitete, bolje reći teškoće, način na koji se odvijala privatizacija i drugi razlozi doveli su do velikog broja nezaposlenih, gdje su žene, tradicionalno ugroženije. Stopa nezaposlenosti žena je uvijek veća nego stopa nezaposlenosti muškaraca, te su neke, stjecajem tih permanenitih kriznih okolnosti, pokrenule vlastiti biznis. Dio njih je to učinio zbog izrazitih poduzetničkih sposobnosti, jer su imale ideje, sigurnost da mogu ući u neizvjesne poslove, a dio ih je to učinio iz ekonomske nužde. Stoga je vrijeme trajanja njihovih tvrtki različito. Neke uspijevaju ostati na tržištu dugo, dalje inoviraju i investiraju u svoj posao, šire ga i imaju ambiciozne planove za jačanje svojih kapaciteta i povećanje broja zaposlenih. Izvjestan broj su nove poduzetnice, nedavno su ušle na tržište, još uz postojeću krizu koja traje šest godina i koja se dalje produbljuje, i poslovi teško napreduju. One čine velike napore kako bi povećale obujam svojih poslo-

va i opravdale ulaganja«, kaže dr. Danica Drakulić, profesorica na Ekonomskom fakultetu i predsjednica Udruženja poslovnih žena Subotica.

Ona ističe da su, kada je riječ o poticajnim mjerama za pokretanje i unapređenje privatnog biznisa, godinama uvjeti, i pokraj izvjesnih napora i pomaka, restriktivni. »Postoje visoka porezna opterećenja i veoma oštri uvjeti kreditiranja, tj. vlada politika 'skupog novca', i to se odražava na veliku opreznost u pokretanju ili širenju posla, a osobito po pitanju upošljavanja dodatne radne snage u njihovim privatnim tvrtkama. Uslijed krize čak je došlo do reduciranja broja uposlenih, te se iz iskustva poduzetnica vidi da je često riječ o obiteljskom biznisu, ili biznisu s jednim do dvoje zaposlenih, s povremenim, po potrebi, angažiranjem sezonske radne snage ili po ugovoru«, kaže dr. Danica Drakulić.

POTICAJ ŽENSKOM PODUZETNIŠTVU

Stoga su ciljevi Udruženja poslovnih žena da pomogne u promoviranju poslovnih interesa žena članica, pomaže njihovo uključivanje u odgovarajuće projekte i kreditne linije specijaliziranih programa, organizira obuke za određene aspekte pokretanja i vođenja posla – iz menadžmenta, marketinga, organiziranja posla, informatičkih vještina, učenja stranih jezika, upoznavanja s propisima,

upravljanja promjenama i kriznim situacijama i sl. »Svrha udruživanja je i da žensko poduzetništvo bude vidljivije, da lokalna uprava bude upoznata s radom Udruženja, s potrebama članica i da jasan signal kako stoji uz naše napore da se potaknu i ohrabre potencijalne poduzetnice, kao i da se uvažavaju kreativne ideje koje se već kristaliziraju u Udruženju, nađu svoje mjesto u programima i financijskim potporama gradske uprave«, kaže dr. Drakulić, te kao komparativnu prednost i kvalitetu ističe sklonost prema inicijativi, poduzetništvo i duh radne etike koji su sastavni dio kulturnog identiteta ovog kraja. »Sve članice su spremne za daljnje investicije, izuzetno su vrijedne i posvećene svom poslu. Šalju jednu važnu poruku društvu da se od rada, istrajnosti i odgovornosti može pristojno živjeti. Mi također u Udruženju mnogo razgovaramo o tome da je neophodno razvijati ozračje solidarnosti, suradnje, međusobnog poštovanja, što su sve važne dimenzije jednog uspješnog društva«, ističe dr. Drakulić.

Osim što je povezano s Udruženjem poslovnih žena Srbije, subotičko Udruženje planira razvijati suradnju s drugim udruženjima poslovnih žena u Srbiji, kao i u susjednim državama, a do skorog otvaranja ureda Udruženja, zainteresirane poduzetnice i menadžerice mogu se učlaniti putem e-mail adrese: dana@eunet.rs.

SIMPOZIJ U ORGANIZACIJI SUBOTIČKE PREDŠKOLSKE USTANOVE »NAŠA RADOST«

Dan obitelji za podsjećanje na njene vrijednosti

Prvi interdisciplinarni simpozij na temu »Obitelj danas« posvećen analizi razolikih aspekata i uloga ove temeljne zajednice, problematici suvremene obitelji, kao i oblicima suradnje odgojnih i obrazovnih institucija i roditelja

Izložba u atriju hotela »Galerija« –
»Obitelj to je moja snaga«

rezultati prikazani na izložbi »Obitelj – to je moja snaga« u atriju hotela »Galerija«. To su odgojitelji, djeca i roditelji skupa »slikali« svoju obitelj nekad i danas, ili samo danas, prikazujući obiteljske uspomene koje vole, produkte zajedno provedenog vremena i galerije obiteljskih portreta, fotografiranih ili načinjenih dječjim rukama. Zanimljivo je pogledati kako nas djeca vide!

Na simpoziju su također brojni prezentirani radovi bili okrenuti toj suradnji ustanove (vrtić, škola) i roditelja. Jer se unatoč promjena koje obitelj doživljava kroz vrijeme, u njoj jednako i nekad i danas stvara »produkt« značajniji od svake materijalne dobiti – dijete, čovjek, član društvene zajednice. »Obitelj je jedna od najtrajnijih, najznačajnijih i relativno najstabilnijih društvenih skupina ...«, istaknuto je na simpoziju. Skupa s podatkom da je promjenama života kroz vrijeme promijenjena i struktura uže obitelji, te je danas čine roditelji (zbog učestalih razvoda često jedan roditelj) i djeca (ili jedno dijete), što su mini-zajednice u odnosu na nekadašnje. Došlo je do povećanja broja kućanstava i smanjenja broja članova u kućanstvu (nije rijetkost da ga čini jedna osoba). Smanjuje se i broj brakova, a roditeljstvo se još prije nekoliko desetljeća ostvarivalo oko dvadesete godine života, danas oko tridesete i nakon toga.

Bilo bi zanimljivo i češće i u širem krugu popričati na ovu temu, kako bismo znali (pa i podsjetili se) svih uloga

Iako su se kroz dugo vrijeme mijenjale funkcija, struktura i organizacija obitelji u skladu s promjenama društvene zajednice, ona je ostala od ključnog značaja i osobene vrijednosti u životu svakog njenog člana, i od važnosti za cjelokupno društvo – istaknuto je u obraćanju sudionika Prvog interdisciplinarnog simpozija »Obitelj danas« u organizaciji subotičke Predškolske ustanove »Naša radost«, održanog 15. svibnja na Međunarodni dan obitelji.

»Naš je cilj bio okupiti stručnjake, psihologe, peda-

goge, odgojitelje, učitelje, socijalne djelatnike i sve one koji se bave obitelji, kako bi sa svojih stajališta predložili najnovija istraživanja i uvide u problematiku obitelji danas, te na koji način svi mi iz različitih profesija možemo odgovoriti na potrebe suvremene obitelji«, navela je pedagoginja Violeta Vrcelj- Odri o razlozima organiziranja stručnog skupa Predškolske ustanove. »Generalna skupština Ujedinjenih naroda je 1993. godine proglasila 15. svibnja Međunarodni danom obitelji i istaknula važnost obitelji kao osnovne društvene zajednice.

Obitelj je i u prošlosti bila, i danas je, pred različitim izazovima i problemima, a uloga svih nas je na najbolji način pomoći obitelji da se s tim problemima i poteškoćama izbori.

TKO SMO »IZVANA« I »IZNUTRA«

»Kuća« koja skrbi o djeci dok roditelji rade priredila je stručni skup, ali je u »priču« o obitelji i njenim važnim ulogama uključila i najmlađe članove, kao i njihove roditelje, već u višemjesečnoj pripremi čiji su

svake obitelji i utjecaja koji ona ima na okruženje i vlastite članove. Jer, osim što nas drugi vide kroz određeni materijalni i društveni status obitelji, to je još važniji »unutrašnji« svijet jedne obitelji kroz izgradnju i prenošenje normi i vrijednosnih sustava i ulogu socijalizacije svojih članova. Također je u aktualnoj zamjeni teza o vrijednostima, gdje je u svijetu materijalno prevagnulo nad duhovnim, skrajnuta značajna psihološka uloga, tj. podrška obitelji, koja bi trebala biti upravo utočište i uporište u susretu s nedaćama izvan njenih okvira, kao neki siguran »otok« i

pribježište. A biva, nažalost, i suprotno.

ŠTO RADE MAMA I TATA?

Egzistencijalne nedaće obitelji danas su toliko prevladale da su očite i u vrtićima, kroz nemogućnost roditelja isplatiti za prehranu ili materijal koji će djeca koristiti u različitim aktivnostima, recimo likovnim. Osim odgojne, ovdje predškolska ustanova dijelom obavlja i socijalnu funkciju. No, kada je u pitanju odgojna uloga, evo jednog zanimljivog primjera iz svakodnevne prakse, prezentiranog i na simpoziju, koji su izložile odgojiteljice *Ksenija*

Galerija obiteljskih portreta

Štefković i Dijana Burnać. Svima je znano kako se djeca ponekad početkom dana teško odvajaju od roditelja pri odlasku u vrtić, tužna su, a mi im odrasli tada govorimo kako polazimo raditi. Ali što raditi? To je prevelika imaginacija za dječju glavu bez iskustva o profesijama. Te su odgojiteljice riješile djeci razjasniti

pojam »raditi« očiglednim primjerima upravo njihovih roditelja i pozvali ih kad je tko mogao cjelokupnoj dječjoj skupini predstaviti svoje zanimanje i postaviti temelje buduće profesionalne orijentacije. U pokretu upoznavanja zanimanja u vrtić su stizali vatrogasci, medicinske sestre, zaposleni u hitnoj medicinskoj pomoći, koreografi, policajci, slastičari, učiteljice ... sve roditelji. »Djeca su i dalje središte svijeta roditelja«, konstatirale su zadovoljne svesrdnim odzivom roditelja u ovoj zanimljivoj edukaciji.

Tako je i ovaj simpozij na Dan obitelji, kao prilika da se zastane i podsjeti odgovornosti, zadataka, ljepota i svetih ciljeva obiteljske zajednice, bio događaj vrijedan pozornosti i svakako, nastavka.

Katarina Korponaić

HKUD »VLADIMIR NAZOR« NA »POGRANIČNOJ MREŽI KULINARSTVA«

Prisnac, gibanica i listići

Nositelj projekta »Pogranična mreža kulinarnstva« je »Eurotender« iz Segedina (Mađarska), a partner Mađarska građanska kasina iz Sombora. Sufinancijer je Europska Unija kroz program prekogranične suradnje »Dobri susjedi zajedno stvaraju budućnost«. »Cilj projekta je očuvanje kulturnog identiteta naroda i njihovih etničkih manjina, kao i poboljšanje odnosa i međusobne suradnje. Projektom je predviđeno održavanje gastronomskog festivala, tiskanje dvojezičnih letaka i kuhara i snimanje dokumentarnog filma, koji će biti prikazan na regionalnim TV postajama. Od projekta se očekuje da ojača gastronomski turizam u pograničnom dijelu Srbije i Mađarske«, rekao je Kornel Čelenak, projektni asistent Mađarske građanske kasine. Prvi javni program bio je festival tradicionalnih kolača, koji je

održan u subotu 18. svibnja. U kulturno-umjetničkom programu sudjelovali su HKUD »Vladimir Nazor«, GKUD »Ravangrad«, KUD »Petefi Šandor« iz Kupusine i bubnjarski sastav »Regélő Fehér Táltos« iz Budimpešte. »Nazorovci« su se predstavili folklornom i pjevačkom sekcijom.

U dijelu programa u kojem su predstavljeni tradicionalni slani i slatki kolači HKUD »Vladimir Nazor« izložio je prisnac, slane kiflice, pogačice, listiće i gibanicu. Koliko su izloženi kolači bili ukusni govori i to što je štand HKUD-a tijekom degustacije bio najposjećeniji. »Za ovu sam prigodu pravila gibanicu s makom i rogačom. Gibanicu pravim od kilograma brašna, mlijeka, ulja, soli, šećera, kvasca. Fila se makom, višnjama, orasima, grožđicama, kakaom«, kaže Marija Čuvarđić. Kako se pravi jedinstveni kupusi-nački kolač s makom nismo

Na »Nazorovom« štandu

saznali, jer je to dio tajne koja se prenosi unutar obitelji, a taj kolač s makom, koga zovu makoš reteš, priprema se samo u Kupusini. »Ne mogu vam otkriti recept, jer je to slatka tajna koju sam ja naslijedila od moje bake. Mak, šećer, domaći pekmez dio su sastojaka ovog kolača«, kaže Natalija Čeljuska. Ono što je za Engleze čaj u pet, to je za Nijemce, pa tako i za podunavske Švabe kuglof, te su na manifestaciji u Mađarskoj građanskoj kasini posjetitelji imali prigodu kkušati pravi kuglof. »Kuglof potječe iz Austrije, a Marija Antoaneta je kuglof prenijela u Francusku. Kako

su se Nijemci naseljavali u ove krajeve tako je s njima stigao i kuglof. Najprostiji je bio samo od brašna, kvasca i kaka, kasnije su dodavani bademi, suho grožđe ili čokolada«, kaže Melanija Grubješić.

Manifestacije »Pogranične mreže kulinarnstva« nastavljaju se 1. lipnja kada će se spremati nacionalna jela na roštilju, a za 15. lipnja zakazan je Riblji festival. Završna kulinarska manifestacija bit će »Gastro dvorište«, koje će biti priređeno u okviru Trojnih susreta Mađarska-Hrvatska-Srbija u Bezdanu, 3. kolovoza.

Z. Vasiljević

Ples tolerancije apatinskih maturanata

Maturanti apatinskih škola – Gimnazije »Nikola Tesla«, Srednje stručne građevinske i drvoprerađivačke škole i Tehničke škole s Domom učenika – u petak 17. svibnja pred mnogobrojnim građanima sudjelovali su u međunarodnoj manifestaciji Maturantska parada. Plesom tolerancije, uz korake kadrila i glazbe Straussove operete »Slijepi miš«, proglašene službenom glazbom manifestacije, isto-

dobno s vršnjacima iz više od 40 gradova Srbije i Europe,

pokušali su postaviti novi Guinnessov rekord u naj-

mnogoljudnijem istodobnom plesu. Prošle godine u plesu je sudjelovalo 50.000 plesača. Točno u podne maturante i nazočne građane pozdravio je zamjenik predsjednika Općine Miodrag Bakić. »Projekt Maturantska parada u Apatinu je realiziran po sedmi put, a danas je u Srbiji zaplesalo oko 12.000 maturanata iz tridesetak gradova«, izjavila je za medije koordinatrica Maturantske parade za Srbiju Sonja Stojiljković.

I. A.

24. svibnja 2013.

GODIŠNJI SABOR HKUD »VLADIMIR NAZOR« IZ SOMBORA

Aktivne sekcije udruge

Pročelnici svih sekcija podnijeli su izvješća o radu, podneseno je i financijsko izvješće, a kao što je i uobičajeno predstavljen je i novi broj »Miroljuba«

Pročelnici sekcija detaljno su govorili o manifestacijama, programima i gostovanjima u razdoblju između dvaju sabora.

Za dramsku sekciju najznačajnije je bilo postavljanje nove kazališne predstave »Zum, treš, bum« Marka Lončara u režiji Lee Jevtić. S ovom predstavom godine »Nazorovci« su se plasirali na Zonsku smotru amaterskih dramskih društava, koja je održana u Novom Bečeju. Kako je najavljeno, HKUD »Vladimir Nazor« bit će 21. i 22. lipnja domaćin Međunarodne smotre amaterskih dramskih društava, četvrte po redu. Osim domaćina sudjelovat će dramska sekcija iz Lemeša i gosti iz Retkovaca i Slavonskog broda. Zvonimir Lukač, pročelnik dramske sekcije, kao problem istaknuo je pitanje redatelja i glumaca, kojih trenutačno ima sedam, pa je ograničena mogućnost izbora kazališnih komada koje ova sekcija može igrati. Problem pjevačke skupine je repertoar, jer se teško dolazi do izvornih bunjevačkih pjesama, pa je to i jedan od razloga što »Nazor« nije imao predstavnika na Zonskoj smotri. »Između dvaju sabora imali smo 12 nastupa. Osim manifestacija u Hrvatskom domu gostovali smo u Gunji, Baču, Novoj Gradiški. Trenutačno imamo 12 aktivnih članova pjevačkog zbora«, kazala je Vesna Čuvarđić, pročelnica pjevačke sekcije.

STIGLI I NA NERETVU

Veliki broj aktivnosti između dvaju sabora imali su i članovi sportske sekcije, kako u šahu, tako i u stolnom tenisu i veslanju – kao sudionici Maratona lađa na

Kovač izdvojio je sudjelovanje na »Liri naivi«, na manifestaciji u Đeletovcima, Gunji, Rešetarima i po prvi puta na susretima u Zapolju. Divojački vašar postao je značajna manifestacija HKUD-a »Vladimir Nazor«, a za

su nešto iznad dva milijuna dinara, a završni proračun za 2012. godinu pokazao je kako je ova udruga poslovala pozitivno.

Predsjednik HKUD-a »Vladimir Nazor« Mata Matarić istaknuo je kako će ove godine za redovite aktivnosti biti manje novca nego lane, no usprkos tomu »Nazor« će održati sve redovite manifestacije i odazvati se pozivima na gostovanja u Hrvatskoj. »Za sve hrvatske udruge Pokrajinsko tajništvo za kulturu i informiranje dodijelilo je 1,2 milijuna dinara, a zahtjevi hrvatskih udruga iznosili su preko 10 milijuna. Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, upravu, propise i nacionalne zajednice izdvojilo je 3,2 milijuna dinara, dok su udruge tražile preko 18 milijuna dinara. Mi smo do sada od Pokrajine dobili 170.000 dinara, od Grada Sombora 50.000 za Dužionicu i 46.000 dinara na natječaju za potporu KUD-ovima nacionalnih zajednica. Ohrabruje dogovor s predsjednikom HNV-a, koji je voljan osigurati nam sredstva za dva broja »Miroljuba«, što je oko 100.000 dinara. S obzirom da imamo dobru suradnju s Veleposlanstvom i Konzulatом, očekujemo i njihovu potporu koja nije izostala ni prethodnih godina«, kazao je Matarić i najavio da će Sabor 2014. godine biti izborni.

Z. Vasiljević

Sabor je održan u Hrvatskom domu

Neretvi. Pročelnik ove sekcije Pavle Matarić istaknuo je kako su »Salašari somborski« pozvani i na ovogodišnji Maraton lađa. Vršitelj dužnosti pročelnika folklorne sekcije Bojan Jozić pobrojao je brojna gostovanja folklorne sekcije, kako u inozemstvu tako i na domaćim manifestacijama. Među gostovanjima vrijedi istaknuti sudjelovanje na »Đakovačkim vezovima« gdje je »Nazor« prikazao bunjevačke svatove. Prema izvješću Janoša Raduke, pročelnika likovne sekcije, na tradicionalnoj likovnoj koloniji »Colorit«, 12. po redu, sudjelovalo je dvadesetak slikara. Aktivni su bili i članovi literarne sekcije, pročelnik Antun

njegovu organizaciju zadužen je Klub ljubitelja biljaka »Za sreću veću«. Klara Karas-Šolaja istaknula je još i božićne i uskršnje izložbe, kao i gostovanje na prigodnim izložbama u Somboru, Lemešu i Subotici.

Kao što je i uobičajeno, za Sabor je izašao novi broj »Miroljuba«. Urednik Alojzije Firanj najavio je kako će novi broj »Miroljuba« biti dostupan i na portalu »Vladimira Nazora«, a na portal će biti postavljeni i raniji brojevi ovog lista.

»SKRESANE« FINANCIJE

Prihodi HKUD-a »Vladimir Nazor« u prošloj godini bili

ZAJEDNIČKA INICIJATIVA MONOŠTORACA ZA ZAVRŠETAK CESTE I MOSTA

Upućen dopis Ministarstvu

Zitelji Bačkog Monoštora 2010. godine bili su više nego zadovoljni nakon vijesti da je od strane Ministarstva za Nacionalni investicijski plan odobren projekt izgradnje ceste Bezdan – Kupusina, koja bi spajala Monoštor s Apatinom, a osigurao bi se i novi most kod »Češke ćuprije« i pristojna cesta prema Bezdanu.

Financiranje je bilo predviđeno iz sredstava NIP-a i Grada Sombora, u ukupnom iznosu od 160 milijuna dinara. Grad Sombor je prošle godine realizirao i financirao rekonstrukciju ceste od Bezdana do Bačkog Monoštora, dok do nastavka radova koji su pod ingerencijom Ministarstva nije došlo. Lokalna samouprava je ove godine ponovno konkurirala kod Ministarstva regionalnog razvoja i lokalne samouprave, za mjere unapređenja lokalne i regionalne infrastrukture – Gradimo zajedno u 2013.

godini, s projektom pod nazivom »Rekonstrukcija lokalne saobraćajnice na odbrambenom nasipu od naselja Bački Monoštor do atara Kupusine i rekonstrukcija mosta 'Češka ćuprija' na kanalu Bezdan-Vrba na prostoru K.O. Bački Monoštor s rekonstrukcijom saobraćajnice od L-405 do mosta i od mosta do Bačkog Monoštora, kojim bi bile realizovane sve aktivnosti prvobitno odobrene od strane NIP-a«.

Svjesna značaja ove ceste u pogledu ekonomskog razvoja, razvoja turizma, unapređenja regionalne i prekogranične suradnje, Mjesna zajednica Bački Monoštor pokrenula je inicijativu za udruživanje svih javnih činilaca u selu, a ciljem da na svaki mogući način dođe do realizacije projektiranih radova. Tako je na sjednici Savjeta MZ donesena odluka o angažiranju po ovom pitanju, a 9. svibnja je održan sastanak na kojemu je odlučeno koji će

biti daljnji koraci ove inicijative. Sastanku su prisustvovali predstavnici svih političkih stranaka u selu, predstavnici udruga, kao i predstavnici Mjesne zajednice.

Nakon diskusije o samom projektu i razlozima njegove delimične realizacije, dogovoreno je da se Ministarstvu uputi dopis, kojim će se iskazati zajednička volja i mišljenje svih političkih činilaca i civilnog sektora u Bačkom Monoštoru o neminovnosti projektirane izgradnje ceste i mosta, što je u interesu ne samo mještana Monoštora, nego i cijelog teritorija Grada Sombora i Općine Apatin.

Dopis je nakon potpisiva-

nja i ovjere od strane okupljenih organizacija upućen Ministarstvu, a potpisnici su predstavnici: Mjesne zajednice Bački Monoštor, Mjesnog odbora Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, MO Demokratske stranke, MO Ujedinjenih regiona Srbije, MO Lige socijaldemokrata Vojvodine, MO Srpske napredne stranke, UG-a »Podunav«, UG-a »NADE«, URB-a »Rumunka«, FK »Dunava«, Lovačkog društva »Fazan«, KSR-a »Šaran«, Dobrovoljnog vatrogasnog društva, KUDH-a »Bodrog« i pčelarskog društva »Pčela« iz Bačkog Monoštora.

Mjesna zajednica
Bački Monoštor

RIJEŠEN PROBLEM NA KANALU DTD U MONOŠTORU

Umjesto oštećenog mosta – ponton

Vojška Srbije priopćila je kako je postavila pontonski most u Monoštoru na kanalu Dunav-Tisa-Dunav. Postojeći most nije u funkciji od jeseni 2009. godine, pa je bila prekinuta veza prema drugoj obali gdje mještani imaju poljoprivredno zemljište, »Vojvodinašume« svoj teritorij, vikendaši vikendice, ribiči ribolovna područja. Problem je privremeno bio riješen skelom. Vojska, koja je i prije skoro tri desetljeća sagradila oštećeni most, sada

je postavila ponton. Kako je priopćila Vojska Srbije, ponton su postavili pripadnici Drugog pontonirskog bataljuna Riječne flotile, za potrebe JP »Vojvodinašume« – Šumsko gazdinstvo »Sombor«. »Pontonski most postavljen je uz dotrajali drveni most preko kanala Dunav-Tisa-Dunav, ima 11 članaka, nosivosti je 60 tona i omogućava siguran prelazak kamiona natovarenih drvetom, ali i mjesnom stanovništvu obavljanje poslova poljoprivred-

Oštećeni most

nom mehanizacijom. Za deset profesionalnih pontonira vremena za predah gotovo da i nema jer dnevno preko mosta prijeđe više od 150 tegljača, traktora i poljoprivrednih strojeva. Dežurstvo na mostu traje neprekidno dvadeset i četiri

sata i podrazumijeva reguliranje prometa, navođenje vozila, dotezanje sajli, kontrolu spojnice, otvaranje mosta za potrebe riječnog prometa i njegovo ponovno spajanje«, priopćila je Vojska Srbije.

Z. V.

PRVI SASTANAK UNIJE POSLODAVACA VOJVODINE I HRVATSKOG POSLOVNOG KLUBA

Upoznavanje i razgovori o poslu

Na Fakultetu za menadžment u Srijemskim Karlovcima u četvrtak 16. svibnja održan je prvi sastanak Unije poslodavaca Vojvodine i Hrvatskog poslovnog kluba. Uniju poslodavaca Vojvodine predstavljali su predsjednik *Stanko Krstin*, te članovi Upravnog odbora (*Goran Kovačević* »Gomex« Zrenjanin, *Nikola Pavičić* »Tarket« Bačka Palanka, *Dušan Abadžin*, predsjednik Kluba privrednika općine Ruma, kao i drugi predstavnici poduzetnika Vojvodine i kompanija iz raznih djelatnosti).

Sastanku su nazočili i generalni konzul Republike Hrvatske u Srbiji *Dragan Đurić*, direktor Hrvatske gospodarske komore u Srbiji *Goran Masnec*, kao i predsjednik Hrvatskog poslovnog kluba *Mirko Babić*, u svojstvu domaćina profesor *Dušan Ristić*, vlasnik Fakulteta za menadžment, predsjednici Unije poslodavaca Srijema, Bačke i Banata, kao i brojni

poslodavci velikih hrvatskih kompanija koji posluju u Srbiji. Kako je istaknuto na sastanku, osnovni cilj održavanja skupa je međusobno upoznavanje i razgovori o poslu koji mogu dovesti i do konkretnih aranžmana, jer svaki konkretni aranžman i novi posao može osigurati i novo radno mjesto, kao i unapređenje samog društva.

POTPISIVANJE SPORAZUMA O SURADNJI

Predsjednik Unije poslodavaca Vojvodine *Stanko Krstin* je o sastanku kazao: »Za ovaj prvi sastanak predložiti ćemo potpisivanje sporazuma o suradnji u kome ćemo definirati na koji način ćemo surađivati. Smatram kako svako viđenje i razgovor poslodavaca može pridonijeti tomu da se više poslova uradi i da se otvori više radnih mjesta, kao i da se više investira iz Srbije u Hrvatsku, kao i iz Hrvatske u

Srbiju. Trenutačno imamo situaciju da iz Hrvatske imamo oko 500 milijuna eura investicija u Srbiju, dok iz Srbije u Hrvatsku oko 40 milijuna eura. Nadamo se da ćemo taj debalans popraviti, što nam je i cilj«, istaknuo je predsjednik Unije poslodavaca Vojvodine *Stanko Krstin*.

Kako se moglo čuti na sastanku, težnja objiju strana je utjecanje na bolje uvjete gospodarenja za sve investitore, kako strane tako i domaće, te na poboljšanje zakonske regulative u službi razvoja gospodarstva.

DOSTA PITANJA ZA RAZMATRANJE

Mirko Babić, predsjednik Hrvatskog poslovnog kluba i direktor poduzeća »Badel 1862« za tržište Srbije, rekao je: »Sada imamo nekoliko novih momenata koji su vrlo bitni. Hrvatska uskoro ulazi u Europsku Uniju, izlazi iz tržišta Cefte, dolazi do određenih

carinskih promjena tako da imamo dosta pitanja za razmatranje, kao i tema za razmjenu iskustava. U Hrvatskoj se otvara tržište od preko 500 milijuna stanovnika – tržište Europske Unije. Međutim, pitanje je koliko su hrvatsko gospodarstvo, odnosno proizvodi konkurentni na tom tržištu. Zato mislim da ćemo se mi teško, pogotovo u prvim godinama, nositi s europskom i svjetskom konkurencijom. Velike su nepoznanice o tome što nas očekuje u dolazećem razdoblju, jer je globalna ekonomska kriza prisutna i u Europi.«

Kako je na skupu istaknuo *Goran Masnec*, predsjednik Hrvatske gospodarske komore u Srbiji, trenutačno u Srbiji radi oko 200 hrvatskih tvrtki, dok je u Republici Hrvatskoj tek 20-ak srpskih poduzeća. Ekonomska snaga srpskih poduzeća je jako mala i zaključak je da treba težiti povećanju razmjene, što treba i biti zajednički cilj objiju strana.

Poslije tog prvog međuregionalnog sastanka, koji je realizirala Unija poslodavaca Vojvodine, u skorije vrijeme planiran je sastanak s njemačko-srpskom gospodarskom udrugom DSW i s Udrugom poslodavaca Zeničko-dobojskog kantona.

Suzana Darabašić

ZAVRŠEN NATJEČAJ ZA REALIZACIJU AKCIJSKOG PLANA POLITIKE ZA MLADE U AP VOJVODINI

Potpisani ugovori i predstavljeni najistaknutiji projekti

UVelikoj dvorani Skupštine AP Vojvodine u utorak, 14. svibnja, potpisani su ugovori po natječaju za realizaciju Akcijskog plana politike za mlade u AP Vojvodini za 2013. godinu. Ugovore je potpisalo 68 ustanova, institucija, organizacija, udruga i lokalnih samouprava,

čiji su projekti odobreni od strane komisije.

S teritorija Grada Sombora sredstva za projekte u oblasti sporta i omladine opredijeljena su za četiri organizacije: Somborski edukativni centar za projekt »Info rm«, u vrijednosti od 200.000 dinara,

Srednju ekonomsku školu u Somboru na ime realizacije projekta »Senzibilizacija mladih u prepoznavanju nasilja u porodici« – 170.000 dinara, Odredu izviđača Ravangrad za Ekološki kamp Bezdan u iznosu od 100.000 dinara i Udruženju građana »Podunav«

iz Bačkog Monoštora za projekt »Regeneracija Dunava« u iznosu od 70.000 dinara.

Za najistaknutiji u oblasti zaštite životne sredine u 2012. godini proglašen je »Eko bumerang«, čiji je nositelj UG »Podunav« iz Bačkog Monoštora.

Z. M.

Čula se kraljička pjesma

Blagdan Duhova veliki je blagdan za kršćanski svijet, kada se slavi silazak Duha Svetoga, a običaj je koji se očuvao još iz poganskih vremena i a navješćuje proljeće, buđenje i radost. Bunjevački ga Hrvati poznaju kao Kraljice.

O održavanju ovoga običaja u Tavankutu ne zna se puno, no sa sigurnošću se može reći kako je organizirano održavan početakom šezdesetih godina prošloga stoljeća, kada su pri mjesnom Kulturnom društvu »Matija Gubec« pokretačice održavanja ovog običaja bile *Anica Balažević* i *Marga Stipić*, koje su okupljale djevojčice i izrađivale prigodne krune. Prema kazivanju *Lozike Skenderović*, Kraljice su u Tavankutu išle i ranije,

ali su se tada samoinicijativno okupljale po salašima i same sa svojim majkama i tetama uvježbavale pjevanje kraljičkih pjesama. U to se vrijeme sam ophod Kraljica nije događao jedan dan, već na prvi te drugi dan Duhova.

Manda Skenderović iz Tavankuta sjeća se kako su Kraljice prije 60 godina išle Vuković krajem odjevene u šling, jer se šling mogao oprati, dok se svila kao svečanija odjeća nije oblačila na djecu. No, *Lozika Skenderović* sjeća se Kraljica odjevenih kako u svilu, tako i u šling. *Cilika Dulić-Kasiba* se prisjeća Kraljica s kraja pedesetih godina te organiziranja Kola na blagdan Duhova (kao i na druge veće godove), a koje je započinjalo u pet sati popod-

ne i trajalo do osam, nakon čaga se išlo na bal.

Znanstveno-istraživačka sekcija pri HKPD »Matija Gubec« kroz projekt »Baština koja živi« želi nastaviti održavati običaj Kraljica i sljedećih godina ga organizirati. Skupina djevojaka koju je ove godine pripremila *Kristina*

Kovačić, nastavnica glazbene nastave u Osnovnoj školi »Matija Gubec« u Tavankutu, okupila se na prvi dan Duhova u tavankutskoj župnoj crkvi, a u poslijepodnevnim su se satima tavankutskim šorovima čule kraljičke pjesme, kojima su počastile pojedine tavankutske obitelji.

I. D.

Tomica Vojnić Mijatov smatra kako primiti Kraljice u kuću jest čast: »Stari su divanili kako je lijepo da kraljice dođu u kuću jer one donose blagoslov obitelji. Zato se i moja obitelj raduje njihovu dolasku.«

Branka Vujić također je ugostila Kraljice: »Ja sam tavankutska snaha, rodom sam iz varoši, iz kraja gdje Kraljice nisu nikad išle. O Kraljicama sam čula puno, ali ih nisam nikada imala mogućnosti sresti u ophodu. Vidala sam ih na gradskoj Dužijanci, ali to je samo prezentacija običaja. Jako je lijep običaj koji ne treba gasiti, već treba i dalje raditi na obnovi svih bunjevačkih običaja, kako bi novi naraštaji mogli znati za prelijepu našu hrvatsku baštinu. U svim su obiteljima zaželjeli dolazak Kraljica i sljedeće godine.«

PREDSTAVLJENA NOVA KNJIGA DR. SC. VLATKA RUKAVINE

Putopis kroz život

UEuropskom domu u Zagrebu prošlog je ponedjeljka, 20. svibnja, održano predstavljanje najnovije, 11. knjige dr. sc. *Vlatka Rukavine* »Doživljaji i sjećanja iz svjetskih metropola – putopis kroz život«. Riječ je o putopisnoj knjizi u kojoj je autor na

300 stranica i u 14 poglavlja opisao glavne karakteristike dvanaest država i njihove metropole u kojima je boravio poslovno, službeno i privatno, te opisao svoja sjećanja na susrete s velikanima dvadesetog stoljeća, kao što su: *De Gaulle*, princ *Gustav*, *Chandrik*

Bandaranaike Kumartung, *Edith Piaf*, *Simone Signoret*, *Iv Montan*, *Brigitte Barget*, *Gilbert Becaud*, *Charls Aznavour*...

Naime, doktor biotehničkih znanosti, sveučilišni profesor, znanstvenik, poduzetnik i književnik *Vlatko Rukavina* (rođen 27. rujna 1938. u Velikom Bečkereku, danas Zrenjanin) radio je

Dr. sc. Vlatko Rukavina sa svojom novom knjigom

DVODNEVNI POSJET SUBOTIČKIH SREDNJOŠKOLACA GLAVNOM GRADU HRVATSKE

Suradnja sa zagrebačkim školama

Učenici hrvatskih odjela Gimnazije i srednje Politehničke škole iz Subotice, s nekoliko svojih profesora, prošli su vikend, 17. i 18. svibnja, boravili u dvodnevnom posjetu Zagrebu. Glavni cilj ovoga posjeta bio je pokretanje suradnje između zagrebačke IX. gimnazije i subotičke Gimnazije, pa se već najesen očekuje dolazak zagrebačkih gimnazijalaca na proslavu Dana škole Gimnazije »Svetožar Marković«. Osim toga, učenici i profesori su posjetili i Grafičku školu u Zagrebu, gdje ih je dočekaio ravnatelj ove škole koji ih je upoznao s radom svoje škole. Učenici su, osim posjeta školama, imali dosta vremena upoznati glavni grad Republike Hrvatske i njegove znamenitosti, pa su ovom prigodom obišli jezero Bundek, Muzej

suvremene umjetnosti, Gornji grad u pratnji turističkog vodiča i zagrebački park Maksimir.

Dojmovi učenika i više su nego pozitivni te se svi nadaju da će se suradnja zagrebačkih i ovih dviju subotičkih škola unaprijediti, kao i da će se sličan posjet ostvariti i u idućoj školskoj godini.

Pokrovitelji ovoga posjeta subotičkih srednjoškolaca Zagrebu bili su Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Beogradu, Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske, Hrvatska matica iseljenika, Zagrebačka

županija, Ured gradonačelnika Grada Zagreba i gradonačelnik *Milan Bandić*, Hrvatsko nacionalno vijeće, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, te Politehnička škola i Gimnazija »Svetožar Marković« iz Subotice.

H. R.

preko trideset godina u farmaceutsko-kemijskoj industriji Galenika u Zemunu, prvo kao šef Laboratorija, zatim kao glavni inženjer proizvodnje, a od 1979. do 1991. kao tehnički direktor, predavao je na Tehnološkom odjelu Poljoprivrednog fakulteta u Zemunu i na Biotehnoškom fakultetu u Osijeku, a kao ekspert Ujedinjenih naroda organizacija FAO i UNIDO sudjelovao je u misijama na projektima u Lutonu (Engleska), Tessalonikiju (Grčka), Repcelaku (Mađarska) i Entebuu (Uganda) te je obišao gotovo sve kontinente i mnoge metropole u Europi i izvan nje.

»Želja mi je bila ukratko opisati važne metropole, napisati

im osobnu iskaznicu, podsjetnik, rezime, te opisati događaje i anegdote koje su se na brojnim putovanjima dogodile mojim suputnicima i meni u: Parizu, Londonu, Ateni, Rimu, Pragu, Beču, Budimpešti, Moskvi, Colombu i drugdje«, rekao je dr. Rukavina na predstavljanju knjige te ustvrdio

gospodarskom, znanstvenom, kulturnom i sportskom životu, a osnivač je i prvi predsjednik Udruge Zemunaca u Republici Hrvatskoj i Zajednice Hrvata Zemuna.

Knjigu i autora predstavili su u Europskom domu mr. sc. Davor Vidiš, veleposlanik, od 2004. do 2007. generalni

Zelić, publicist, zamjenik predsjednika Udruge za potporu bačkim Hrvatima te konzul u mirovini, i *Zlatko Žužić*, urednik »Zova Srijema« i glavni tajnik Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata. U glazbenom dijelu programa nastupila je akademska glazbenica, pri-

Zlatko Žužić, Davor Vidiš i Naco Zelić

kako je u svoj putopis uvrstio i grad Zemun u kojem je proveo veći dio svog života i sudjelovao u njegovom

konzul Republike Hrvatske u Subotici, danas ravnatelj Uprave za susjedne zemlje i Jugoistočnu Europu, *Naco*

madona *Sandra Bagarić* u pratnji *Darka Domitrovića* na glasoviru.

Zlatko Žužić

IŠČEZLA STOLJEĆA – CRTICE IZ POVIJESTI O NASELJIMA U SRIJEMU U SREDNJEM VIJEKU

Srijem - kontakt zona između dviju vjera

Piše: dr. Zsombor Szabó

Masovnja kristijanizacija poganskih Ugarskih plemena počela je u IX. stoljeću, kada su se prve bizantske misije pojavile na tlu Ugarske, tada još kneževine. Polazna baza ovih misija bili su Srijem i južni Banat. Tada je Srijem imao i određenu kršćansku prethistoriju, Sirmij je bio središte ranog kršćanstva, ali i hereze, naime tu je bio centar i arijanizma. Tu su građene i prve crkve (crkva sv. Dimitrija) i krstionice (npr. krstionica u Slankamenu). Prvi bizantski misionari su na slavenskom jeziku širili kršćanstvo, jer su Ugari taj jezik razumjeli, s obzirom da su već na ukrajinskim stepama živjeli zajedno sa slavenskim plemenima, a kada su »zauzeli svoju domovinu, koju im je Bog podario« zatekli su bugarsko-slavensko stanovništvo (koje je stiglo »nešto ranije« s Avarima). Mnoge riječi u vezi kršćanstva Ugari su preuzeli od slavenskih misionara, da navedemo samo najvažnije: križ/krst=kereszt; manastir=monostor; pop=pap; oltar=oltár; večernje=vecsernye; pehar=pohár itd. Grčki su redovnici djelovali preko svojih manastira i pripadali su bazilitskom redu (ime potječe od osnivača reda sv. Bazileosa). Prvi ugarski kraljevi ili članovi obitelji su pored zapadno-kršćanskih (latinskih) samostana osnivali i istočno-grčke, bazilitske manastire – npr. između 1060.-1077. godine

Radovan nador (danas bismo rekli predsjednik kraljevske vlade) osniva bazilitski samostan u Dimitrovici (današnja Srijemska Mitrovica).

»VIŠENACIONALI MANASTIR-SAMOSTAN«

Ovaj samostan-manastir se prvi put spominje 1215. godine: *Abbas et conv. monasterii S. Demetrii grecorum de Ungria*, opat i konvent grčkog manastira u Ugarskoj (u mjestu) Sv. Dimitrije. Na tlu Ugarskog Kraljevstva je bilo više ovakvih samostana-manastira, najpoznatiji je bio (na tlu današnje Vojvodine), prvoosnivani, između 1010.-1038. godine Wruzlamus monastur (Oroszlános monastor) u mjestu Majdan-Rabe (tromeđa Srbije, Mađarske i Rumunjske). Ugarski su kraljevi s ovim monasima živjeli u miru, usprkos ugarsko-bizantskim ratovima (to su bili sukobi između rođaka, o tome smo već pisali). Ovaj mirni suživot je trajao do sredine XIV. stoljeća, kada iz jednog papinog pisma iz 1344. godine saznajemo kako u S. Demeteru od osnutka žive odvojeno, ali u zajedničkom samostanu monasi grčkog slavenskog i ugarskog podrijetla. U pismu se konstatira: »Otkada je posljednji grčki opat umro prije deset godina, samostan je pust i nenaseljen, a benediktinci su pokušali obnoviti monaški život.«¹

¹ Koszta László: Dél-Magyarország egyházi topográfája a középkorban. In: A középkori Dél-Alföld és Szer. Szeged, 2000. str.71

Konstantinopolj u XIII. stoljeću

DOLAZAK NOVIH »PRINUDNIH GOSTIJU« U SRIJEM

Već smo pisali o tome kako je srednjovjekovna Ugarska bila rijetko nastanjena i da je bila »Amerika« za doseljenike koji su dolazili sa svih strana svijeta. Nudili su im se razni privilegiji i imali su povlašteni status i njih su zvali hospesi-gosti. Takvi su stigli i u Srijem čak iz Francuske (i njima i njihovim potomcima, možemo zahvaliti za odlična srijemska vina). Činilo se u jednom trenutku, sredinom XIV. stoljeća, kako će vjernici istočno-grčke vjere nestati iz Južne Ugarske, ali uskoro će novi val »prinudnih gostiju« (izbjeglice) pristizati iz »Rácország ili Rascia« kako se tada zvala Raška. Val izbjeglih se povećavao nakon izgubljene bitke kod rijeke Marice. Prvo su pristizali bogatiji plemići, trgovci i zanatlije, i naselili su se u Srijem, nadajući se da će moćna Hrvatsko-Ugarska

Kraljevina potisnuti nadiruće Turke nazad u Aziju. Stizali su naročito u južni Banat i drugi vjernici istočno-grčke vjere, kao na primjer Vlasi, njihova je »kapija« bio grad Vršac, u kojem je Mikula sin Bogdana 1335. godine molio »pravo da se useli« u Ugarsku i tadašnji župan mu je odobrio useljavanje na teritorij pokraj rijeke Tamiš. Vjerska tolerancija je uskoro narušena, jer je Ludovik I. Veliki 1366. godine, slično kao »grčki car« Stjepan Dušan, zabranio brakove između »latinskih i grčkih vjernika«, ortodoksne vlaške svećenike (koji su bunili svoje vjernike) dao je uhititi i pokušao preobratiti »here-tike«, ali bez većeg uspjeha. Pokušaji masovnog preobraćanja nisu uspjeli, jer su ugarski vlastelini smatrali kako se time »remeti mir« njihovih kmetova, a za ortodoksne je odbijajući faktor bio i to, da ako postanu »latini« morat će platiti porez desetinu (već je u to doba izbjegavanje plaćanja poreza bio motivacijski faktor).

Nova knjiga Marije Lovrić

NOVI SAD – U Novom Sadu od 16. do 18. svibnja po prvi je puta održana manifestacija naziva »Dani slovenske kulture u Novom Sadu«, a u organizaciji društva Slovenaca »Kredarica« iz Novog Sada. U okviru manifestacije, u subotu 18. svibnja predstavljena je knjiga »Vrijeme i ljudi – Slovenci u Novom Sadu« (»Cas in ljudje-Slovenci v Novem Sadu«) autorice *Marije Lovrić*. Objavom ovog djela autorica je okrunila svoj dugogodišnji rad i u svoj životopis dodala peto autorsko djelo.

Ištvančićevo Recikliranje na festivalu u Japanu

ZAGREB – Kratki igrani film »Recikliranje« redatelja *Branka Ištvančića* uvršten je u službeni selekciju filmskog festivala Short Shorts koji će se održati od 23. svibnja do 16. lipnja ove godine u Japanu. Film je nominiran u natjecateljski program »Save the Earth« u koji je odabrano sedam kratkih filmova od prijavljenih 155 radova iz cijeloga svijeta, a natjecat će se za nagradu J-WAVE koju će birati pet slušatelja programa glavnog tokijskog radija. Prijašnji program pod nazivom »STOP! Global Warming Competition« (Stop globalnom zatopljenju!), koji je osnovan u okviru kampanje »Challenge 25«, sada mijenja naziv i postaje »Save the Earth« kao apel za spas zemlje.

»Unterstadt« na 58. Sterijinom pozorju

NOVI SAD – U Novom Sadu se od 25. svibnja do 3. lipnja održava 58. Sterijino pozorje. U okviru međunarodnog programa »Krugovi« zainteresirani će 1. lipnja moći pogledati predstavu »Unterstadt« Hrvatskog narodnog kazališta iz Osijeka. Ova predstava, rađena po knjizi *Ivane Šojat-Kuči*, a u režiji *Zlatka Svibena*, bit će igrana na sceni »Jovan Đorđević«, s početkom u 21 sat. Inače, »Unterstadt« je najbolja hrvatska predstava u 2012. godini prema ocjenama publike i struke. Cijene ulaznica iznose 600 dinara i 400 dinara za balkon.

Uspjeh mladih subotičkih tamburaša

BEČEJ – Polaznici tambure osnovne Muzičke škole u Subotici osvojili su prve nagrade na 2. međunarodnom glazbenom natjecanju »Fantast 2013.«, koje je održano u Bečeju od 12. do 17. svibnja. Učenici su bili najbolji u svojim kategorijama i uzrastima. To su: *Marko Kujundžić* 1. razred, *Matija Mamužić* 2. razred, *Magdalena Temunović* 2. razred, i *Matija Temunović* 5. razred. Oni su učenici iz klasa *Mire Temunović* i *Vojislava Temunovića*.

Sudionici »Fantasta 2013.« natjecali su se u pet disciplina: violina, harmonika, klavir, gitara i tambura, a okupili su se mladi glazbenici iz Srbije, Slovenije, Hrvatske i Mađarske. Na svečanom otvorenju natjecanja nastupila je i *Milica*

Lerić iz subotičke Muzičke škole kao laureatkinja vojvođanskog natjecanja.

»Lira naiva 2013.« u Subotici

SUBOTICA – Pokrajinski susret hrvatskih pučkih pjesnika »Lira naiva 2013.« bit će održan sutra (subota, 25. svibnja) u Subotici. Cjelodnevni susret počinje okupljanjem pjesnika u Hrvatskoj čitaonici 10,30 sati, slijedi kraće razgledanje grada, razgovor i predstavljanje pjesnika. Susret završava Velikom književnom večeri s početkom u 18 sati u HKC »Bunjevačko kolo«, gdje će se publici predstaviti pjesnici iz Vojvodine, Hrvatske i Bosne i Hercegovine, a bit će predstavljena i knjiga izabranih stihova »Lira naiva 2013.«. Program će uljepšati tamburaši Hrvatske glazbene udruge »Festival bunjevački pisama« iz Subotice.

Gost »Lire naive« bit će *Stjepan Blažetin*, književnik i ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj iz Pečuha i urednik knjige. Organizator susreta je Hrvatska čitaonica Subotica.

Predstavljanje zbornika »Hrvati u Vojvodini : Identitet(i), procesi i društvene aktivnosti«

SUBOTICA – Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata organizira predstavljanje zbornika »Hrvati u Vojvodini: Identitet(i), procesi i društvene aktivnosti«, koje će biti održano u idući petak, 31. svibnja, s početkom u 19 sati u dvorani 213 Otvorenog sveučilišta u Subotici. Zbornik će predstaviti: prof. dr. sc. *Siniša Tatalović*, savjetnik predsjednika RH, Zagreb, prof. dr. sc. *Čedomir Čupić*, Beograd, prof. dr. sc. *Boško Kovačević*, Subotica i *Tomislav Žigmanov*, Subotica.

»Tamburaški oproštaj« u Monoštoru i Gari

SUBOTICA – Glumci Male scene Hrvatske čitaonice izvest će predstavu »Tamburaški oproštaj« autora *Marjana Kiša*, u idući petak, 31. svibnja, u Domu kulture u Monoštoru. Početak je u 20 sati. U nedjelju 2. lipnja s početkom u 16 sati istu će predstavu odigrati u Domu kulture u Gari.

Radni susret udruga kulture u Monoštoru

MONOŠTOR – Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata u suradnji s Hrvatskim nacionalnim vijećem priređuje redoviti radni susret s predstavnicima hrvatskih kulturnih udruga koji će biti održan u Monoštoru u iduću subotu, 1. lipnja, od 9,30 do 15,30 sati, u prostorijama KUDH »Bodrog« (zgrada Doma kulture i Mjesne zajednice, Ul. Ivana Gorana Kovačića 32).

Na susretu će biti riječi o sljedećim temama: osnove i elementi Kulturne strategije Hrvata u Srbiji, te obilježavanje stoljetnih obljetnica hrvatskih velikana u Vojvodini 2013.

IZLOŽBA »PREKO GRANICE – HRVATSKI AUTORI IZ FONDA MODERNE GALERIJE LIKOVNI SUSRET SUBOTICA« U ZKVH-U

Svjedočanstvo o jakim kulturnim vezama

Tomislav Žigmanov i Nela Tonković

»**P**reko granice – hrvatski autori iz fonda Moderne galerije Likovni susret Subotica« naziv je izložbe koja se do konca rujna može pogledati u prostorijama Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata u Subotici. Postavljeni desetak grafika i slika značajnih umjetnika poput Ante Kuduza, Miroslava Šuteja, Zlatka Price, Mladena Galića, Julija Knifera, Ede Murtića, a izložba svjedoči o jakim kulturnim vezama

između dviju sredina, očito-vanih i kroz prisutnost hrvatskih autora u fondu jedne galerije čija je primarna zadaća bila pratiti kretanja suvremene umjetnosti, bez obzira na geografsku i teritorijalnu podjelu nekadašnje države.

Autorica izložbe i kustosica Moderne galerije »Likovni susret« Nela Tonković je prigodom otvorenja ukazala na značaj fonda ove ustanove kulture koja je lani obilježila 50. obljetnicu postojanja. »Kao dominirajući dojam

nakon potrage za hrvatskim autorima u našem fondu pojavila se činjenica da sva ta djela mogu veoma dobro svjedočiti o određenim opusima umjetnika koji su za današnju hrvatsku kulturu veoma bitni, kao i za nekadašnju jugoslavensku. Sva ova djela nam mogu ukazati na značajke vrhunaca ovih umjetnika. Odlučujući se da pogled zaustavimo upravo na hrvatskim autorima, zapravo smo nastavili ono što smo započeli lani: proučavanje našega fonda i drukčije bavljenje njime, potragu za tumačenjem koje treba pokazati kako je 'Likovni susret', iako udaljen od geografskih središta i onodobne i sadašnje države, zapravo bio veoma značajno središte koje je moglo kolekcionirati vrhunsku umjetnost«, rekla je Nela Tonković.

Ovo je deveta likovna izložba u Zavodu za kulturu

vojvođanskih Hrvata od nje-gova osnutka. »Ovo je pionirski, prvi korak kada je riječ o ustanovama likovne umjetnosti u gradovima u Vojvodini, a cilj je pokušati prikazati ono što pripada kulturnom naslijeđu Hrvata, napose onih iz Republike Hrvatske«, kazao je ravnatelj Zavoda Tomislav Žigmanov.

D. B. P.

Treći puta u »Noći muzeja«

Izložba »Preko granice – hrvatski autori iz fonda Moderne galerije Likovni susret Subotica« bila je dio ovogodišnjeg programa »Noći muzeja« u Srbiji. Izložbu je subotnjom noći pogledalo više od stotinu ljubitelja umjetnosti. Bilo je ovo treće sudjelovanje Zavoda u ovoj kulturnoj manifestaciji koja se održava na nacionalnoj razini.

MONOŠTORSKE UDRUGE U NOVOSADSKOJ »NOĆI MUZEJA«

Predstavljene lutke u šokačkoj nošnji

Zavod za ravnopravnost spolova iz Novog Sada sudjelovao je u ovogodišnjoj, jubilarnoj 10. po redu Noći muzeja, u subotu 18. svibnja, programom »Izložba lutaka ženskih seoskih udruga u Vojvodini«. Izložba je priređena u holu Vlade AP Vojvodine i obuhvaćala je kolekcije krpenih lutaka, lutaka u narodnoj nošnji i lutaka od ljuštike iz fondusa ženskih seoskih udruga iz Bačkog

Petrovca, Kisača, Vrdnika, Bajše, Vladimirovca, Bača, Padine, Bačkog Monoštora, Golubinaca, Gložana, Zrenjanina, Bajše i Ratkova.

Monoštorske udruge »Podunav« i »NADE« na ovoj su manifestaciji predstavile čuvene lutke u šokačkoj nošnji, pa su Novosađani imali prilike vidjeti kako izgleda nošnja koju su nosile mlade djevoj-

ke, s nezaobilaznom »punom glavom«, »oplećkem«, »krilima«, »plantikama«, »škovrt-

ljama«, kao i muška nošnja koja se sastoji od »gaća«, »košulje«, »fros luka« i šešira. Lutke u selu posjeduju mnoga kućanstva, a nekoliko starijih žena izrađuju njihovu nošnju. U »Noći muzeja« sudjelovale su lutke obitelji Kolar/Čatalinac, čiju nošnju izrađuje Marta Čatalinac.

Z. M.

»NOĆ MUZEJA 2013.« I U TAVANKUTU

Praćenje novih trendova

»Noć muzeja« organizirana je i u Galeriji Prve kolonije naive u tehnici slame u Tavankutu, i to po peti put. U galerijskom prostoru mogao se pogledati postav slika od slame, a kao nastavak izložbe u dvorištu su svoje stvaralaštvo predstavile slammarke pojedinačnim mini-izložbama. Jedna od izlagačica na ovogodišnjoj izložbi je i *Edita Petrekanić-Bačić*, prosvjetna djelatnica u mirovini, koja se slamarskim stvaralaštvom bavi od 1998. godine. Ona smatra da je »Noć muzeja« u Tavankutu značajna mani-

festacija kako za samo selo, tako i za slamarsku sekciju i udrugu koju one predstavljaju, jer dinamizira njihov rad tijekom godine. Edita napominje kako je dobro što se Tavankut uključio u manifestaciju »Noći muzeja«, jer se tako prate novi trendovi i novi načini prezentacije slamarskog stvaralaštva.

Katarina Skenderović po zanimanju je ekonomska tehničarka, sa slamom radi od 1995. godine. Smatra kako je konzervativna po mnogim pitanjima, pa i po pitanju manifestacije Noći muzeja. Mišljenja je da je sve kultur-

Edita Petrekanić-Bačić

ne manifestacije bolje organizirati tijekom dana, no kada se postavi pitanje sudjelovati ili ne, kod nje svakako nema dvojbe, kaže »da se bolje uva- tit u kolo nego gledat sa strane«.

Popratni kulturni program u dvorištu Galerije održan je od

20 sati, a nastupili su tamburaški orkestar HKPD »Matija Gubec« te je prikazan običaj »Kraljica«, u povodu blagdana Duhova. Galerija i sama postav bili su otvoreni za sve posjetitelje koji su navraćali tijekom cijele večeri.

I. D.

PREDSTAVA I IZLOŽBA IZ HRVATSKE NA MEĐUNARODNOM FESTIVALU KAZALIŠTA ZA DJECU U SUBOTICI

Nastavak dobre suradnje

Na ovogodišnjem 20. međunarodnom festivalu kazališta za djecu, koji se održava u Subotici od 19. do 25. svibnja, kao i prijašnjih godina, sudjeluju predstave i kazališni djelatnici iz Hrvatske.

Jubilarno izdanje subotičke manifestacije ugostilo je ove godine izložbu plakata, fotografija i publikacija vezanih uz Međunarodni festival kazališta lutaka (PIF) u Zagrebu. Izložba, čiji je autor *Ivan Špoljarec*, priređena je u vestibulu Gradske kuće i može se pogledati još danas i sutra.

Prigodom otvorenja, ravnatelj subotičkog festivala *Slobodan Marković* naveo je kako je ova izložba nastavak dobre suradnje koju ovaj festival ima s institucijama iz

Livija Kroflin, Slobodan Marković i Ivan Špoljarec

Hrvatske koje se bave lutkarstvom.

»Na našem je festivalu u protekla dva desetljeća u natjecateljskom programu sudjelovalo 17 ili 18 predstava iz Hrvatske. Dodao bih i to da je na festivalu prije nekoliko godina priređena uspješna izložba posvećena hrvatskom lutkarstvu. Također, ono što

ima dodira s našim festivalom je i politika PIF-a kada je knjiga u pitanju«, kazao je Slobodan Marković.

Izložbu je otvorila višegodišnja umjetnička voditeljica PIF-a *Livija Kroflin* ukazavši na aktualnu poziciju zagrebačkog festivala te važnost suradnje sa sličnom manifestacijom u Subotici.

»Prije šest godina PIF je slavio 40. obljetnicu, odnosno već je onda bio dvostruko stariji od subotičkog festivala. Svi smo svjesni stanja u kulturi, i to što naš festival malo posustaje, nadamo se da je kriza srednjih godina i da će ona proći. Upravo su stoga ovakve suradnje iznimno važne. Mnoge predstave koje smo vidjeli na subotičkom festivalu pozvali smo u Zagreb, isto tako su predstave viđene na PIF-u došle na subotički festival. Nadamo se da će ova suradnja biti nastavljena«, rekla je Livija Kroflin.

U okviru Međunarodnog festivala kazališta za djecu u Subotici, mališani su u ponedjeljak imali prigodu pogledati predstavu »Sedan kozlini i samo jedan bedni vuk« Gradskog kazališta lutaka iz Rijeke u režiji *Zorana Mužića*.

D. B. P.

SVEČANI KONCERT VELIKOG TAMBURAŠKOG ORKESTRA HKPD-A »MATIJA GUBEC« IZ RUME

110 godina neprekidnog rada

Usklopu obilježavanja 110. obljetnice postojanja i rada Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Matija Gubec« iz Rume, njegov Veliki tamburaški orkestar održao je u subotu, 18. svibnja, svečani koncert u Velikoj dvorani Kulturnog centra u Rumi. Ovom prigodom orkestar je za publiku pripremio jedan posve nov, izrazito raznovrstan repertoar u okviru koga su se našle standardne tamburaške pjesme poput »Ja sam lola prve klase« ili »Neka uzdiše ko mora«, potom nove autorske pjesme dirigenta i umjetničkog voditelja orkestra *Josipa Jurce* (»Pjevajmo«, »Kad sviraju stare tambure«), pa balade poput »Ti si moja tajna najveća«, koju su izuzetno u duetu izveli *Marija* i *Ivan Ratančić*, ili »Još ovu noć«, koju je izvela *Dunja Divić*, klasična djela svjetske glazbene baštine (»Španske oči«, »Još uvijek volim te«, »E gdje su dani ti«, »Santa Lucia«) instrumentali i djela klasične glazbe poput skladbe »Intermezzo« iz opere »Cavalleria rusticana«, »Serenada« od *Toselija*, »Ples pahuljica« od *Aleksandra Radua*, »Pjesma i ples« *Tihomila Vidušića*, »Zbor Židova« *Verdija*...

VJERNI SOLISTI

Kao omaž velikom prijatelju rumskog društva, preminulom *Iliji Žarkoviću-Žabaru* iz Golubinaca, orkestar je izveo i dvije pjesme čiji je on skladatelj (»Ej da mi je da prebolim« i »Najteže je u jeseni

setne«), a koje je otpjevao također jedan Golubinčanin *Zoran Lepšanović*. *Katarina Atanacković* predstavila se s dvije ruske romance (»Zvone praporc« i »Ja se opraštam Cigani s vama«). Vrsna violinistkinja *Mirjana Maksimović* pridružila se orkestru prilikom izvođenja čuvene melodije »Život u ružičastom« (La vie e rose) *M. Lovngaya*, da bi se sjajan nastup orkestra završio pjesmom *Josipa Jurce* »Moj kićeni Srem«, koja je postala već i svojevrsna himna orkestra i društva i koju su zajedno otpjevali svi solisti na subotnjem koncertu. Poseban dojam cijelom koncertu dalo je to što je na njemu nastupilo čak sedam vokalnih solista i solistica: *Dušan Stupar*, *Dunja Divić*, *Marija* i *Ivan*

Ratančić, *Zoran Lepšanović*, *Katarina Atanacković* i *Bogdan Dejanović*, koji su svi listom članovi Društva i orkestra te je nastavljena tradicija da s orkestrom redovito nastupaju i solisti koji su članovi Društva, a mnogi od njih su iz njega i potekli.

Koncert je prigodnim govorom otvorio predsjednik HKPD-a »Matija Gubec« *Pavle Škrobot*. Pokrovitelji subotnjeg koncerta bili su Općina Ruma i Vlada AP Vojvodine, a od brojnih uzvanika između ostalih nazočili su: *Mato Groznica*, podtajnik Tajništva za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice AP Vojvodine, *Darko Sarić Lukendić*, predsjednik Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća, *Tomislav*

Žigmanov, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata, brojni predstavnici hrvatskih udruga kulture iz Vojvodine, te župnici iz Rume i Iriga.

BOGATA POVIJEST

Tijekom koncerta publika je imala prilike, kroz najave voditelja, upoznati se s dijelom bogate i plodnosne povijesti HKPD-a »Matija Gubec« i njegovog Velikog tamburaškog orkestra. Tamburaši »Matije Gupca« jedni su od osnivača Festivala jugoslavenske tamburaške glazbe u Osijeku (danas Festival hrvatske tamburaške glazbe) i Hrvatskog tamburaškog saveza, kao i Festivala muzičkih društava Vojvodine u Rumi 1964. godine.

Zadnjih godina značajnije nastupe imali su 2002. godine u koncertnoj dvorani »Lisinski« u Zagrebu, na manifestaciji »Srijem Hrvatskoj«, zatim cjelovečernji koncert u dvorani »Siget« 2003. godine, također u Zagrebu, kao i cjelovečernje koncerte u Zaprešiću, Vukovaru, Slavonskom

Dojmovi publike

Jedna od posjetiteljki na koncertu *Julijana Jambrec* izjavila je za HR sljedeće: »Koncert je bio izuzetan, ne pamtim kada sam se ovako opustila i uživala, ovakve manifestacije su velika stvar ne samo za članove 'Matije Gupca' i za pripadnike hrvatske zajednice, nego i za grad Rumu u cjelini«.

Zvonko Štimac je također bio oduševljen i koncertom i odzivom publike. »Ovakve manifestacije nam mnogo znače, a posebno je lijep ugođaj to što se publika odazvala u tako velikom broju. Samo da je ovakvih manifestacija što više«.

Sustavni uvid u konstrukciju identifikacijskih procesa

Sredinom travnja objavljen je zbornik radova »Hrvati u Vojvodini: identitet(i), procesi i društvene aktivnosti«, koji skupa objavljuju Institut za migracije i narodnosti iz Zagreba i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice. Nastao je kao rezultat međunarodne suradnje u području znanosti ovih dviju institucija. Urednici zbornika su Mario Bara i dr. sc. Aleksandar Vukić, obojica podrijetlom iz Vojvodine i uposlenici Instituta, a recenzenti su etnologinja dr. sc. Jadranka Grbić, politolog dr. sc. Siniša Tatalović i sociolog dr. sc. Stipan Tadić.

Svijest da je u suvremenoj znanosti nezaobilazno istraživanje višedimenzionalnosti identiteta, od lokalnih i regionalnih do nacionalnih i transnacionalnih, potaknula je realizaciju ovoga interdisciplinarnoga tematskoga zbornika. Zbornik je obima 264 stranice, a sadržaj je podijeljen u šest cjelina (I. »Politički odnosi i manjinska situacija«, II. »Identitet(i) na etničkoj periferiji«, III. »Povijesne teme«, IV. »Jezik i etnološke teme«, V. »Kultura sjećanja« i VI. »Prilog«) u kojima je

objavljeno 10 znanstvenih radova te prilog, razgovor s dr. sc. Jasnom Čapo o hrvatskom identitetu. Zastupljeno je dvanaest autora od kojih je pet iz Vojvodine (Jasminka Dulić, Slaven Bačić, Tomislav Žigmanov, Stevan Mačković i Dominik Deman).

Zbornik otvara »Predgovor« urednika (str. 7-11), a prva objavljena radnja je »Političko-ideološke orijentacije kao komponente političke kulture bačkih Hrvata – komparacija nacionalnih skupina u Subotici« (str. 15-35), koju skupa potpisuju dr. sc. Jasminka Dulić i dr. sc. Zlatko Šram, ravnatelj Instituta za migracije i narodnosti. Slijedi zatim radnja dr. sc. Slavena Bačića »Desetljeće manjinske samouprave Hrvata u Republici Srbiji – pravni okvir i postignuća« (str. 37-50) te Tomislava Žigmanova »Hrvati u Vojvodini i strategija i zakon o Hrvatima izvan Hrvatske« (str. 51-68). Dr. sc. Aleksandar Vukić i Mario Bara autori su radnje »Procesi konstruiranja identiteta na etničkoj periferiji – slučaj bačkih Bunjevaca« (str. 71-95), a dr. sc. Robert Skenderović piše na temu »O

dačkom podrijetlu Bunjevaca: dva neuspjela pokušaja oživljavanja napuštene paradigme« (str. 99-111). Stevan Mačković autor je radnje »Bunjevci u subotičkim tijelima vlasti (1918.-1929.)« (str. 113-135), dok mr. sc. Dominik Deman tematizira dio povijesti Srijema u radnji »Ban Jelačić i Srijem« (str. 137-160). Jezikoslovka dr. sc. Sanja Vulić autorica je radnje »O pučkim blagdanskim imenima bunjevačkih i šokačkih Hrvata u Bačkoj (u okviru hrvatskoga pučkog blagdanara)« (str. 163-193), a mlada etnologinja Biserka Jaramazović Čurković piše na temu

»Materice i Oce kod Hrvata-Bunjevaca. Etnološko istraživanje na području Subotice i Sombora s okolicom« (str. 195-230). Povjesničarka podrijetlom iz Petrovaradina Ivana Andrić Penava autorica je radnje »Kultura sjećanja: projekt Biografski leksikon Hrvata istočnog Srijema« (str. 233-244). Na koncu, u rubrici »Prilog« objavljen je razgovor s etnologinjom dr. sc. Jasnom Čapo naslovljen »Identitet je predodžba i projekcija budućnosti, a ne prošlosti« (str. 247-261).

Kao što se vidi iz samih naslova, objavljeni radovi polaze od socioloških, socijalno-psiholoških, politoloških, pravnih, povijesnih, etnoloških, kulturno antropoloških, lingvističkih, kao i interdisciplinarnih znanstvenih pristupa u istraživanju nekog od društvenih fenomena Hrvata u Vojvodini bilo u prošlosti ili sadašnjosti. U tom smislu njegov sadržaj pruža sustavni uvid u konstrukciju identifikacijskih procesa te pojedinih aspekata života i položaja Hrvata u Vojvodini.

(www.zkvh.org.rs)

Brodu, Našicama... Orkestar je nastupao i na »Vinkovačkim jesenima« te raznim drugim manifestacijama. Društvo svake godine sudjeluje i na tradicionalnim susretima društava »Matija Gubec«, a 2009. godine Rumljani su bili i domaćin tim susretima. Značajan koncert održan je u studiju »M« Radija Novog

Sada u kojem je orkestar snimio i dva CD-a, a značajna su sudjelovanja i u emisijama RT Vojvodine – »Vojvođanske zlatne žice«, »Dodati život godinama«, »Petkazanje« i drugim.

U organizaciji HKPD-a »Matija Gubec« 2005. godine održan je koncert »100 rum-skih tamburaša«, a spomenu-

ta manifestacija održana je u čast dugogodišnjeg predsjednika »Gupca« Mihajla-Miše Kuna.

Orkestar je sudionik festivala »Sava Vukosavljev« u Zmajevu, a stalni je suradnik Kulturno-istorijskog društva »PČESA« iz Novog Sada. Zapažen nastup, među ostalim, orkestar je imao i na pro-

slavi 35 godina rada »Radio Srijema«.

Orkestar je u ljeto 2005. snimio novi CD u studiju »M« Radio Novog Sada, s 21 skladbom Josipa Jurca, inače dirigenta ovog ansambla, a »Srijemska televizija« snimila je 12 spotova od snimljenog materijala.

Nikola Jurca

MEDITACIJA

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Jedan Bog u tri osobe

Nakon proslave Pedesetnice, liturgijska godina pred nas stavlja svetkovinu Presvetog Trojstva. Ova svetkovina budi u nama pitanje: Tko je Bog. To smo se često pitali u djetinjstvu, pa opet u mladosti i dobivali odgovore na vjeronauku i od svojih roditelja. Međutim, pored svih tih odgovora pitanje je ostalo, te ga opet sebi postavljamo i u odrasloj dobi. I kad čovjek misli da sve o Bogu zna, opet se u to znanje može javiti sumnja potaknuta nekim događajima, ili jednostavno dubokim promišljanjima. Stoga mu se čini da ipak o Bogu ne zna sve i pitanje ostaje. Pitanje o Bogu u čovjeka je usađeno, o njemu se pitaju i kršćani i nekršćani, te ga svi zamišljaju na svoj način i daju mu različita imena. O Bogu se pitaju i nevjernici. Čak i ako tvrde da on ne postoji, u to ne mogu biti nikada sigurni. Ono zno sumnje koje im ostaje navodi ih da se o njemu pitaju.

OBJAVA TROJEDINOG BOGA U SVETOM PISMU

Naša vjera nas uči da je Bog jedan u tri osobe, u osobi Oca, Sina i Duha Svetog. Svoju trojstvenost on je objavljivao postupno kroz povijest spasenja. Prvo se Izraelcima objavio kao jedan Bog u odnosu

na mnoštvo bogova u koje su vjerovali tadašnji narodi. U svjetlu objave oni su postupno spoznavali da je Bog samo jedan i da nije dio ovoga svijeta, nego da stoji nasuprot svijetu kao njegov stvoritelj. Tako je svako stvorenje zasjalo kao stvorenje Božje, a Bog se uzdigao iznad drugih bogova kao jedini i pravi te oslobodio čovjeka od robovanja tim izmišljenim božanstvima. Na taj način starozavjetni vjernik dobiva novu sliku o Bogu, o svijetu i o čovjeku. Međutim, Božja objava u Starom zavjetu bila je samo djelomična, jer tek Sin, Isus Krist, donosi punu istinu o Ocu, a Duh Sveti nastavlja djelo Sina, uvodi nas u puninu te istine i trajno proslavlja Oca (usp. Iv 16, 12-15). Zato pred nama stoji svetkovina Presvetog Trojstva da nas podsjeti kako slavu treba davati Ocu po Sinu u Duhu Svetom.

U Bibliji je vidljiva postupnost Božje samoobjave. Na početku on se Izraelcima objavljuje kao jedan Bog, vjeran svojim obećanjima, milosrdan i dobronamjeran, koji oprašta krivnju i obećava uvijek novu budućnost. Iskustvo Božje blizine koje su imali Izraelci u Isusu iz Nazareta poprima jednu novu dimenziju njegovim utjelovljenjem, govorom u Božje ime i pozivanjem na Boga kao Oca. A na dan Pedesetnice Isusovi učenici imali su novo iskustvo Božje prisutnosti u svijetu. To je iskustvo prisutnosti Duha Svetog kojeg je Isus obećao kao Duha Istine koji će: „od mojega uzimati i navješćivati

vama. Sve što ima Otac, moje je. Zbog toga vam rekoh: od mojega uzima i navješćivat će vama“ (Iv 16, 13-15). U tim je riječima temelj vjere u jednog Boga u kojem su tri božanske osobe.¹

RAZUMOM NEDOKUČIVO, A U VJERI ŽIVLJENO

Ta dogma naše vjere da je Bog jedan, a tri božanske osobe teško nam je razumom shvatljiva. Pitamo se kako je to moguće. Ali, i sami znamo da puno toga o Bogu ne možemo svojim razumom dokučiti. Jer, Bog nadilazi naš razum, njega ne možemo ni pojmovima našeg jezika potpuno izraziti, jer on nadilazi sve kategorije ljud-

skog govora. On je za nas otajstvo u koje ne možemo proniknuti, nego moramo prihvatiti njegovu otajstvenost. Istina o Presvetom Trojstvu nije nam objavljena da bi mi

¹ Usp. DUGANDŽIĆ, Ivan, *U radošći naviještene riječi*, Zagreb, 2006., 206.

nastojali svojim umom priniknuti u nju, nego nam je dana kao temeljna istina života, i Božjeg i našeg. Istinu o Bogu objavljuje nam Krist da u nju vjerujemo i da iz nje crpimo snagu za život – ljubav. Tajna Presvetog Trojstva ne stoji pred nama da bi mi razotkrili njezinu tajanstvenost, nego da nas potakne na klanjanje toj uzvišenoj Tajni, na davanje dostojne slave Bogu. To će nas uzdići bliže k njemu i posvetiti nas te ćemo moći više živjeti njemu i od njega.

Među osobama Presvetog Trojstva vlada ljubav: Otac ljubi, Sina je ljubljeno a Duh očituje tu ljubav. Stoga je Bog sama ljubav. On tu ljubav daje čovjeku jer »ljubav je Božja razlivena u srcima našim po Duhu Svetom koji nam je dan« (Rim 5, 5). Božja ljubav nam se i očituje na trojstven način: Bog nas je stvorio, Krist otkupio, a Duh nam je poslan da nam bude Branitelj i uvodi nas u svu istinu (usp. Iv 16, 13). Ljubav kojom Bog ljubi svoja stvorenja obvezuje nas na međusobnu ljubav. Jer, svi smo iz ljubavi Božje stvoreni i otkupljeni i svima nam je poslan isti Duh.

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merковиć i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 24. do 30. svibnja

24. SVIBNJA 1770.

Đaci subotičke Gramatikalne škole (Gimnazije), predvođeni svojim profesorima, mahom franjevcima, izveli su kazališni komad »Eustahije, rimski vođa«. Tri mjeseca ranije, 18. veljače, prikazani su komadi »Anastazije, istočni car«. Tijekom rujna prethodne godine na repertoaru gimnazijalaca našao se komad »Šenačerib, asirski kralj«. Neke od ovih predstava postavljene su kao svojevrsni komentar tadašnjih zbivanja u gradu.

24. SVIBNJA 1848.

Gradsko vijeće Subotice odbilo je zahtjev ministra financija Ugarske o uplati kraljevske zakupnine budućem Nacionalnom kreditnom zavodu, s kratkim obrazloženjem: nema novca – zbog čega je, među ostalim, obustavljena izgradnja zgrade kazališta i hotela.

25. SVIBNJA 1968.

Prvakinja Drame Narodnog pozorišta-Népszínház u Subotici *Jelki Asić* dodijeljena je prva nagrada Udruge dramatičkih umjetnika Srbije za ulogu *Klare Zahanasian* u drami »Posjet stare dame«.

25. SVIBNJA 1999.

Uništenjem masivne antenske konstrukcije visoke 52 metra i zgrade s opremom na obali Paličkog jezera, što ih je Radio Subotica koristila tri desetljeća kao svoj odašiljač, na srednjem valu, subotičkoj je radijskoj postaji nanesena višemilijunska šteta. Neizravno razaranje višestruko je veće i pogubnije, čije se posljedice protežu sve

do danas – budući da je uništenjem ovoga predajnika Radio Subotica u radijusu od bezmalo 400 km izgubila 80 posto svoga slušateljstva, mahom iz redova nacionalnih manjina, ali i drugih.

25. SVIBNJA 2000.

U 78. godini umro je *Josip Stipčević Braca*, diplomirani inženjer agronomije i dipl. ekonomist, novinar – prvo u svojstvu suradnika »Hrvatske riječi«, a potom glavni odgovorni urednik »Subotičkih novina«, u nekoliko saziva zastupnik Skupštine Vojvodine, Srbije i Savezne narodne skupštine.

26. SVIBNJA 1912.

Rođen je *Balint Vujkov*, po obrazovanju pravnik, a po vokaciji pjesnik, pripovjedač, esejist, pokretač, urednik i nakladnik listova, časopisa te druge periodike. Preko pet desetljeća sakupljao je, obrađivao i komentirao usmenu narodnu predaju Hrvata u rasuo, s osobitim naglaskom na narodno stvaralaštvo Bunjevaca i Šokaca. Objavio je dvadesetak knjiga bunjevačkih, odnosno hrvatskih narodnih pripovjedaka iz Subotice i okoline, nadalje Bačke, Banata, Srijema, Kosova, Hrvatske, zatim Austrije, Češke, Slovačke i Rumunjske. Sačinio je tri antologije hrvatskih narodnih pripovjedaka, od kojih su dvije prevedene na slovenski jezik u nakladi od 10.000 i 12.000 primjeraka. Umro je 23. travnja 1987. godine.

27. SVIBNJA 1863.

Odobrena su pravila »Prvog

paromlinskog dioničarskog društva« u Subotici. Mlin je gradio jedan od dioničara *Antun Pejčin*. Zbog lošeg poslovanja i dugova poduzeće je propalo, te je njegova katna zgrada dodijeljena Ženskoj učiteljskoj školi. Poslije II. svjetskog rata zgrada je adaptirana u konfekciju »Titovka«. Na njenom mjestu osamdesetih godina podignuta je Robna kuća »Beograd«.

27. SVIBNJA 1971.

Skupština općine Subotica odlučila je pristupiti sanaciji Palića, jer su enormno taloženje smrdljivog mulja, degradacija jezerske vode, njene flore i faune, te masovni pomor riba, zaprijetili potpunim uništenjem jezera. Ova akcija nazvana: »pothvatom stoljeća« trajala je šest godina, kada je jezero Palić proglašeno zdravim.

28. SVIBNJA 1779.

Savjetnik Ugarske Kraljevske komore *Andrija Vlašić* obavijestio je Gradsko vijeće Svete Marije da će 23. kolovoza, kao naimenovani kraljev povjerenik na svečanoj inauguraciji varoši Sveta Marija u red slobodnih kraljevskih gradova, doputovati u Suboticu 23. kolovoza. Budući da grad nije bio spreman za taj događaj, u Požun kod Vlašića je upućen nadbilježnik *Antun Parčetić* kako bi u Komori ishodio odgađanje za 1. rujna. *Parčetićev* put je bio uspješan.

28. SVIBNJA 1841.

Trodnevnim crkvenim slavljem započela je podjela subotičke Velike crkvene župe na tri nove: središnju u gradu, crkva

svete Terezije Avilske, i dvije vanjske, župa svetog Roka i župa svetog Jurja u tzv. Senti, odnosno današnja Prozivka.

29. SVIBNJA 1779.

Gradsko vijeće povjerilo je vijećniku *Đuri Kopunoviću* i ubiraču poreza *Josipu Markoviću* da na Peštanskom vašaru kupe opremu i druge potrepštine za svečani čin inauguracije Subotice u slobodni kraljevski grad. Kupili su 48 stolica od tvrdog drveta, presvučenih kožom, fotelje i veliki stol na rasklapanje, zatim po jedno bure Tokajca i bijelog Šomlanskog vina, te 100 čaša. Nisu zaboravljeni ni plavi svileni pojasevi za vijećnike, sablje za banderiste i dr.

29. SVIBNJA 1890.

Rođen je *Pere Tumbas Hajo*, glazbenik, skladatelj, pedagog, uoči II. svjetskog rata (od 1938.) ravnatelj Tamburaškog orkestra Radio-Beograda – glasoviti umjetnik na tamburici. Iza njega je ostalo na desetine tamburaških i drugih skladbi (popularne narodne pjesme i kola, a također valceri, koračnice i dr.). umro je 5. ožujka 1967. godine.

30. SVIBNJA 1880.

U obitelji vlasnika putujućeg muzeja u Brašovu (danas Rumunjska) rođen je *Aleksandar Lifka*, pionir srednjoeuropske i jugoslavenske kinematografije. S bratom *Karlom* već 1908. utemeljio je i otvorio prvo stalno kino u Subotici. desetljećima je osim projiciranja snimao i filmove. Umro je 12. studenoga 1952.

ŠTO VOLITE KUHATI, PODIJELITE S NAMA!

Vikend kuharica

Gošća ovoj rubrici je *Stanislava Stantić Prčić*, direktorica Osnovne škole »Matija Gubec« u Tavankutu. Rado je pristala na suradnju, no obveze kojih je prepuna nisu joj dale prostora da nam se baš odmah pridruži i prihvati razgovor, tako da smo malo pričekali, i evo predstavljamo je u vašoj i našoj rubrici u kojoj svatko ima za ponešto reći, prije nego li se dotaknemo teme o kuhanju.

Kako smo već na samome početku istakli, Stanislava je uposlena u Osnovnoj školi »Matija Gubec« u Tavankutu, na radnom mjestu direktorice. Otvorena je i srdačna, spremna na suradnju, mora-

mo primijetiti da je uvijek dotjerana, uvijek u pokretu, angažirana na mnogim projektima...

Mama je jednog dvanaestogodišnjaka, koji se zove *Luka*. Luka je učenik petog razreda Osnovne škole »Matko Vuković«. Kada priča o Luki, ističe da je zavolio jahanje na ergeli Kelebija, pokraj toga uči engleski jezik, svira trubu. Priča nam kako je Luka ove godine bio drugi na republičkom natjecanju u Zemunu. Možemo primijetiti da je Luka vrijedan dečak. Mama dodaje da ga interesira sve što je u vezi Tolkina. Stanislava nam dalje priča o nekim obvezama koje njen sin obavlja u kući, a kada

živiš u kući uputno je imati nekog, primjerice, mačka.

»Luka pomaže u kući. Majki rado pomaže u vrtu, dok s tatom u zimskom periodu pomaže unositi ogrjev za zimu. Imamo mačka, zove se 'Salašar', Luka ga češlja da bude uredan, a tata ga hrani.«

OBVEZE, ANGAŽMANI, HOBIJI...

»Dani su mi ispunjeni obvezama, a najveću pomoć imam od moje mame *Ljubice* i supruga *Zorana*. Pokraj brojnih obveza, radi se i na promociji naše škole. Osnovna škola 'Matija Gubec' je jedna od 12 škola u Srbiji odabrana za obrazovni turizam od strane UNICEF-a. Uključeni smo u ruralni turizam u Tavankutu i u izradu IPA projekta Republika Hrvatska – Srbija. Osim ovdje navedenog, nađem vrijeme za čitanje i volim putovanja. Ima se vremena, ali ne onoliko koliko bi se željelo.«

Kako saznajemo, Osnovna škola »Matija Gubec« je također aktivno uključena u sva

zbivanja, unutar i oko galerije »Prve kolonije naive u tehnici slame«, te se u okviru škole »Matija Gubec« mogu posjetiti radionice gdje se uči rad i stječu saznanja o radu sa slanom, a sve u okviru đačkog turizma.

MALO DA ZAVIRIMO U KUHINJU...

Na naše pitanje tko je glavni kuhar, ili općenito tko kuha, Stanislava nam odgovara da je to njena mama. Ona je uglavnom, kako nam je rekla, vikend kuharica. »Volim morske plodove i mediteransku kuhinju.« Rađe glasuje za slane delicije, nego li za slatke.

Stanislava je jedna odista zauzeta osoba, mada ipak pronade sebi vrijeme za opuštanje, jer se jednostavno čovjek mora opustiti i odmoriti od svakidašnjice. Željeli smo više toga saznati, mnogo je više pitati, ali njeno vrijeme je do tančina isplanirano, te je ovo vjerojatno samo djelić onoga što Stanislava radi, gdje je sve ima, a ima je, tako

DIJELIMO S VAMA DANAŠNJI RECEPT SA SLIKOM!

PEČENI ŠARAN

Potrebni sastojci:

veliki šaran, težina po želji
maslinovo ulje,
ružmarin,
morska sol,
đumbir,
vegeta mediteran,
lovor,
korica limuna
malo maslaca

(povrće po želji, ili koje imate)

mrkva, celer, luk, krumpir, brokula
kisela jabuka
jedna ljuta papričica
malo dimljene pancete

Priprema:

Veliki šaran začinjjen nekoliko sati ranije (maslinovo ulje, malo ružmarina, morska sol, đumbir, vegeta mediteran, lovor, korica limuna) stavi se peći na maslacu u pekač

Piše i uređuje: Branka Dulić

uz povrće koje se nađe pri ruci: mrkva, celer, pastrnjak, luk, češnjak, krumpir, cvjetača, brokula i kisela

jabuka s jednom ljutom papričicom. U zareze ribe staviti dimljenu pancetu i peći ½ sata u pećnici na 180 stupnjeva.

da bi tu bilo još puno toga za nabrojiti, za dodati. No, tko je ona, što radi, to najbolje znaju oni koji tijesno s njom surađuju, a bilo da su projekti u pitanju, ili neki drugi oblik angažiranja, ona će se rado prihvatiti posla.

Današnji recept koji dijeli s nama je lagani, mediteranski, s okusima koje je naša sugovornica po svome nahodanju dodala, iako kaže da svatko može po želji mijenjati sastojke, oduzimati i dodavati kako hoće.

Privatna stomatološka ordinacija

Opće stomatološke i specijalističke
ortodontske usluge
dr. Robert Horvát

www.poslovnabaza.com/drhorvatrobert
24000 SUBOTICA Dure Đakovića 7/a Tel.: 024/554-136

JP SUBOTICA-TRANS
TELEFON: +381 24/555-466, FAX 556-548,
ta.sutrans@gmail.com www.sutrans.rs

Aranžman obuhvaća:

- prijevoz turističkim autobusom na relaciji Subotica-Beč-Subotica
- smještaj u hotelu *** na bazi noćenja s doručkom
- obilasci po programu putovanja i lokalni vodič
- pratilac grupe
- osiguranje prijeza (dodatno putničko)

ZA DETALJNIJE INFORMACIJE POZOVITE TURISTIČKU AGENCIJU SUBOTICA-TRANS» 024/555-466

SUNČANI VIKEND U BEČU 7.- 9. 6. 2013.

Cijena aranžmana: 120 eura

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com
024/553-774, 024/567-495, 063/508-813, 0600/553-774, 0600/567-465

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badawi

od 1991. sa vama

Alergotestiranje na 370 alergena, bez bola, bez krvi, pouzdano.

Poliklinika za vašu obitelj

SUSRET MLADIH SRIJEMSKE BISKUPIJE

Vjera ljubavlju djelotvorna

Mladi vjernici Srijemske biskupije okupili su se 18. svibnja na cjelodnevnom susretu u Župi sv. Jurja u Golubincima. Mladi su se okupili pod geslom Vjera ljubavlju djelotvorna. Nakon upoznavanja susret je počeo svetom misom koju je predvodio srijemski biskup mons. Đuro Gašparović u prisustvu svećenika Srijemske biskupije. Biskup je u svojoj propovijedi istaknuo: »Vjera nije blago koje se dobiva krštenjem, vjera je putovanje i napredovanje koje mora ljubavlju biti djelotvorno.«

Biskup je zahvalio svima koji su pridonijeli da se ovako dobro organizira susret, a osobito Uredu za mlade Srijemske biskupije i povjereniku za mlade vlč. Dušanu

Milekiću. Posebna zahvalnost ide župniku vlč. Vjekoslavu Luliću i mladima župe sv. Juraj koji su potrudili biti dobri domaćini.

Predavanje na temu gesla susreta Vjera ljubavlju djelotvorna održao je profesor dr. Ivica Čatić, profesor Bogoslovskog fakulteta Đakovo, koji je mladima približio riječi gesla da je vjera zajedno s ljubavlju djelotvorna. Oni koji vjeruju još su u stara vremena u crkvi bili svi isti, nije bilo bogatih i siromašnih, gazda i robova, jer pred Bogom su svi isti. Ljubav se uvijek mora kako primati tako i davati, jer samo je tako djelotvorna.

Misu je glazbeno animirao VIS Amadea iz Đakova, a između mise i predava-

nja mladi su se nadmetali u malom nogometu, odbojci, stolnom tenisu, bacanju kamena s ramena, povlačenju konopca, učenju plesa i lijepom druženju.

U svim ovim sportskim nadmetanjima pobjednici nisu bitni, jer pobijedili su vjera i ljubav oko 200 mladih iz cijelog Srijema.

I. Radoš

CRKVENI GOD U GIBARCU

Proslavljen dan rođenja Ivana Nepomuka

I ove godine kao i prethodnih, u Gibarcu u četvrtak 16. svibnja u crkvi svetog Ivana Nepomuka, svečanom misom koju je predvodio vlč. Nikica Bošnjaković, proslavljen dan rođenja Ivana Nepomuka. Nekada se u tom malom mjestu šidske općine proslavljao kirbaj, kada su Gibarčani, inače poznati kao pravi domaćini, dočekivali svoje goste. I ovog puta Gibarčani koji su ostali ovdje živjeti, nastojali su da na najbolji mogući način dočekaju svoje goste, Gibarčane koji sada žive u Hrvatskoj. I ove godine posluženje su donijeli u crkvu, a bilo je svega u izobilju, baš kao i nekad – janjetine, prasetine, raznovrsnih kolača, sokova i naravno vina napravljenog od grožđa iz gibaračke planine. Bila je to i prigoda da se Gibarčani podsjetu na dane kada su provodili vrijeme zajedno – i radosne i žalosne trenutke.

A gibaračka crkva, koja je prije dve godine proslavila 200 godina postojanja, koju s ponosom mještani nazivaju »crkva ljepotica«, uskoro bi se trebala ponoviti novim elektrificiranim zvonima.

Gibarčani su poslije crkve druženje nastavili ili kod rođaka ili kod nekadašnjih susjeda, koji su ih počastili baš onako kako i priliči pravim domaćinskim kućama. Poslije ponovnog susreta Gibarčani su se rastali u nadi da će se ova tradicionalna okupljanja nastaviti i idućih godina.

S. D.

BUNJEVAČKI
PU
KRIZA

Pozivnica

U nedjelju, na Presveto Trojstvo, 26. svibnja 2013. godine, nakon svete mise koja će biti služena u crkvi Presvetog Trojstva u Maloj Bosni s početkom u 10 sati, bit će posveta **Kopilovićevog križa**, na Somborskom putu, koji je ponovno podignut u okviru programa »Bunjevački Put križa«.

Rado Vas očekujemo!

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Lemeška kapelica Gospe od milosrđa

Na brijegu iznad crkve, usred sela, nižu se kalvarijske postaje sve do kapele Gospe od milosrđa. Ali priča o ovom mjestu počinje mnogo ranije. Po zapisima pokojnog župnika *Ivana Beneša*, na tom je uzvišenju postojala crkva zemunica još u vrijeme Turaka, nju su opsluživali franjevci iz Sombora. Ubrzo po naseljavanju sela, 1752. godine, vjernici vlastitim snagama podižu crkvu Rođenja Blažene Djevice Marije. Najvjerojatnije nisu htjeli da crkva zemunica padne u zaborav, pa na tom mjestu 1767. godine podižu kapelicu na Duhove (Dove). O njoj ima jako malo zapisa i još manje fotografija. U njoj se održavalo malo proštenje.

HODOČASNIČKO MJESTO

Poslije Prvog svjetskog rata Europa mijenja granice, niču nove države. Naš je puk izgubio mogućnost hodočašća u Jud i na Bajsku vodiču (Mađarska). Zbog toga je pokojni župnik *Bolto Agatić* nakanio od Lemeša napraviti novo hodočasničko mjesto za hrvatski puk u Bačkoj. Uz dozvolu Subotičke biskupije ruši staru malu kapelicu na brijegu pokraj crkve. Tada započinje gradnja nove crkvice-kapele. Početak realizacije

ovoga projekta bio je 1924. godine. Projektant kapele je bio arhitekt *Josef Basler* iz Sombora, inače lemeški zet. Sama građevina je lijepa i interesantna po građevinskim rješenjima. Građena je na tri razine. U podrumu su smještene kripte, koje su prodavane mještanima, od tog novca su financirani početni radovi na kapeli. Prizemlje je mala crkvića u kojoj se služi bogoslužje. Oltarski dio krase kip Majke Božje, s lijeve strane se nalazi XIV. štacija – Isusa polažu u grob. Crkvicu su krasila još dva kipa, sveta Ana i sveta mala Terezija, koji su iz sigurnosnih razloga preneseni u crkvu Rođenja Blažene Djevice Marije. Isto tako, tu se nalazi s desne strane mramorna ploča s popisom poginulih Lemešana u Prvom svjetskom ratu. Nju su financirale obitelji poginulih, jer mnogi nisu pokopani u Lemešu. Na krov vode stuba s objiju strana crkvice. Na krovu se nalazi

XIII. štacija, kompozicija od tri križa, originalni su istunuli, ali su novi postavljeni 1998. godine. Sam krov služi i kao vidikovac, jer je to najviša točka u selu. Po lijepom vremenu može se vidjeti Harkanj (Mađarska), spomenik palim borcima na Batini (Hrvatska), Sombor i katedrala svete Terezije u Subotici. Građevinu krase dva tornja, planirana za zvonike, ali do postavljanja zvona nikad nije došlo.

DOVRŠETAK RADOVA I BLAGOSLOV KAPELE

Uz puno napora kapele je završena 1928. godine. Gradnja se financirala iz spomenutih kripti, donacija vjernika, župnik *Agatić* je uzajmljivao na sve strane, u to vrijeme je prodao i svoje akcije u »Lemeškoj kupki« (Lemeške toplice), mada ne postoje zapisi da je uložio i taj novac. Po završetku radova ostalo je 300 tisuća duga, što je u to vrijeme bilo puno novca. Taj je dug

lemeška crkvena općina otplaćivala idućih desetak godina. (Treba spomenuti kako je lemeška crkvena općina bila »slobodna«, nije ovisila o biskupiji, imala je svoj posjed koji je koristio župnik. Sada trenutno ima deset hektara. Nadamo se da ćemo dobiti i ostalih 65 hektara.)

Kapelu je blagoslovio subotički biskup *Lajčo Budanović*. Hodočasništvo je zaživjelo, pa je najveća posjećenost bila 1932. godine. Ovo je mjesto živjelo hodočasničkim životom sve do kraja Drugog svjetskog rata. Iza toga pada u zaborav. Prestaju bogoslužja u njoj. Često je meta vandala, ne samo crkvića nego i kripte, koje su otvarali u nadi da će naći nakit na pokojnicima.

PONOVNO OŽIVLJAVANJE

Po dolasku *Marka Vukova* za župnika, ponovno se počinju održavati svete mise na Mrtvi dan i na malo proštenje (prva subota po srpnoj Gospi). Uvodi se struja u objekt. Ponovno nastaje zatišje po smrti župnika. Tada dolazi *Antal Egedi* na službu i ponovno sve malo po malo oživljava. U posljednjih pet godina skrb o ovom prostoru župnik poverava *Petru Klinovskom*, njegovoj supruzi *Agiki* i *Željku Zeliću*. Oni započinju posao od početka, jer su komasacijom 1984. godine groblje i kapela postali vlasništvo Republike Srbije. Objekt je trebalo legalizirati, vratiti u crkveni posjed i ubilježiti u katastarske knjige. Istovremeno je vapila za popravkom, jer je prokišnjavala. Zahvaljujući upornim vjernicima, donacijama, polako dobiva stari sjaj. Mada više nema toliko hodočasnika, kada je misa uvijek se okupi lijep broj vjernika. Nadamo se da će se skupiti dovoljno sredstava da se svi radovi završe.

Lucija Tošaki

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

OBJAVLJENI REZULTATI 27. NATJEČAJA IVICA KIČMANOVIĆ

Nagrade za Majdu Stantić i Filipa Skenderovića

Ogranak Matice Hrvatske u Zaprešiću je u suradnji sa »Školskom knjigom«, »Školskim novinama« i »Našom djecom« i ove godine u okviru 29. po redu Dana Ante Kovačića raspisao 27. natječaj Ivica Kičmanović literarnih i novinarskih radova posvećenih djetinjstvu i školovanju za učenike osnovnih škola. Na natječaj je pristiglo 768 radova, od kojih je 633 bilo literarnih a 135 novinskih uradaka iz 118 osnovnih škola iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine te Vojvodine. Podjeljeno je 67 ravnopravnih nagrada i 163 pohvala.

Iz Vojvodine nagrađena su dva učenika OŠ »Ivan Milutinović« iz Male Bosne: Filip Skenderović, učenik VII. razreda (»Djetinjstvo i školovanje«) te Majda Stantić, učenica VIII. razreda (»Kraj osnovne škole«). Njihova mentorica je Biljana Horvat.

Nagrađeni učenici pozvani su da prisustvuju završnom programu susreta Ivica Kičmanović u okviru ovogodišnjih 29. Dana Ante Kovačića koji će biti održani 5. lipnja u Zaprešiću.

OBJAVLJENI REZULTATI X. NATJEČAJA »ZLATNA RIBICA«

Tri nagrade za Hrvate u Vojvodini

Hrvatska matica iseljenika - podružnica Rijeka objavila je rezultate X. natječaja literarnih i novinarskih radova Zlatna ribica. Natječaj je bio namijenjen učenicima hrvatske nastave, te učenici-

ma koji u inozemstvu sudjeluju u drugim oblicima organiziranog učenja hrvatskog kao materinskog jezika.

Od ukupno 15 podijeljenih nagrada, Hrvatima u Vojvodini je ove godine pripalo tri.

U kategoriji literarnih radova u skupini od 6 do 12 godina prvašić Ivan Vuković iz OŠ »Matija Gubec« iz Tavankuta osvojio je drugu nagradu napisavši sastavak na temu »Iz daljine slušam riječi domovine«, dok je na istu temu u dobnoj skupini od 13 do 15 godina učenica VII. razreda Marina Pismestrović (13 godina) iz Srijemske Mitrovice osvojila prvo mjesto.

U kategoriji novinarskih uradaka dobne skupine 13 do 18 godina nagrađen je učenik VII. e razreda OŠ »Ivan Milutinović« iz Male Bosne Filip Skenderović (14 godina), koji je pisao na temu »Običaji kraja mojih predaka«.

Na natječaj se odazvalo 258 učenika (prošle godine 428) s 35 učitelja - mentora iz 7 država i to iz: Crne Gore, Italije, Makedonije, Njemačke, Poljske, Švicarske i Srbije.

Povjerenstvo u sastavu: dr. sc. Karol Visinko, red. prof. na Odsjeku za kroatistiku Filozofskog fakulteta u Rijeci; prof. Marica Zrilić, profesorica hrvatskog jezika u OŠ »Brajdica« iz Rijeke, te prof. Marta Lončarević, viša savjetnica za hrvatski jezik pri Agenciji za odgoj i obrazovanje, imalo je složenu zadaću da iz mnoštva dobrih radova odabere ponajbolje.

Čestitke našim učenicima i njihovim mentorima, a u nekom od idućih brojeva objavit ćemo i nagrađene uratke.

REZULTATI LIKOVNOG NATJEČAJA ISERLOHN – ZAGREB 2013.

Nagrađena dva učenika iz OŠ »Ivan Milutinović« iz Subotice i Male Bosne te profesor Mirko Molnar

Na web portalu Hrvatske matice iseljenika objavljeni su rezultati likovnog natječaja Iserlohn - Zagreb 2013., koji za svu djecu Hrvate osnovnoškolske dobi svake godine raspisuje slobodna umjetnica Ankica Karačić i njen suprug Ante, dipl. eec. iz Iserlohna u Njemačkoj. Ovogodišnja tema bila je »Zaštita okoliša i prirode«, a sudjelovali su učenici iz 15 gradova u Hrvatskoj, te iz Srbije, Mađarske, Njemačke, Australije i Čilea.

Proglašenje najboljih radova održano je u Gradskoj galeriji u Iserlohn u ožujku, a izložba u Hrvatskoj bit će održana u Osnovnoj školi dr. Ivana Merza, najvjerojatnije 15. listopada ove godine.

Ovih dana su objavljeni i rezultati na internetskoj stranici Hrvatske matice iseljenika. Iz naše sredine nagrađena su dva rada učenika iz Osnovne škole »Ivan Milutinović« iz Subotice i Male Bosne u kategoriji dobne skupine od V. do VIII. razreda osnovne škole. To su Antun Vuković, VII.e, i Sandra Temunović, VIII.c. Oboma likovni odgoj predaje profesor Mirko Molnar, koji redovito sudjeluje na brojnim natječajima u zemlji i inozemstvu. Njegov uspješni mentorski rad je i ranije prepoznat, jer ovo nije prvo priznanje koje su osvojili njegovi učenici, te je ovom prigodom za svoj uspješan mentorski rad nagrađen i profesor Molnar.

Iskrene čestitke učenicima i profesoru Mirku Molnaru.

Sutra Misa zahvalnica

Misa zahvalnica za svršetak školske godine bit će sutra, 25. svibnja u subotičkoj katedrali-bazilici svete Terezije Avilske. Početak je u 10,30 sati.

»Kraljice« Ijeljale u Keru

Lijeljale su i ove godine u nedjelju na Dove (Duhove) »kraljice« u Keru. Obučene u lije- pu bunjevačku nošnju obilazile su kerske sokake i obitelji te ih razveseljavale svojom pjesmom.

Osam djevojčica: Hermina Križanović, Nikolina Vidaković, Dunja Šimić, Emina Baka, Dajana Brajković, Ivana Vukov, Magdalena Temunović i Ines Bajić, na koje je pazio i ritam im udarao pastir Zdenko Ivanković, potom su se uputile u crkvu na misu, nakon koje su odljeljale nekoliko kraljičkih pjesama župniku Andriji Anišiću i puku okuplje- nom ispred crkve.

Mi nismo kraljice
Mi nismo kraljice, Ijeljo
Što kraljuju svitom
Što kraljuju svitom, Ijeljo
Već smo mi kraljice
Već smo mi kraljice, Ijeljo
Što se kite cvitom
Što se kite cvitom, Ijeljo...

Tako je ove, kao i svih prethodnih godina, održan običaj »kraljica« u Keru. Mnoge od njih su »zaradile« žuljeve na nogama od krutih bunje- vačkih papuča, ali ih to nije smetalo da radosno Ijeljaju na ulicama svoje župe.

Pogled na ove slike, koje vam dono- simo sa željom da vam bar malo doča- ramo atmosferu ovih Dova u Keru,

ohrabruje nas te čini sigurnijima kako neće nestati ovaj lijepi i stari običaj »kraljica«. Još dugo će se čuti pjesma »kraljica« u našem kraju.

Da nam živi ovaj lijepi običaj Hrvata Bunjevaca pomogli su: Jozefa Skenderović, Ružica Šimić, Tanja Vukov, Ivan Piuković, Zolika Baka i Bernadica Ivanković, koja se skupa s Mirom Baka i obukla u nošnju, te je pratila naše kraljice.

Kraljice se već vrijedno pripremaju za Dužijancu.

ODRŽANO REPUBLIČKO NATJECANJE IZ HRVATSKOG JEZIKA I JEZIČNE KULTURE

**Najbolje Natalija Stantić
i Ana Dulić**

Uprošli petak, 17. svibnja, održano je Republičko natjecanje iz hrvatskog jezika i jezične kul- ture u Osnovnoj školi »Matko Vuković« u Subotici. Osamnaest učenika koji su pobijedili na prethodnoj, okružnoj razini, a pohađaju sedmi ili osmi razred na hrvatskom jeziku, provjerili su svoje znanje iz pozna- vanja svoga materinskog jezika. Ovo je inače treće po redu natjecanje iz hrvatskog jezika i jezične kulture, a sudjelovali su đaci iz svih osnovnih škola u kojima se nastava odvija na hrvatskom jeziku.

Povjerenstvo za pregled radova u sastavu: Biljana Horvat, Sanela Šafer i Marina Balažev konstatirali su kako je među učenicima sedmih razreda najbolja bila Natalija Stantić iz Osnovne škole »Matija Gubec« iz Tavankuta, dok je drugo mjesto pripalo Ivani Dulić, te treće Ines Bajić, obje iz subotičke Osnovne

škole »Matko Vuković«. Od osmih razreda prvona- građena je bila Ana Dulić iz Osnovne škole »Vladimir Nazor« iz Đurđina, dok je učenica Osnovne škole »Ivan Milutinović« Majda Stantić osvojila drugo, a Valentina Moravčić iz Osnovne škole »Matija Gubec« iz Tavankuta treće mjesto.

Prije početka samog natjecanja sve sudionike pozdravila je Anđela Horvat, članica Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća zadužena za obrazova- nje, kao i Sonja Konkolj, zamjenica ravnateljice škole u kojoj se održavalo natjecanja.

**PETAK
24.5.2013.**

06:07 Trenutak spoznaje (R)
06:37 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
10:00 Putovanja željeznicom:
Vlakom kroz Finsku,
dokumentarna serija
10:45 Skica za portret
11:00 Vijesti iz kulture
11:10 U svijetu nekretnina,
dokumentarna serija
11:32 U svijetu nekretnina
12:00 Dnevnik 1
12:40 Prkosna ljubav
13:25 Dr. Oz 3, talk-show
14:05 Skica za portret
14:20 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:33 Drugo mišljenje
15:03 Najava programa
15:05 Znanstvena petica
15:47 Skica za portret
15:57 Kralj vinograda 3, serija
16:45 Hrvatska uživo
17:50 Putem europskih
fondova
18:10 Iza ekrana
18:50 manjinski MOZAIK
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 EUnigma, kviz
20:45 Viktorija: život mlade
kraljice, britanski film
22:37 Kennedyjevi, serija
23:25 Dnevnik 3
23:45 Vijesti iz kulture
00:05 Filmski maraton:
Idlewild, britanski film
01:30 Filmski maraton:
Najbolji tim, britanski
film
03:23 Skica za portret
03:43 Jelovnici izgubljenog
vremena: Gastronomska
šetnja Korčulom
04:03 Znanstvena petica
04:33 Dr. Oz 3, talk-show
05:13 U svijetu nekretnina
05:35 U svijetu nekretnina

05:25 Najava programa
05:30 Putovanja željeznicom:
Vlakom kroz Alpe,
dokumentarna serija
06:15 Prkosna ljubav
07:00 Mala TV
--- TV vrtić: Pasta za zube
--- Fleks: Potraga za kosti,
crtani film
--- Baltazar: Lavlje nevolje,
crtani film

07:30 Tintinove pustolovine
07:55 Teletubbies
08:20 Vatrena kugla 2, serija
08:45 H2O Uz malo vode! 1,
serija za mlade
09:10 Školski sat: Kad kosti
govore
09:58 Dolina sunca, serija
10:40 U bespućima Amerike,
američki film (R)
12:25 Glazba, glazba...
12:55 Zalagaonica,
dokumentarna serija
13:20 Otmica Elizabeth Smart,
američki film (R)
14:45 Degraasi 3, serija
15:10 Školski sat: kad kosti
govore
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Dolina sunca, serija
17:20 Novi klinici s Beverly
Hillsa 4, serija za mlade
18:00 Briljanteen
18:40 Glazba, glazba...
18:55 Mala TV
--- TV vrtić: Pasta za zube
--- Fleks: Potraga za kosti,
crtani film
--- Baltazar: Lavlje nevolje,
crtani film
19:25 Mala pariška kuhinja
Rachel Khoo,
dokumentarna serija
20:00 Remek-djelo ili zlodjelo
2: Van Dyck,
dokumentarna serija
21:05 Downton Abbey 3
22:12 Knjiga ili život
22:42 Opera box
23:20 Nijemi svjedok 15,
serija
00:10 Nijemi svjedok 15
01:00 Retrovizor: Capri 2
01:55 Retrovizor: Mučke 6A
02:45 Noćni glazbeni program

08:10 Monsuno, crtana serija
08:35 Lego Ninjago
09:00 TV izlog
09:15 Kako vrijeme prolazi,
serija R
10:15 TV izlog
10:30 Sila, serija R
11:35 Nikita, serija R
12:25 In magazin R
13:05 Zauvijek susjedi, R
13:35 Ninja ratnici, serija R
14:05 Nikita, serija 7-8/22
15:50 Ninja ratnici, serija
16:20 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Lud, zbunjen, normalan
21:00 LIDL - Minuta do
Europe
21:05 Larin izbor, serija
22:45 Lovci na djeveruše,
igrani film
01:05 Sahara, igrani film

03:05 Ezo TV, tarot show
04:35 Posljednja postaja,
igrani film
06:05 Dnevnik Nove TV R
07:00 Kraj programa

05.25 RTL Danas, (R)
06.10 Ekkluziv Tabloid
06.30 Ben 10: Ultimate Alien
07.00 Moji džepni ljubimci
07.15 Yu-Gi-Oh!
07.40 Virus attack
07.55 TV prodaja
08.10 Cobra 11, akcijska serija
09.10 TV prodaja
09.25 Tog se nitko nije sjetio!,
game show (R)
10.25 Divlja ruža, telenovela
11.20 Obitelj Rey, telenovela
12.15 TV prodaja
12.30 Nebo i zemlja, serija
13.45 Ruža vjetrova, serija (R)
14.50 Cobra 11, akcijska serija
15.55 Cobra 11, akcijska serija
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Galileo, zabavna/
obrazovna emisija
18.05 Ekkluziv Tabloid,
magazin
18.30 RTL Danas
19.10 Tog se nitko nije sjetio!,
game show
20.00 U dobru, zlu i kiču,
dokumentarna serija
21.10 Eksplozivni murjaci
- TV premijera, igrani
film, komedija
23.05 Eurojackpot
23.30 Komikaze, humorni
panel show
00.20 Zemlja tigrova, igrani
film, drama
02.15 RTL Danas, (R)
02.50 Kraj programa

**SUBOTA
25.5.2013.**

06:05 Drugo mišljenje (R)
06:35 Najava programa
06:52 Knjiga ili život
07:22 Iza ekrana
07:57 Hrvatska kronika BiH
08:17 Kinoteka - ciklus
klasičnog vesterna:
Poziv revolverašu,
američki film
09:47 Krila nad močvarom,
dokumentarni film
10:20 Kućni ljubimci
10:50 Vijesti iz kulture
11:05 Normalan život, emisija
12:00 Dnevnik 1
12:35 Veterani mira, emisija
13:20 Duhovni izazovi
13:50 Prizma
14:35 Eko zona
15:05 Reporter: Pod paljbom

- novinari u borbi
16:00 Ne krivite psa,
dokumentarna serija
17:10 Znanstvene vijesti
17:15 Kulturna baština
17:30 Evo zore, ljubice
bijela - emisija pučke i
predajne kulture
18:05 Lijepom našom: Belišće
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 LOTO 7/39
20:15 Novi život, američki
film (R)
21:55 Dnevnik 3
22:15 Vijesti iz kulture
22:34 Sve što ostaje, serija
00:17 Filmski maraton: Dečko
koji obećava, srpsko-
francusko-britanski film
01:52 Filmski maraton: Poziv
revolverašu, američki film
03:22 Ne krivite psa,
dokumentarna serija
04:14 Skica za portret
04:30 Jelovnici izgubljenog
vremena:
04:50 Evo zore, ljubice
bijela - emisija pučke i
predajne kulture
05:25 Pozitivno
05:55 Pola ure kulture
06:25 Lijepom našom: Belišće (R)

04:50 Najava programa
04:55 Spektar, unutrašnja
politički magazin
05:40 Putovanja željeznicom:
Vlakom kroz Finsku,
dokumentarna serija
06:25 Tom i Jerry, crtana serija
06:49 Moj mali planet
06:56 Wot wot's, crtana serija
07:07 Matkova čudovišta
07:20 Merlin 4, serija za djecu
08:05 Novi klinici s Beverly
Hillsa 4, serija za mlade
09:15 Mala TV
09:40 Rupert i nevidljive
lisice, crtani film
09:45 Teletubbies
10:15 First Dog, američki film
za djecu
12:30 Jett Jackson, američki
film
13:55 Obitelj Vinegar Hill,
američko-kanadski film
16:00 Generacija 67,
dokumentarni film
16:50 Remek-djelo ili zlodjelo
2: Van Dyck,
dokumentarna serija
17:50 Obiteljski plan,
američki film
19:15 Glazba, glazba...
19:25 Mala pariška kuhinja
Rachel Khoo,
dokumentarna serija
20:00 Nogomet, Liga prvaka
- emisija
20:35 London: Nogomet, Liga

prvaka: Borussia -
Bayern, prijenos finala
22:30 Nogomet, Liga prvaka
- emisija
23:05 Simfonijski orkestar
HRT-a pod ravnanjem
Christiana Knappa
00:05 Retrovizor: Zločinački
umovi 6, serija
00:46 Retrovizor: Capri 2
01:41 Retrovizor: Mučke 6B:
Izlet (special 1989.),
humoristična serija
03:06 Noćni glazbeni program

07:00 Zauvijek susjedi, serija R
07:35 TV Izlog
07:50 Lego Chima
08:15 Ninja kornjače, R
08:40 Beyblade Metal Master
09:10 Winx Club, R
09:35 Štrumpfovi
10:05 Power Rangers Samurai
10:30 Zauvijek susjedi, serija
11:40 Sahara, igrani film R
13:45 Posljednja postaja, film
15:25 Provjereno, R
16:25 Lud, zbunjen, normalan
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Lud, zbunjen, normalan
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Plava munja, igrani film
21:55 Dan obuke, igrani film
00:15 Karantena, igrani film
02:00 Brisač, igrani film R
03:55 Ezo TV, tarot show
05:25 Dnevnik Nove TV R
06:15 Kraj programa

06.00 RTL Danas, (R)
06.40 Ekkluziv Tabloid, (R)
07.00 Yu-Gi-Oh!, (R)
07.25 Virus attack
07.45 Uvrnuti čupavci
08.15 Aladdin
08.40 Timon i Pumbaa
09.20 Učilica, kviz za djecu
10.10 Galileo, emisija
11.05 TV prodaja
11.20 Djeca Manhattana,
igrani film, obiteljski
13.10 Život ili nešto slično,
igrani film, romantična
komedija
15.15 Krv nije voda, serija
16.10 Krv nije voda, serija
17.05 Smrtonosnih 60
17.45 Smrtonosnih 60
18.30 RTL Danas
19.10 Galileo, emisija
20.00 Razbijač, film, akcijski
21.40 Carstvo vatre, igrani
film, fantastični
23.35 Kralj svih glavonja,
igrani film, komedija
01.50 Astro show
02.50 RTL Danas, (R)
03.25 Kraj programa

**NEDJELJA
26.5.2013.**

07:28 Najava programa
07:45 Duhovni izazovi
08:20 Zlatna kinoteka
10:05 ni DA ni NE:
Financiranje
profesionalnog sporta
10:55 Vijesti iz kulture
11:10 Ubojstvo, napisala je
(9) - serija
12:00 Dnevnik 1
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Split: More
14:00 Nedjeljom u dva
15:05 Mir i dobro
15:40 Divlji u srcu 6, serija
16:30 Vrtlarica (R)
17:15 Jednog lijepog dana,
američki film
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 LOTO 6/45
20:15 Sve u 7!, kviz
21:10 Odmori se, zaslužio si
V - humoristična serija
21:50 Damin gambit, talk
show
22:35 Dnevnik 3
22:55 Vijesti iz kulture
23:10 Putem europskih
fondova
23:30 Strani igrani film
01:15 Pepeljugini družina,
američki film (R)
02:40 Ubojstvo, napisala je
(9) - serija
03:25 Reprizni program
03:45 Skica za portret
04:00 Jelovnici izgubljenog
vremena
04:20 Divlji u srcu 6, serija
05:05 Sve u 7!, kviz

06:30 Najava programa
06:35 Veterani mira, emisija
07:20 Pipi Duga Čarapa, (R)
07:45 Gradić Wakkaville
08:10 "Iz čeških lugova
i gajeva, Tabor i
Blanik" iz ciklusa
"Moja domovina" -
Simfonijskim
orkestrom Praškog
konzervatorija ravna
Jiříja Bělohlávka
09:20 Život ide dalje 2, serija
10:10 Biblija
10:20 Portret Crkve i mjesta
10:30 Tisno: Misa, prijenos
12:00 Fotografija u Hrvatskoj
12:23 Tude srce,
američki film (R)
13:55 Pepeljugini družina,
američki film (R)
16:00 Olimp - emisija o sportu

19:30 Nigel Slater's Dish of
the Day, dokserija
20:00 Ples s vukovima,
američki film
23:50 Ciklus kulturnih filmova:
Okorjeli policajac,
američki film
01:30 Retrovizor: Zločinački
umovi 6, serija
02:11 Retrovizor: Capri 2
03:01 Retrovizor: Mučke
6B: Rodney, vrati se
(special 1990.)
04:16 Noćni glazbeni program

06:15 Zauvijek susjedi, R
06:50 Okusi Hrvatske
07:15 Angie, serija 10/10
07:45 TV Izlog
08:00 Lego Chima, crtana
serija R
08:25 Ninja kornjače
08:50 Beyblade Metal Master
09:20 Winx Club
09:45 Štrumpfovi
10:40 Power Rangers Samurai
11:05 Od zida do zida
11:35 Zauvijek susjedi, serija
12:45 Posljednja postaja, film R
14:35 Plava munja, film R
16:25 In magazin vikend
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 In magazin vikend -
nastavak
17:25 Lud, zbunjen, normalan,
serija R
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Policijska akademija 6:
Grad pod opsadom, film
21:45 Mrak komadi, igrani film
23:50 Dan obuke,
igrani film R
02:05 Karantena,
igrani film R
03:35 Nevjerni, igrani film
05:05 Angie, serija R
05:30 Okusi Hrvatske R
05:55 Dnevnik Nove TV R
06:45 Kraj programa

05:40 RTL Danas, (R)
06:15 Krv nije voda, serija (R)
07:05 Aladdin, (R)
07:30 Timon i Pumbaa, (R)
08:00 Virus attack
08:15 Uvrnuti čupavci
08:45 TV prodaja
09:00 Galileo, zabavna/
obrazovna emisija
09:55 TV prodaja
10:10 Smrtonosnih 60, (R)
10:45 Smrtonosnih 60, (R)
11:25 TV prodaja
11:40 Život ili nešto slično,
igrani film, romantična
komedija (R)
13:40 Broadchurch, serija (R)
14:40 Broadchurch, serija (R)

**HRT 1 29.05. 2013 20:45
Penkala, dokumentarni film
Godina proizvodnje: 2013.**

15:40 Krv nije voda, serija
16:35 U dobru, zlu i kiču,
dokumentarna serija (R)
17:35 RTL Extra Magazin,
showbiz emisija
18:30 RTL Danas
19:10 Galileo, emisija
20:00 Čudovišta protiv
izvanzemaljaca, igrani
film, animirani
21:50 CSI: Miami, serija
22:50 CSI: Miami, serija
23:45 CSI: Miami, serija
00:40 Komikaze, humorni
panel show (R)
01:30 Astro show
02:30 RTL Danas, (R)
03:00 Razbijač, film, akcijski (R)
04:10 Kraj programa

**PONEDJELJAK
27.5.2013.**

06:07 Mir i dobro
06:37 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
08:35 Vijesti
10:00 Putovanja željeznicom:
Vlakom preko
Lötschberga,
dokumentarna serija
10:45 Skica za portret
10:55 Vijesti iz kulture
11:05 U svijetu nekretnina
11:30 U svijetu nekretnina
12:00 Dnevnik 1
12:40 Prkosna ljubav
13:25 Dr. Oz 3, talk-show
14:05 Skica za portret
14:20 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:33 Treća dob, emisija
15:05 Glas domovine
15:55 Serija

16:45 Hrvatska uživo
17:43 Kuharski duet,
dokumentarna serija (R)
18:10 Puna kuća Raftera (4)
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 TV Bingo
20:35 Potrošački kod
21:10 Nulta točka, politički
talk-show
22:15 Dnevnik 3
22:35 Vijesti iz kulture
22:52 Na rubu znanosti
23:45 Ludnica u Clevelandu 3,
humoristična serija
00:05 Naša kuća, američki
film (R)
01:30 Dr. Oz 3, talk-show
02:10 Skica za portret
02:28 Jelovnici izgubljenog
vremena
02:48 Glas domovine
03:18 Split: More (R)
03:48 Prizma, (R)
04:33 Na rubu znanosti
05:23 U svijetu nekretnina
05:45 U svijetu nekretnina

06:12 Najava programa
06:17 Prkosna ljubav
07:02 Mala TV
--:-- TV vrtić: Suze
--:-- Brlog: Divlja svinja
--:-- Čarobna ploča - engleski:
Slovo I
07:32 Tintinove pustolovine
07:55 Teletubbies
08:20 Vatrene kugla 2, serija
08:45 H2O Uz malo vode!
09:10 Školski sat
09:58 Dolina sunca, serija
10:43 Tigrovo srce, američki
film
12:10 Glazba, glazba...
12:35 Zalagaonica
12:55 Zalagaonica
13:20 Naša kuća, američki
film (R)

Dokumentarno-igrani film o veli-
kom izumitelju Slavoljubu Penkali,
iza kojeg je ostalo preko 80 pate-
nata s najrazličitijih područja.
Čitav svijet zadužio je svojim
izumom automatske mehaničke
olovke - penkale, a Hrvate svo-
jim domoljubljem, izumom prvog
domaćeg aviona te ulogom u
industrijskom razvoju zemlje na
početku 20. stoljeća.
Direktor fotografije: Dragan Ruljančić
Scenarij: Milka Barišić
Montaža: Mladen Radaković
Redatelj: Milka Barišić
Urednik Dokumentarnog programa:
Tomislav Mršić

14:45 Degraasi 3, serija
15:10 Školski sat
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Dolina sunca, serija
17:20 Lijepom našom: Bilišće
18:20 Direkt: Odnosi i usputni
nesporazumi,
dok film za mlade
19:10 Mala TV
19:40 Nigel Slater's Dish of
the Day, dok serija
20:10 Turistička klasa
20:45 Napojnica od dva
milijuna dolara,
američki film
22:25 Zakon i red: Odjel za
žrtve 12, serija
23:10 Dva i pol muškarca 9
23:30 Eureka 5, serija
00:15 Retrovizor: Zločinački
umovi 6, serija
00:56 Retrovizor: Capri 2
01:51 Retrovizor: Mučke 7A
02:41 Noćni glazbeni program

07:40 Monsuno, crtana serija
08:05 Lego Ninjago
08:25 TV izlog
08:40 Kako vrijeme prolazi, R
09:40 V izlog
09:55 Nikita, serija R
11:45 In magazin vikend R
12:30 Zauvijek susjedi, R
13:35 Ninja ratnici, serija R
14:05 Nikita, serija 9-10/22
15:50 Ninja ratnici, serija
16:20 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Lud, zbunjen, normalan
20:40 LIDL - Minuta do
Europe
20:45 Sila, serija 94/97
21:50 Larin izbor, serija
22:45 Večernje vijesti
23:05 Mentalist, serija

00:05 Mrak komadi, film
02:10 Nikita, serija R
03:50 Mentalist, serija R
04:40 Ezo TV, tarot show
05:40 Dnevnik Nove TV R
06:30 In magazin vikend R
07:05 Kraj programa

05:15 RTL Danas, (R)
05:55 RTL Extra Magazin, showbiz emisija
06:40 Ben 10: Ultimate Alien
07:05 Moji džepni ljubimci
07:25 Yu-Gi-Oh!
07:50 Virus attack
08:05 TV prodaja
08:20 Cobra 11, serija (R)
09:20 Cobra 11, serija (R)
10:20 TV prodaja
10:35 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
11:35 Divlja ruža, telenovela
12:30 TV prodaja
12:45 Obitelj Rey, telenovela
13:40 Nebo i zemlja, serija
14:50 Cobra 11, akcijska serija
15:55 Cobra 11, akcijska serija
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
18:05 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:10 Tog se nitko nije sjetio!, game show
20:00 Avenida Brasil, serija
21:10 Brzi i žestoki, igrani film, akcijski
23:10 RTL Vijesti
23:30 CSI: Miami, serija (R)
00:25 CSI: Miami, serija (R)
01:20 Astro show
02:20 CSI: Miami, serija (R)
03:05 RTL Danas, (R)
03:40 Kraj programa

UTORAK 28.5.2013.

06:07 Znanstvena petica
06:37 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
10:00 Putovanja željeznicom, dokumentarna serija
10:45 Skica za portret
10:55 Vijesti iz kulture
11:05 U svijetu nekretnina
11:30 U svijetu nekretnina
12:00 Dnevnik 1
12:40 Nasljednica s Vendavala, telenovela
13:30 Dr. Oz 3, talk-show
14:10 Skica za portret
14:20 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik

14:33 Među nama
15:05 Kulturna baština
15:20 Fotografija u Hrvatskoj
15:55 Serija
16:45 Hrvatska uživo
17:43 Kuharski duet, dokumentarna serija (R)
18:10 Puna kuća Raftera (4)
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 Paravan
21:05 Ciklus hrvatskog filma: Putovanje na mjesto nesreće
22:35 Dnevnik 3
22:55 Vijesti iz kulture
23:15 Nestao, američki film
01:15 Čitaonica, američki film (R)
02:40 Dr. Oz 3, talk-show
03:20 Skica za portret
03:30 Jelovnici izgubljenog vremena
03:50 Reprizni program
05:20 U svijetu nekretnina
05:45 U svijetu nekretnina

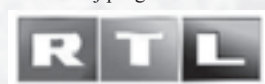

05:27 Najava programa
05:32 Putovanja željeznicom: Vlakom preko Lötschberga, dok serija
06:17 Prkosna ljubav
07:02 Mala TV
--:-- TV vrtić: Tulipan
--:-- Ninin kutak: Električna igra za mirnu ruku
--:-- Amita iz džungle: Nesmotren pomagač, crtani film
--:-- Danica: Danica i dikobraz
07:32 Tintinove pustolovine
07:55 Teletubbies
08:20 Vatrene kugla 2, serija
08:45 H2O Uz malo vode!1, serija za mlade
09:10 Školski sat
09:58 Dolina sunca, serija
10:43 Superbrat, danski film (R)
12:15 Glazba, glazba...
13:20 Čitaonica, američki film (R)
14:45 Degrassi 3, serija za mlade
15:10 Školski sat
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Dolina sunca, serija
17:20 Damin gambit, talk show
18:00 ni DA ni NE: Sapunice na HTV-u
18:50 Glazba, glazba...
19:00 Mala TV
19:30 Nigel Slater's Dish of the Day, dokumentarna serija
20:00 Granica ljubavi, američki film
21:50 Optuženi 2, serija
22:50 Zakon i red: Odjel za žrtve 12, serija

23:35 Dva i pol muškarca 9, humoristična serija
23:55 Eureka 5, serija
00:40 Retrovizor: Odvjetnička elita (1), serija
01:25 Retrovizor: Capri 2
02:20 Retrovizor: Mučke 7A
03:10 Noćni glazbeni program

08:10 Monsuno, crtana serija
08:35 Lego Ninjago
09:00 TV izlog
09:15 Kako vrijeme prolazi, R
10:15 TV izlog
10:30 Sila, serija R
11:35 Larin izbor, serija R
12:25 In magazin R
13:05 Zauvijek susjedi, R
13:35 Ninja ratnici, serija R
14:05 Nikita, serija
15:50 Ninja ratnici, serija
16:20 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Lud, zbunjen, normalan
20:55 LIDL - Minuta do Europe
21:00 Sila, serija 95/97
22:05 Larin izbor, serija
22:55 Večernje vijesti
23:15 Mentalist, serija
00:15 ATL, igrani film
02:10 Nikita, serija R 11/22
03:00 Nikita, serija R 12/22
03:50 Mentalist, serija R
04:40 Ezo TV, tarot show
05:40 Dnevnik Nove TV R
06:30 IN magazin R
07:05 Kraj programa

05:25 RTL Danas, (R)
06:10 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
06:35 Ben 10: Ultimate Alien
07:00 Moji džepni ljubimci
07:15 Yu-Gi-Oh!
07:45 Virus attack
08:00 TV prodaja
08:15 Cobra 11, serija (R)
09:15 TV prodaja
09:30 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
10:25 Divlja ruža, telenovela
11:20 Obitelj Rey, telenovela
12:20 TV prodaja
12:35 Nebo i zemlja, serija
13:45 Avenida Brasil, dramska serija (R)
14:50 Cobra 11, akcijska serija
15:55 Cobra 11, akcijska serija
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Galileo, emisija
18:05 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:10 Tog se nitko nije sjetio!, game show

20:00 Avenida Brasil, serija
21:10 Kraljica škole, igrani film, komedija
22:55 RTL Vijesti
23:15 Brzi i žestoki, igrani film, akcijski (R)
01:10 Astro show
02:10 RTL Danas, (R)
02:50 Kraj programa

SRIJEDA 29.5.2013.

06:10 Među nama
06:40 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
10:00 Putovanja željeznicom, dokumentarna serija
10:45 Skica za portret
10:55 Vijesti iz kulture
11:05 U svijetu nekretnina
11:05 U svijetu nekretnina
12:00 Dnevnik 1
12:37 Nasljednica s Vendavala, telenovela
13:30 Dr. Oz 3, talk-show
14:20 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:33 Ekumena, religijski program
15:03 Najava programa
15:05 Indeks, emisija o školstvu
15:55 Serija
16:45 Hrvatska uživo
17:43 Kuharski duet, dokumentarna serija (R)
18:10 Puna kuća Raftera (4)
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 LOTO 7/39
20:15 Globalno sijelo
20:45 Penkala, dok film
21:40 Horizonti, vanjsko politički magazin
22:35 Dnevnik 3
22:55 Vijesti iz kulture
23:12 Drugi format
23:57 Ludnica u Clevelandu 3, humoristična serija
00:17 Tajanstvena žena, kanadsko-američki film (R)
01:42 Dr. Oz 3, talk-show
02:22 Drugi format
03:02 Reprizni program
05:20 U svijetu nekretnina
05:45 U svijetu nekretnina

05:25 Najava programa
05:30 Putovanja željeznicom, dokumentarna serija
06:15 Nasljednica s Vendavala
07:00 Mala TV
--:-- TV vrtić: Zvrk
--:-- Baltazar: Doktor za

životinje, crtani film
--:-- Rupert: Rupert i roсна vila, crtani film
07:30 Tintinove pustolovine
07:55 Teletubbies
08:20 Vatrene kugla 2, serija za djecu
08:45 H2O Uz malo vode!1, serija za mlade
09:10 Školski sat
10:00 Dolina sunca, serija
10:45 Moj ujak
izvanzemaljac, američki film (R)
12:15 Glazba, glazba...
12:50 Eko zona (R)
13:20 Tajanstvena žena, kanadsko-američki film (R)
14:45 Degrassi 3, serija
15:10 Školski sat
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Dolina sunca, serija
17:25 Ivo Gamulin Gianni & Anna Oxa, snimka koncerta
18:30 Reprizni program
19:00 Mala TV
19:30 Nigel Slater's Dish of the Day, dok serija
20:00 Orlovi pravde, američki film
21:55 Top Gear 16, dokumentarna serija
22:45 Zakon i red: Odjel za žrtve 12, serija
23:30 Dva i pol muškarca 9
23:50 Eureka 5, serija (8/14)
00:35 Retrovizor: Odvjetnička elita (1), serija
01:20 Retrovizor: Capri 2
02:10 Retrovizor: Mučke 7A
03:00 Noćni glazbeni program

08:10 Monsuno, crtana serija
08:35 Lego Ninjago
09:00 TV izlog
09:15 Kako vrijeme prolazi, R
10:30 Sila, serija R
11:35 Larin izbor, serija R
12:25 In magazin R
13:05 Zauvijek susjedi, R
13:35 Ninja ratnici, serija R
14:05 Nikita, serija
15:50 Ninja ratnici, serija
16:20 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Lud, zbunjen, normalan
20:45 Sila, serija 96/97
21:50 Večernje vijesti
22:10 Larin izbor, serija
23:55 Djevojke na zadatku, serija
00:55 Staklena kuća 2, film
02:40 Nikita, serija R 13/22
03:30 Nikita, serija R 14/22
04:15 Ezo TV, tarot show
05:15 Djevojke na zadatku, R

06:05 Dnevnik Nove TV R
06:55 IN magazin R
07:30 Kraj programa

05.25 RTL Danas, (R)
06.10 Ekkluziv Tabloid, (R)
06.35 Ben 10: Ultimate Alien
07.00 Moji džepni ljubimci
07.15 Yu-Gi-Oh!
07.45 Virus attack
08.15 Cobra 11, serija (R)
09.15 TV prodaja
09.30 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
10.25 Divlja ruža, telenovela
11.20 Obitelj Rey, telenovela
12.35 Nebo i zemlja, serija
13.45 Avenida Brasil, serija (R)
14.50 Cobra 11, akcijska serija
15.55 Cobra 11, akcijska serija
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Galileo, emisija
18.05 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.10 Tog se nitko nije sjetio!, game show
20.00 Avenida Brasil, serija
21.10 Mentalist - nove epizode
22.10 Mentalist - nove epizode
23.05 RTL Vijesti
23.30 Hawaii Five-0, serija
00.20 Hawaii Five-0, serija
01.15 Astro show, show
02.15 RTL Danas, (R)
02.55 Kraj programa

**ČETVRTAK
30.5.2013.**

06:10 Ekumena
06:40 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
10:00 Putovanja željeznicom
10:45 Skica za portret
10:55 Vijesti iz kulture
11:05 U svijetu nekretnina
11:30 U svijetu nekretnina
12:00 Dnevnik 1
12:37 Nasljednica s Vendavala, telenovela
13:30 Dr. Oz 3, talk-show
14:20 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:33 Trenutak spoznaje
15:03 Najava programa
15:05 Pozitivno
15:55 Serija
16:45 Hrvatska uživo
17:43 Kuharski duet, dokumentarna serija (R)
18:10 Puna kuća Raftera (4)
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 Moć boja, dokumentarna serija (R)
20:45 Spektar, unutrašnje politički magazin
21:35 Paralele, vanjsko politička emisija
22:10 Pola ure kulture
22:45 Dnevnik 3
23:05 Vijesti iz kulture
23:25 Direktori na cesti, američki film
01:05 Da nitko neće, ja idem za njim - američki film (R)
02:40 Dr. Oz 3, talk-show
03:20 Skica za portret
03:30 Jelovnici izgubljenog

vremena
03:50 Reprizni program
05:20 U svijetu nekretnina
05:45 U svijetu nekretnina

05:25 Najava programa
05:30 Putovanja željeznicom
06:15 Nasljednica s Vendavala
07:00 Mala TV
--:-- TV vrtić: Mijino gnijezdo
--:-- Fleks: Strašilo koje ne straši, crtani film
--:-- Wot wot's: Bježi bježi netko reži, crtani film
07:30 Tintinove pustolovine
07:55 Teletubbies
08:20 Vatrena kugla 2, serija
08:45 H2O Uz malo vode!1, serija za mlade
09:10 Školski sat
10:00 Tkon: Svetkovina Tijelova - prijenos mise i procesije
12:10 Vukovar: Bonofest, festival duhovne glazbe
13:40 Da nitko neće, ja idem za njim - američki film (R)
15:15 Školski sat
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Dolina sunca, serija
17:20 Penkala, dokumentarni film
18:10 Globalno sijelo
18:35 Turistička klasa
19:05 Mala TV
19:35 Nigel Slater's Dish of the Day, dok serija
20:05 Pisma Juliji, američki film
21:50 Simpsoni 21, crtana serija
22:11 Simpsoni 21, crtana serija

22:35 Zakon i red: Odjel za žrtve 12, serija
23:20 Dva i pol muškarca 9, humoristična serija
23:45 Eureka 5, serija
00:30 Retrovizor: Odvjetnička elita (1), serija
01:15 Retrovizor: Capri 3
02:00 Retrovizor: Mučke 7A
02:50 Noćni glazbeni program

08:10 Monsuno, crtana serija
08:35 Lego Ninjago
09:00 TV izlog
09:15 Kako vrijeme prolazi, R
10:15 TV izlog
10:30 Sila, serija R
11:35 Larin izbor, serija R
12:25 In magazin R
13:05 Zauvijek susjedi, R
13:35 Ninja ratnici, serija R
14:05 Nikita, serija
15:50 Ninja ratnici, serija
16:20 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Lud, zbunjen, normalan
20:55 LIDL - Minuta do Europe
21:00 Sila, serija 97/97
22:05 Provjereno, informativni magazin
23:15 Večernje Vijesti
23:35 Djevojke na zadatku, serija
00:40 Standardni postupak, igrani film
03:10 Nikita, serija R
04:45 Ezo TV, tarot show

05:45 Djevojke na zadatku, serija R
06:40 Dnevnik Nove TV R
07:30 IN magazin R
08:05 Kraj programa

05.25 RTL Danas, (R)
06.10 Ekkluziv Tabloid, (R)
06.35 Ben 10: Ultimate Alien
07.00 Moji džepni ljubimci
07.15 Yu-Gi-Oh!
07.45 Virus attack
08.00 TV prodaja
08.15 Cobra 11, serija (R)
09.30 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
10.25 Divlja ruža, telenovela
11.20 Obitelj Rey, telenovela
12.35 Nebo i zemlja, serija
13.45 Avenida Brasil, serija (R)
14.50 Cobra 11, akcijska serija (pilot prvi dio)
15.55 Cobra 11, akcijska serija (pilot drugi dio)
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Galileo, emisija
18.05 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.10 Tog se nitko nije sjetio!, game show
20.00 Avenida Brasil, serija
21.10 Broadchurch, serija
22.15 Broadchurch, serija
23.15 RTL Vijesti
23.30 CSI: NY, serija
00.30 CSI: NY, serija
01.25 Hawaii Five-0, serija (R)
02.25 Astro show, emisija uživo
03.25 Hawaii Five-0, (R)
04.10 RTL Danas, (R)
04.50 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 14,40 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Popularne melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktualije' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18,15 'Vojvodanski tjedan'
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
• 20,00 Divni novi svijet
• 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
• 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
• 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

NOGOMET

Nogometno druženje u Tavankutu

TAVANKUT – Prošloga vikenda, po deseti puta, upriličeno je već tradicionalno prijateljsko nogometno druženje Riječana i Tavankučana, na kojemu je ovoga puta sudjelovala i momčad NK Zrinjski 1932. Ovoga puta najbolji su bili gosti iz Rijeke, drugi su bili nogometaši Zrinjskog 1932, a treće mjesto je pripalo momčadi domaćina koja je ugostila sve sudionike prigodnog natjecanja.

**Minimalan poraz
prepolovljenih Sonćana**

LIPAR – Za utakmicu 22. kola Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula Sonćani su jedva okupili jedanaestoricu igrača. Utakmica u Liparu bila je vrlo korektna, a igralo se i lijepo za oko, obostrano napadački. Domaćini su u 38. minuti iskoristili kardinalnu grešku obrane plavih i neodlučnost vratara Smiljanica za prednostod 1 – 0, s kojom se otišlo na odmor. U drugom dijelu igre Sonćani pojačavaju napade, pa je poravnanje visilo u zraku. U 70. minuti vratar domaćina je nemoćno ispratio šut Andrašića, kojega je zaustavila greda, a tri minute kasnije precizan udarac Luke Mihaljeva Sonćanima donosi poravnanje. Već minutu kasnije, jedan naoko bezopasan napad domaćina završava slobodnjakom s lijeve strane. Na visoko nabačenu loptu, neometan od Sonćana, kod druge vratnice je skočio branič domaćih i postavio konačan rezultat od 2 – 1. Monoštorci su na svojem stadionu priredili pravu senzaciju. Lidera prvenstva, ekipu ŽAK-a iz Sombora porazili su minimalnim rezultatom i tako zakuhali situaciju na vrhu ljestvice.

I. D.

Poraz Zrinjskog 1932

SUBOTICA – Plavo - bijeli nogometaši doživjeli su protiv momčadi Dušan Silni uvjerljiv poraz (2-6) u susretu 22. kola Gradske nogometne lige. U sljedećem kolu, u nedjelju 26. svibnja gostuju kod Solida, a susret počinje u 17.30 sati.

Pobjeda Bačke 1901

SUBOTICA – Visokom pobjedom protiv Borca iz Starčeva (5-0) u 27. kolu Vojvodanske lige Istok, nogometaši Bačke 1901 osigurali su drugo mjesto i priliku da su baražu bore za ulazak u Srpsku ligu. Sljedeći ligaški susret crveno – bijeli igrat će u subotu 25. svibnja na gostujućem terenu u Vršcu.

ŠAH

HAŠK Zrinjski – Umirovljenici 0,5 -7,5

SUBOTICA – Derbi susret subotičkih šahista u Sjevernobačkoj ligi, HAŠK Zrinjskog i Umirovljenika, završio je uvjerljivom

pobjedom gostujuće ekipe s 7,5 -0,5. Jedini remi izborio je ponovno Zlatko Ifković, koji je u dva odigrana kola jedini neporaženi šahist Zrinjskog.

TENIS

**Prijateljski susret TS Vojvodine
i TS Slavonije i Baranje**

SUBOTICA – Prošle subote odigran je tradicionalni prijateljski tenis susret veteranskih selekcija Teniskog saveza

Vojvodine i Slavonije i Baranje, kojemu je ovoga puta domaćin bila Subotica. Poslije nekoliko poraza, Vojvodani su ovoga puta bili bolji i slavili minimalnim rezultatom 5-4.

RUKOMET

U Sontu s bodovima

TEMERIN – Mlade rukometašice ŽRK Sonta nastavljaju s nakratko prekinutim nizom pobjeda u utakmicama proljetnoga dijela Treće lige Srbije – Srijem Južna Bačka. U prethodnom, 17. kolu, sa teškog gostovanja u Temerinu vratile su se s bodovima, osvojenim velikom požrtvovnošću i mudrom igrom. Za konačni rezultat, ŽRK Temerin 2 – ŽRK Sonta 19 – 20, objektivna publika je Sonćanke ispratila zaslužnim pljeskom. ŽRK Sonta trenutačno zauzima 4. mjesto na tablici, a u posljednjem, 18. kolu, ugostit će izravnog takmaca za ovu poziciju, ekipu Hajduka iz Beške.

I. A.

STOLNI TENIS

Zapaženi nastup Čokića

ZAGREB – Mlada nada STK Spartak Aleksandar Čokić sudjelovao je proteklog vikenda na Otvorenom međunarodnom prvenstvu Zagreba za juniore i kadete Zagiping-u. Na turniru se natjecalo preko 900 igrača iz čak 21 države. U pojedinačnoj konkurenciji od 194 igrača u kategoriji do 10 godina plasirao se od 17.- 32. mjesta, dok je u momčadskoj konkurenciji igrajući za Unireu (Uzdin) zauzeo 3. mjesto u konkurenciji 40 ekipa. Čokića je na turniru pratio trener Mirko Gavrilović.

Nova nada hrvatskog tenisa

**Pobjedom u prvom kolu skrenula je
pozornost na svoj talent**

Hrvatski tenis na ETA turniru Memorijal Jovana Kukarasa, koji se igra ovoga tjedna na terenima Spartaka u Subotici, ovoga puta jedino predstavlja mlada tenisačica iz Ploča Lana Šipek. Uvjerljivom pobjedom u prvom kolu protiv vršnjakinje Petrović iz Beograda pokazala je raskošan talent i veliki potencijal svoje teniske budućnosti.

»Rođena sam 2000. godine i tenis igram od svoje sedme godine, kada sam na prijedlog jednog obiteljskog prijatelja otišla na prvi trening. Sve mi se odmah svidjelo i kako se do tada nisam bavila niti jednim sportom, odlučila sam nastaviti. Moj prvi trener je bio Enver Zekaj, a danas radim pod stručnim nadzorom Ivice Kneževića iz Čapljine«, ispričala je na početku svog prvog novinskog istupa Lana Šipek.

DRUGA INTERNACIONALNA SEZONA

Tenisači i tenisačice u juniorskom uzrastu (do 14 godina starosti), pokraj nastupa na domaćim turnirima u organizaciji nacionalnih saveza, imaju prilike oprobati se na i na međunarodnoj sceni, igrajući na ETA turnirima (European Tennis Association) kakav se, već više od deset godina, organizira u Subotici. Kako sama kaže, Lani je ovo druga internacionalna sezona.

»S nastupima na ETA turnirima počela sam prošle godine, a moj dosadašnji najbolji rezultat je četvrtfinale u Otočcu (Slovenija). Ove godine sam već igrala u Ulcinju (Crna Gora), sada sam u Subotici, a potom slijede turniri u Tuzli, Mostaru (BiH) i Otočcu (Slovenija).«

TENIS

Iako je još praktično na početku ozbiljnijeg bavljenja tenisom, mlada igračica iz Ploča svjesna je svojih kvaliteta, ali i nedostataka koje marljivim svakodnevnim treninzima nastoji eliminirati iz svoje igre.

»Moje najjače oružje u igri je forhand i ovaj udarac mi donosi najviše poena, a nastojim popraviti jačinu udarca i servis, bez kojeg niti nema kvalitetnijih rezultata.«

Na moje zapažanje kako je koncentrirana i smirena tijekom igre, što je vaš izvještač zamijetio tijekom njezinog susreta u prvom kolu, Lana se samo nasmijala:

»Jest da izgledam smireno, ali se iznutra grizem i strašno nerviram. Težim savršenstvu i često nisam zadovoljna svojom igrom, i kada pobjeđujem. Ima još mnogo toga što moram naučiti. Moj teniski uzor je Švicarac Roger Federer«, istakla je Lana za primjer, po mnogima najboljeg tenisača svih vremena.

SUBOTICA

Na uobičajeno pitanje kako joj se sviđa grad u kojem po prvi puta nastupa, mlada Pločanka nam kaže:

»Jako mi se sviđa Subotica, ima puno lijepe prirode i zelenila, a klub u Dudovoj šumi je zbilja lijep za igru. Drago mi je što sam na svom debiju u ovom gradu zabilježila pobjedu. Smještaj smo našli na obližnjem Paliću, pa veliki dio slobodnog vremena provodim s mojim roditeljima i prijateljicom Ivom, u obilasku jezera i prirode oko njega.«

BUDUĆNOST S REKETOM

»Voljela bih jednoga dana biti profesionalna igračica i nastupati na velikim turnirima, ali do toga ima još mnogo treniranja i igranja svih mogućih jakosnih turnira. Imam tek trinaest godina, jako volim trenirati i igrati tenis i moji najbolji rezultati tek stižu«, nasmijala se Lana Šipek na koncu ovog

kratkog razgovora, kojim smo javnosti predstavili novu nadu hrvatskog tenisa.

I. MEMORIJAL JOVANA KUKARASA

Talentirani igrači i igračice iz petnaest zemalja natječu se na terenima Teniskog kluba Spartak u Dudovoj šumi za nove europske bodove, pokušavajući se probiti u vrh juniorskog tenisa Starog kontinenta. Od ponedjeljka, 20. svibnja, pa sve do nedjelje, 26. svibnja, kada je na programu veliko finale u obje konkurencije, tenisači i tenisačice iz okolnih susjednih zemalja (Hrvatska, BiH, Mađarska, Rumunjska, Austrija), ali i znatno daljih odredišta (Japan, Velika Britanija, Rusija, Njemačka), prikazuju svoj talent i igrački razvoj u natjecateljskom uzrastu do 14 godina starosti. Ove godine se, u znak sjećanja na istaknutog teniskog radnika i dugogodišnjeg predsjednika TK Spartaka Jovana Kukarasa, ovaj ETA turnir se prvi puta igra kao memorijal pod njegovim imenom.

POGLED S TRIBINA

Sličnost

Hrvatska nogometna reprezentacija je četvrta na ljestvici FIFA-e, koja rangira najbolje nacionalne selekcije. Ali u majici vatrenih igraju gotovo isključivo nogometaši koji već dugi niz godina ne igraju u nacionalnom šampionatu. Izuzev povremenih nastupa pojedinih igrača Dinama i Hajduka.

Nažalost, hrvatski klupski nogomet ne kotira toliko visoko i da Dinamo povremeno (dvije godine unatrag nakon dugih godina posta) ne izbori mjesto u Ligi prvaka, za klubove zemlje koja je TOP 5 svjetskog nogometa gotovo nitko ne bi ni čuo. Prije nekoliko godina Hajduk je uspio izboriti nastup u Ligi Europe i to bi bilo sve. Ostale euro sezone uvijek su se, kao po pravilu, završavale već u ljetnom razdoblju razigravanja i neuspješnog okončanja kvalifikacija za mjesto u elitnom društvu. Pokraj Bilih, ništa bolje nisu uspjele napraviti ni ostale momčadi (Split, Slaven) iz gornjeg doma 1. HNL. Tko zna, možda će Lokomotiva u svojoj debitantskom euro nastupu napraviti nešto...

No, ipak po jednoj stvari najbolja hrvatska nogometna liga ipak je slična najvećim europskim ligama. Njen višestruki uzastopni prvak Dinamo naslov je osvojio uvjerljivom bodovnom razlikom, baš kao što je to u Njemačkoj učinio Bayern, u Španjolskoj Barcelona, u Engleskoj Manchester United ili u Italiji Juventus.

Eh, kada bi se modri iz Maksimira po kvaliteti svojih rezultata našli u istom razredu s navedenim velikanima europskog i svjetskog nogometa. A, daleke 1967. godine Dinamo je osvojio naslov pobjednika Kupa velesajamskih gradova - pandana nekadašnjeg Kupa kupova i po jačini završnog dijela natjecanja u današnjoj Ligi Europe.

Bliži se nova euro sezona, već u srpnju Dinamo kreće u novi boj za mjesto u Ligi prvaka, a ostatak gornjeg doma, zasad je samo Lokomotiva posve sigurna, vjerojatno Hajduk i još jedna momčad (Rijeka ili Split) tražit će svoju šansu u kvalifikacijama za Ligu Europe.

Držimo im palčeve. I neka se ugledaju na vatrene!

D. P.

NOGOMET

Pobjeda Cibalie

Grčevita borba za ostanak u 1. HNL vodi se između Cibalie i Intera, a Vinkovčani su pobjedom u izravnom duelu (1-0) napravili veliki korak prema vodama spasa. U susretu bez rezultatskog značaja Dinamo je u derbiju vrha tablice svladao Lokomotivu (2-1).

Ostali rezultati 32. kola: Hajduk – Osijek 1:0, Split – Istra 1961 0:1, Slaven – Zagreb 0:3, Rijeka – Zadar 2:3

Tablica: Dinamo 74, Lokomotiva 56, Hajduk 52, Split 51,

Rijeka 50, Istra 43, Slaven 39, Osijek 36, Zadar 35, Inter, Cibalia 32, Zagreb 27.

KOŠARKA

Polufinalni dueli

Pobjedama u prvim susretima polufinalnog doigravanja za naslov prvaka Hrvatske u košarci, protiv Jolly JBS (99-74) i Cedevite (79-74), Cibona i Zadar su povelili s 1-0. Slijede uzvratni susreti na parketima poraženih momčadi, a plasman u veliko finale izborit će ekipe koje prve stignu do dvije pobjede.

TENIS

Čilić 12, Dodig 50.

U susret predstojećem drugom Grand Slam turniru sezone, pariškom Roland Garrosu, najbolji hrvatski tenisač Marin Čilić nalazi se na 12. mjestu, dok drugi hrvatski reket Ivan Dodig zauzima 50. mjesto.

HOO

Josip Čop i dalje tajnik

Sljedeće četiri godine će dužnost tajnika i prvog operativca Hrvatskog olimpijskog odbora obnašati Josip Čop, koji je izabran većinom glasova članova vijeća HOO-a. Na ovoj dužnosti Čop se nalazi još od 2005. godine, a jedini konkurent na ovim izborima bio mu je nekadašnji zlatni vaterpolist Tomislav Paškvalin.

NAMA JE DOVOLJNO

DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,

- Telefon (danonoćno):

(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.rs

e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Ozbiljna, poštena, vrijedna žena srednjih godina brinula bi o starijoj osobi – radila bi u domaćinstvu – spremala, kuhala. Tel.: 064 4208423.

Prodajem Zastavu 10, 2008/5 godište. Registriran do 5/2013 godine. Ugrađen je plin. Od dodatne opreme ima alarm, centralnu bravu, radio, klimu, maglenke, tempomat. Uredno servisiran. Zadnji servis urađen 5.10.2012. godine. Cijena po dogovoru. Tel.: 064-1208170 i 024-525-373.

Prodajem sate: engleskog jezika, AutoCAD-a, ArchiCAD-a, 3Ds Max Desing-a. Tel.: 064/640-63-99.

Prodajem Nitendo Wii za 100 eura + 2 igrice. Tel.: 064/640-63-99.

Prodajem dva kauča i dvije fotelje, može i pojedinačno, usisavač Vox 1400W, žensku bundu od nerca boj 44. Tel.: 024/557-531 i 061/231-19-14.

U najljepšem dijelu Kertvaroša prodajem dio obiteljske kuće, poseban ulaz, cca 64m². Potrebna adaptacija. Cijena 14.000 eura. Postoji struja, voda, kanalizacija, mogućnost priključka na plin. Tel.: 024-572-875, 063/8838747.

Prodajem umjetničku sliku »Sofa« – ulje na platnu akademskog slikara Tilića. Cijena 1.500 eura. Tel.: 065 429 4097.

Povoljno izdajem veliko dvorište pogodno za parkiranje kamiona, većih vozila pa čak i za auto-plac, kod autobusnog kolodvora u Subotici, čuvano 0-24 h. Tel.: 064/9640745.

Prodajem stambeno poslovni prostor u strogom centru Subotice – Petra Drapšina 2, u površini od cca 48 m². Tel.: 063/75-44-440.

Prodajem Kirbi nov, neraspakovan, sentria mikron magic, hepa filtration with mikroalergen tehnologij. Cijena 950 eura. Tel.: 0652190496.

Prodaju se tvornički univerzalni skoro nov cirkular, nov el. šporet s ravnom pločom HANSA, ZOB, spavaća starinska bunjevačka soba i oprema, nošnje, trpezarijski stol, stolice, tepih i sl. i moderna venčanica. Tel.: 060053570 ili 024-532570.

Prodajem bilijar stol – karambol iz 1875. godine, antikvit, veoma očuvan s 3 x 3 kugle od original slonovače. Rezervna čoja iz Amerike. Od 1983. godine uopće nekoristišten, za 3500 eura. Tel.: 024-572-875 ili 063-8838747.

Izdaje se dvosobni namješten stan na Proizivci. Tel.: 069 - 2887213.

Prodajem priručnike za pripremu državne mature u RH i to: matematika, hrvatski, engleski, te biologija, fizika, kemija. Zvati 063 - 8820654.

Izdajem jednosobni namješten stan, blizu Ekonomskog fakulteta, telefon, CATV, interfon, TA peč, priključak na ADSL. Tel.: 064 - 3285657.

Prodajem veću termoizolovanu kompletno završenu tehnički primljenu katnicu (13 x 11) sa suteronom, CG i svim infrastrukturnim priključcima (voda, kanalizacija, telefon, internet, gas) u centru Sombora. Tel.: 025-449-220; 064-280-84-32.

Prodajem traktor Torpedo tip TD 4506 izdanje 1979 god. Registriran, izvršena generalna popravka i u odličnom je stanju. Tel.: 061-1621820.

Prodajem sajle raznih dužina i debljina u Novom Sadu. Tel.: 063 8291-264.

Subotica - Centar, izdaje se poslovni prostor 96 m² – 4 prostorije pogodan za urede, predstavništva, agencije. Tel.: 024 529-745; 063 518-218.

Izradujem hrastove čamce, 3 do 6 metara dužine i jasenova vesla. Prijevoz po dogovoru. Petar Okrugić, Morović Tel.: 064-3467056 www.okrugic-camci.co.rs

Prodajem Singer šivaći stroj star preko 100 godina. Malo korišten, sačuvan s original papirima, za 100 eura. Tel.: 572-875; 0638838747; 0690094246;

Primila bih na dvorbu, spremanje ili druge kućne poslove. Tel.: 065/531-99-28.

Iznajmljivanje čokoladne fontane za rođendane, vjenčanja i razne druge prigode. Tel.: 069/524-7860.

Izradujem ručno šivene tradicionalne ženske bunjevačke, šokačke i mađarske papuče. Tel.: 064/054-3720.

Crikvenica – izdajem apartmane blizu mora. Tel.: +385 51 241-053.

Prodajem Renault CLIO 1,2 crvene boje, 3 vrata, decembar 2011, prešao 4500 km. Tel.: 063/516-300.

Prodaje se ulični dio kuće u Kertvarošu, u ulici Kizur Ištavana, površine 120 m² sa svom infrastrukturom. Objekt je legaliziran. Cijena 38.000,00 eura. Tel.: 063 8838747; 069 0094246.

Prodajem kozje mlijeko i sireve u Subotici. Tel.: 064 2380088.

Prodajem vijetnamske svinje i švicarske patuljaste koze. Tel.: 064 2380088.

Nudim uslužno kuhanje domaćeg sapuna, sirovina osigurana. 50 posto gotovog sapuna nudim osobi koja poznaje tehnologiju. Tel.: 069 2887213.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važiti će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga »CroArt« prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

Pretplatite se!

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara
☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 40 EURA
☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
 Ulica i broj: _____
 Mjesto i zemlja: _____
 Telefon i e-mail: _____

Uz popust od 20%

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- * **Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje**
 * **Inozemstvo: 10 eura godišnje**

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VUBURS 22
 VOJVODANSKA BANKA
 AD MS FIL SUBOTICA
 IBAN: RS35355000000200292421
 NIU Hrvatska riječ,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
 NIU »Hrvatska riječ«,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II,
 24000 Subotica
 Uplatu izvršiti na broj žiro računa
 355-1023208-69

ČESTITAMO: 33. GODIŠNJICA VJENČANJA

Bračni recept Lulićevih

Naša rubrika dobiva novu dimenziju. Pozornost posvećujemo i bračnim parovima koji svjedoče tradicionalne vrijednosti. *Antun i Vesna Lulić* nedavno su imali prigodu po 33. put primiti čestitke za sklapanje braka. Sve je započelo 30. travnja 1978. godine kada su se im se pogledi sreli. Vesna se zorno sjeća te prigode:

»Kada sam ga vidjela, kroz glavu mi je proletjelo: to će biti moj suprug! Vidjela sam ga u kavani Zagreb, gdje

dogodilo dan prije Titove smrti. Bili smo upozoreni da ako se proglasi smrt tijekom naše svadbe, glazba mora stati. Svadba se održavala u paličkoj Fontani i lijepo je prošla. Taj dan obilježavamo svake godine, u krugu obitelji. Tako je bilo i nedavno.«

Kako Lulićevi otkrivaju, imaju svoj mali ritual, a to je zajedničko pijenje kave u pola deset navečer, u pidžama:

»Kada su djeca bila mala nismo se mogli ispričati tijekom dana, te nam je

smo se i upoznali. Bio je s društvom.«

Antun kaže kako im je prvi izlazak bio kada je Vesna s prijateljicom izašla s njegovim prijateljem, te su njih četvero išli na zabavu. Prvi izlazak im je bio u Largo. Hodali su dvije godine, da bi se uzeli 3. svibnja 1980. godine.

»Vjenčanje mi je bio najromantičniji događaj života. Što reći o ljubavi? Održali smo je 33 godine, dobili smo dva sina«, ističe Vesna. Antun dodaje:

»I dva unuka. Postoji i jedna zanimljivost vezana za naše vjenčanje. To se

ušlo u naviku sumirati dan uz posljednju kavu oko 10 navečer. Taj nam se običaj održao i sada kada su se sinovi osamostalili. Što se recepta uspješnog braka tiče, to je međusobno poštovanje i ljubav. To je ono što nas drži 33 godine«, dodaje Antun. Posebna zanimljivost ovog para jest da rade u istoj tvrtki, a to je Gradska uprava Subotice. Kažu kako im to olakšava život zbog prijevoza na posao. Stoga su umjesto fotografije s vjenčanja ili proslave godišnjice prilažili fotku s posla.

Nikola Perušić

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Bogarov stra

Faljen Isus čeljadi moja, jevo ja baš došo iz frljaze sa selvinog rova, natirala me ova moja da joj idem brat zove za niki sok, a tamo na rovu ima zove makar koliko, jeste da je malo možda ispolivana erbicidom, al pak mi smo već utrveni na te otrove pa nam već ni ne škode puno. Ta ja koliko puta protrčem biciglom kroz atar kad polivadu one velike njiwe, da kad dođem na salaš i kerovi bižidu od mene, kad bi i imo za čeg otić digod u kaku ajer banju došlo bi mi rđavo od friškog ajera pa bi me morali metit pored auspuha da dođem sebi, toliko sam se naviko. Šta da vam divanim, niki dan su nam ostavili one velike doboze za đubre u selu, mi lipo pokupili i oni nisu odneli pa nam i to zdravo lipo mriši, a sad će sveci, izgled mi kugod da kogod prkosi ovim našim svitu, za proštenje će nam bit puno selo džakova, al šta ćemo, što kazo moj drug posli oni izbora, iskali ste - nate. Neg da se ja ostavim politike, lipo sam sam sebi kazo još prijašnji godina da politika neće na moj salaš zakoracit, a opet mi ne da vrag mira pa se žderem s makar čime misto da gledim svoj poso, ja blejim u televiziju ko tele u šarena vrata i nerviram ovo lipo tilo, e pa više bome neću, otiću za nikoji dan ode u kancelariju i kast da me obrišedu sa sviju spiskova, nemoraje me više ni načeg zvat, i šta će, ja tijo opraviti malo slavlja ko kadgod si se lipo prijavijo i zakupijo salu, a sad »moramo pitat grad«, čovik bi štogod organizovo, na primer sastanak golupčara,

Piše: Branko Ivković

a ono kad prijupitaš »moramo pitat grad«, ta baš sam bisan, na kraju ćemo mi iz šora morat pitat i za koji ćemo badanj, ako njim je to ta regionalizacija, fala vam lipo čeljadi ja sam se već regijon-

alizovo redovno, već vi lipo kad štogod opravite opravite redovno, a ne po starim jal još gore. Lipo su nas naše baće učile da svako triba da gazduje na svojim salašu, a mi nikako da to već jedared svatimo, već ko Nimac tralala i samo se svađamo i globimo, nedamo jedan drugim pokrke kugod da će svit propast zbog nas i to malo našeg kontanja, bolje da divanimo o ovoj nevolji odozgor, vidite vi kako nas i opet oplajvasijo led, tako je ode kod nas grmilo i sivalo da mi je bogar siroma skoro osidijo za jednu noć, nećedu valjda čeljad pomislit da rđavo postupam s njim, to je od ovog nevrimena, digdi je već dvaput pado bome, a baš su pucali s onim raketlama da sam mislijo očel mi kogod godit salaš, jel još većma nevolja u kamaru samo bi još to falilo da se usrićim, al fala bogu nije izgled da nisam još taki grišan, a i di bi bijo, u našem Ivković šoru je svit bijo uvijek čestito odranje. Neg čeljadi u nedilju je kod nas proštenje pa ste svi pozvani nemojte se nečkat, ta već je i vrime da se malo iz varoši opušite i vidite kako je ode lipo, sad bi vas pozdravijo i vidimo se u našem šoru na proštenju, to vam je na početku Ivković šora nuz sam beton u crkvi Presvetog trojstva, najlipčoj crkvi na svitu, barem meni. Vaš Branko Ivković.

24. svibnja 2013.

Ako išta bać-Ive dojde glave, to će bit ta vrazja škatulja što je zovu televizija. Juče mu ope, mada je reko da je neće zapalit nikada više, vrag ni do mira, pa je pritiso puce, veli da vidi šta j to novo. Njegova taman izvadila tepsiju iz rerne, oteгла jednu uslatko sirom. Već se i zaželjijo, Šara mu se odvojčila, pa za nji baš i ni bilo mlika. Sad su mali već oftrkli, bikica, debel ko bumbar, samo se zacigrava, a žencka taka mirna i tako krupno gleda, ko mater. Bać-Ive puno srce kad otide u štalu. Obadvoj već ozbiljno jidu š materom, pa sve manje sisu. Tako sad ostane dosta mlika, pa je njegova juče napravila i sira. Iz kujne zamerisalo, veli taman će se malo oladit dok ne počme dnevnik, a onda će nako polako gledat, slušat i sladi se. Samo što je dono bukaricu katarke, odnikud se tude stvorijo i dada. Vada mu sirovača zamerisala priko dvorova. Znade on tako nait kad mu se niko ni ne nada. Udesijo se i on prid televiziju, ko da ni zabardo kako se prvač priričijo š rođenim ditetom brog politike. Bać-Iva i daje naljo bukaricu katarke, a bać-Ivina mu donela pogaču od okrajaka. Spekla u tavice, na puno masti, baš nako kako je svekar najviše volji. U to počo i dnevnik, al nako kako se ni dopalo ni bać-Ive, a bome ni daje. Ope divan ko bi se od koga odvojijo, a ko komu ne bi do. Jedan, nako ofanj glavati i nikoliko nji š njim nosu dosta škatulja i idu u nikaku veliku kuću. Kažu, puno čeljadi dalo krsta za srušit ve iz te kuće. Na lipa, opet, što ni š njima, kaže da sve to što divanu ni ni istina, da su vi priertali krstove. Onda, ope, taj glavati reko da je ta čeljad što je u škatuljama, dala krsta za istinu. E, tu se dada već jako zakašljo, vada mu prisila pogača. Ni katarka ni pomogla. Izašo je na bunar i popijo dosta ladne vode, pa je malo došo sebe. Vratijo se prid televiziju. »Bome, dite, vo mene jako smrdi. Ajd, nako ka ji čovek gleda i sluša, mogo bi virovat i njemu i njoje. Vada svako ima svoju istinu. Al bome, ja sam voga glavatoga zabardo još iz vrimenta ka se molovalo jogurtom. Još onda je on divanijo da će svudam po nake velike države praviti mitinge za istinu. I bome, pravijo je. A svudam di ji je pravijo, bilo svakakoga zla i cirkusa. Bilo svudam i žandara, samo nisu ji dirali, više ko da su ji čuvali. A šta je bilo potli, to smo svi ositili«, veli dada i ope se lati pogače. »Bome, dado, imadete pravo. Al vidite, svako ima svoje. Eto i sami kažete da ste vi imali mitinge za istinu. Al znadete, onda smo bili svi svoji, pa se nikako lakše sve to i prituriło priko glave. A gle ve, zadrli sa svojim, ni jim ni malo briga šta drugi štodiru. Svakako nas zovu, a svakako zovu i noga što bi ga tili srušit i bit on misto njega. Ispada da nam je materin brat i naj što mu je dada popa u državne vire. A ja učijo u škole da je i njegove i ne što baš on kaže da su naši, istorija zakopala u đubre«, veli bać-Iva. »E, dite moje, kanda si ti u krivo vrime išo u škulu. Vidiš, ja sam se bojo da potli ni mitinga za istinu neće nasradat sirotinja na svi strana, pa nasradala. Iskrvarili smo i iz srca i iz šljaboka. Ti se, ope, bojiš da potli vi krstova neće nasradat nikaka nova sirotinja. Pravo da ti kažem, bojim se i ja. Samo, vi možete iskrvarit jedino iz srca, u šljaboka i nako više ništa ni nemate«, veli dada, duboko izdane i otriše usta rukavom. Bać-Iva samo zinijo, al glasa nema. Još dugo su sidili i gledali svako na svoju stranu.

Piše: Ivan Andrašić

MISLI POZNATIH

HRVATSKARIJEČ

M. Twain:

Srdačnost je napad koji kod većine osoba brzo prođe.

K. Coolidge:

Kad dosta ljudi izgubi posao, javi se nezaposlenost.

E. Dickinson:

Da je ljubav sve, to je sve što o ljubavi znamo.

FOTO KUTAK

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

Stalni gost!

KVIZ

Edo Murtić

Koje godine i gdje se rodio glasoviti hrvatski slikar Edo Murtić?

Na kojoj akademiji je studirao u Zagrebu?

Koje godine je imao svoju prvu samostalnu izložbu?

Koliko je imao samostalnih i skupnih izložbi?

Što je još osim slika radio u svojoj umjetničkoj karijeri?

Kojih je znamenitih institucija bio dugogodišnji član?

Gdje je živio većim dijelom svog života?

Kada i gdje je umro Edo Murtić?

Umrro je 2. siječnja 2005. godine u Zagrebu.
U Zagrebu i Vrsaru.
HAZU-a, Helsingškog odbora.
Kazališnu scenografiju, murale i mozaike.
150 samostalnih i 300 skupnih.
1935. godine.
Na Akademiji primijenjene umjetnosti.
Rodio se 4. svibnja 1921. godine u Velikoj Pisanici.

VICEVI

Kaže žena mužu:

- Dragi, imam za tebe dvije vijesti. Dobru i lošu...
- Kaži mi prvo onu dobru.
- Pa, dobra je da u autu radi air bag...

Doveo sin doma tri djevojke, pa pita mater:

- Mama, pogodi koja je od ove tri moja zaručnica?
- Ova prva s desna.
- Kako si pogodila?
- Čim je ušla već me je počela nervirati.

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo i urednica Hrcka)
Zlata Vasiljević (dopisništvo Sombor)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić
Branimir Kuntić
Josip Horvat

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизacija
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

**365 ODLOŽENO
DANA PLAĆANJE!**

**VIKEND AKCIJA
U KTC-u**

24.5. - 27.5.2013.

**čekovima građana,
u jednakim mjesečnim
ratama, na cijeli asortiman**

Špinat 1 kg

~~69.90din~~
59.90din

Ledeni čaj Sola breskva 1.5 l

~~99.90din~~
litra = 53.27din
79.90din

**-20%
POPUSTA**

Burek sa mesom 1 kg

~~289.90din~~
209.90din

**-27%
POPUSTA**

Margarin Classic 250 g

~~65.90din~~
Mg=223.60din
55.90din

**-15%
POPUSTA**

Pivo Union radler grejp 0.5 l

~~79.90din~~
litra = 119.50din
59.90din

**-25%
POPUSTA**

Merix Lavanda l Pačuli 9 kg

~~1.449.90din~~
Mg=128.32 din
1.154.90din

Posuda vatrostalna Marinex ovalna 2.3 litre sa poklopcem ili okrugla 2.8litara s poklopcem + GRATIS staklena šalica

~~1.199.90din~~
899.90din

**-25%
POPUSTA**

**SVAKE SRIJEDE
-15 %
NA BIJELU TEHNIKU,
MALE KUĆANSKE APARATE
I TELEVIZORE**

**-20%
POPUSTA**

BUDI SVOJ, IZABERI NASTAVU NA HRVATSKOME JEZIKU!

Nastavu na hrvatskome jeziku Vaše dijete možete upisati u sljedećim školama u Subotici:

OŠ „Ivan Milutinović”,
OŠ „Matko Vuković” i
OŠ „Sveti Sava”.

kao i u školama u okolnim mjestima:

OŠ „Ivan Milutinović” u Maloj Bosni,
OŠ „Matija Gubec” u Tavankutu i
OŠ „Vladimir Nazor” u Đurđinu.

U više vojvodanskih mjesta može se slušati predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, kako u osnovnim tako i u srednjim školama (Plavna, Vajska, Sonta, Monoštor, Srijemska Mitrovica, Žednik, Subotica).

Pomoć HNV-a

Tijekom školovanja Hrvatsko nacionalno vijeće bit će na usluzi s različitim programima pomoći:

- dobivanje besplatnih udžbenika
- osiguravanje školskoga pribora
- pomoć u prijevozu do škola
- sufinanciranje ljetovanja na Jadranskome moru i dr.

Za sve informacije možete nam se obratiti, a ondje će vas ljubazno dočekati:

Hrvatsko nacionalno vijeće

Preradovićeva 13

24000 Subotica

Tel.: +381 (0)24 554-623, +381 (0)24 553-795

Faks: +381 (0)24 554-623 E-mail: ured@hnv.org.rs

